

TRACTATUS

Theologico-Moralis

DE

SACRIS ECCLESIASTI-
CORUM MINISTERIIS,

Hoc est,

DE

HORIS CANONICIS,

&

MISSÆ SACRIFICIO,

R. P. CASPARO BIESMAN,

Societ. JESU Theologo,

noviter conscriptus.

COLONIÆ AGRIPPINÆ,

Apud ARNOLDUM METTERNICH,
propè Augustinianos, Anno 1709.

GN

LO

cietatis

[Ib

bu

vin

Ca

bio com

ti, Vir

rum terr

ze. o cor

ocentui

in Catho

nova fr

IGNATIO

De

LOIOLA,

Societatis JESU Fundatori.

Libellum parvulum de re-
bus maximis, hoc est, di-
vinis Laudibus seu Horis
Canonicis, & Missæ Sa-
crificio compendiosè scribentem,
Tibi, Vir zelosissime, qui uni-
versum terrarum Orbem ingenti
tuo zelo complexus es, inseriben-
dum censui: cui, teste Ecclesia,
inter Catholicos instaurare pieta-
tem cura fuit; & à quo Sacra-

mentorum frequentia incrementum accepere. Ex Offic. S. Ignat. Lect. VI. Tibi, inquam, Vir sanctissime, qui in utroque hoc Angelico, & divino Ministerio omnibus Ecclesie Ministris præclarissimo exemplo præluxisti: Horas namque Canonicas tam religiose & ardentem orabas; ut præ lacrymarum copia ad singula ferè verba hære, ac preces interrompere cogereris; donec è cælo concessa tibi facultas, ad libitum fundendi lacrymas aut cohibendi. Ad hæc, ut summam erga augustissimum Missæ Sacrificium reverentiam omnes edoceres, te ultra unius anni spatium primo Sacrificio celebrando præparabas, dumque illud perageres, totus amore Dei inflammatus intus ardebas, & foris lacrymis suaviter

madebas. Imò dum aliquando inter
 pias lacrymas orando, ad Sa-
 crificium te parares, menti tuæ
 occurrebat suavissima cogitatio,
 Sacerdotem Altare acceden-
 tem oportere esse instar Angeli
 Dei. Et te sacrificantem verè fuisse
 instar Angeli Seraphini rarissimus
 eventus docuit, quando supra
 caput tuum, dum sacram Hostiam
 offerres ingens flamma emicare
 visa est; *V. Nadasi in Heb. S. Ignat.
 Fer. IV. & V.* Ita non uno sane ti-
 tulo hic tibi Libellus debebatur.
 Respice igitur vultu benigno exi-
 litum minimi Filii tui, qui se tibi
 veluti amantissimo in Christo Pa-
 renti, obligatissimum profitetur;
 & in exiguo dono, quod filiali af-
 fectu offertur, maximum ac pa-
 ratissimum placendi semper, &
 serviendi animum agnosce. Imi-

rare Solis amabilem benignita-
 tem, qui gramina etiam vilia suo
 nonnunquam irradiat lumine;
 aut esto de eorum numero, qui
 cum sint summi & maximi, ad in-
 fima quandoque descendunt; &
 ex his sublimitatem & altitudi-
 nem suam deprehendant. Atque
 ut eam excelsi animi tui benevo-
 lentiam, qui magna semper &
 grandia pro divina gloria & ani-
 marum salute moliebaris, infimus
 hic Libellus experiatur; unice vo-
 vet & optat

Tibi devotissimus

C. B. S. J.

PRÆ

P R A E F A T I O

AD

L E C T O R E M.

A Mice Lector compendiosum
 tibi Libellum exhibeo, quæ
 Ministeria viris Ecclesiasti-
 cis maxime propria, qualia sunt,
 Horas Canonicas privatim aut pub-
 licè recitare, augustissimum Missæ
 Sacrificium debite celebrare, clara
 stylo & facili exponis. Totum namq[ue]
 opus, ad pleniorẽ totius materie
 intelligentiã, divisi in duas par-
 tes; quarum prima agit de Horis
 Canonicis: altera in duas sectiones
 subdivisa, in prima per diversa ca-
 pita sive subsectiones agit de Eucha-
 ristia ut est Sacramentum; in altera
 de eadem, ut est Sacrificium. Inve-

nies in parvo hoc opere, raras ac va-
 rias doctrinas statui Ecclesiastico
 imprimis accommodatas, quibus
 addisces munia Ecclesiastica non
 modò dignè peragere; verùm etiam
 diversis dubiis ac scrupulis, qui in
 sacratissimis hisce Ministeriis ho-
 mini timorato facile occurrunt, te
 levi negotio expedire. Erit proinde
 hic tibi Libellus instar fidelis Dire-
 ctoris, qui in sacris muniis tuis a-
 genda doceat, & cavenda sollicitè
 monstret. Hoc duce dignè ambulabis
 vocatione tua, quâ vocatus es: &
 faciens bonitatem delectaberis in
 Domino, dabitq; tibi Dominus peti-
 tiones cordis tui. Ps. 36. Vtere igitur
 hoc labore meo ad supremi Numinis,
 ejusque magna Matris ac Virginis
 summam gloriam, tueque animæ
 optatam salutem, & vale.

TRACTATUS
Theologico-Moralis
PARS PRIMA
De
HORIS CANONICIS.

CAPUT I.

*Quid sint Horæ Canonicae, & quæ
eas recitare pium ac
laudabile.*

Horæ Canonicae dicuntur eas preces & laudes divinae, quæ ex præscripto Canonum Ecclesiasticorum certis horis cantari aut recitari debent: Et cum proprium Ecclesiasticorum munus sit eas cantare aut recitare, alio nomine officium Ecclesiasticum dici solent: Ex eo autem, quod ex S. Scriptura, SS. Patribus, gestis Sanctorum, &c. breviter in unum collectæ sunt, à brevi rerum plu-

Horæ Canonicae cur alio nomine dicantur officium Ecclesiasticum, aut Breviarium.

rimatum in unam collectionem rectè Breviarii nuncupatur. Atque hunc orandi modum laudabilem omnino esse, pium, ac salutarem, exindè facillè perspicitur, quòd Ecclesia hac ratione juxta monitum Christi Luc. 18. *Oportet semper orare, & nunquam deficere*, quodammodo semper oret, Deum laudet, ac divinorum beneficiorum memoriam incessanter celebret.

Illas dicere
pium & lau-
dabile est.

CAPUT II.

Quinam ad recitationem Horarum graviter obligentur.

AD recitationem Horarum Canonicarum obligantur sub gravi peccato Clerici factorum Ordinum, & beneficiati, itaque quidem, ut graviter peccent, si Horas vel semel absque justa causa omittant, vel si unam ex illis v. g. Tertiam, Nonam, Completorium, &c. voluntariè negligant, quamvis omittens vespers Sabbathi Sancti non videatur peccare graviter ob parvitatem materiz, vidè *Neusser de Hor, Can, disp. 8.*

Obligati ad Horas sunt Clerici factorum Ordinum, & beneficiati, Quid si unam Horam v. g. Tertiam absque justa causa omittat, aut vespers Sabbathi Sancti.

CANONICIS. 11

q. 2. n. 9. (utrum Religiosi ad
 chorum professi, Moniales aut
 Canonici ad recitationem Ho-
 rarum sub pari obligatione te-
 neantur, de eo videantur *Navar.*
5. 7. de orat. Medina q. 7. de orat.
Cajetanus ver. Hor. Canon. &c.)
 est commun. DD. solé, que præcipue
 præberi ex antiqua & generali
 consuetudine Ecclesie vim legis
 obtinente. Nam Canones, qui vi-
 dentur præcipere recitationem
 Horarum, quos vid. apud *Less.*
lib. 1. c. 37. dub. 9. potius lo-
 quantur de Presbyteris curatis,
 aut Clericis beneficiatis, quàm
 Diaconis aut Subdiaconis. Bene-
 ficiatos autem, hoc est eos, qui
 habent plenum dominium bene-
 ficii, fructusque percipiunt, aut
 percepturi sunt, obligari constat
 ex Concil. Lateran. sub Leone X.
 ratio obligationis est, quia benefi-
 cium datur propter officium spiri-
 tuale, quod magna ferè ex
 parte consistit in recita-
 tione Horarum.

* * *

CAPUT III.

*De modo recitandi Horas Canonicas: Et quando censentur
dici studiosè.*

HOræ Canonicae tam publicè,
quàm privatim recitandæ
sunt iuxta decretum generalis
Concil. sub Innoc. II. *Studiosè &*
devoirè. Studiosè dicentur primò,
si recitentur absque synopa, hoc
est, verborum quorundam omis-
sione, qualis foret, si prima verba
versiculi jungerentur ultimis, om-
missis intermediis, & hæc syneco-
patis, sive vocum ommissio, si esset
valde notabilis, peccabitur gravi-
ter; quia fit contra strictum man-
datum Concilii in re gravi: quòd
si non sit notabilis excessus, erit
peccatum veniale. Si autem hoc
fieret involuntariè v. g. ex bal-
butie, consuetudine inobta &c.
quæ emendari nequit, nullo mo-
do peccabitur. Recitans cum socio
non censetur ea omittere, quæ
per socium leguntur, quia audien-
do illum, lecta à socio moraliter
facit sua. Et hunc recitandi mo-
dum Ecclesia permittit, habetque
locum

Non debent
recitari
cum syno-
pa verbo-
rum.

Notanda
quædam
circa reci-
tationem
horarum
cum socio.

locum etiam in aliis precibus ex voto aut praecepto recitandis, quia moraliter censetur recitare totum quod ex voto, &c. recitare debuerat. Si plures simul recitent, non dicent singuli per ordinem suum versum v. g. primus primum, secundus secundum, &c. sed factis veluti choro alternatim singuli versus recitabuntur, ita enim fert usus Ecclesiae: nec obstat tamen inter multos simul recitantes, unus solus sit, qui in priores versus praecet, ceteris alternatim respondentibus: Lectiones poterunt per ordinem diei aut ab uno recitante audiri: eademque est ratio de orationibus, capitulis, responsoriis, quae socio recitante audiri possunt. *Bonac. disp. 1. q. 5 p. 2. § 1. Trull. d. 16. n. 17, &c.* Secundò, si singula verba integrè pronuncientur sine mutatione vel abscissione quarundam syllabarum praesertim ultimarum: Interim absorbendo quasdam syllabas solum peccabitur venialiter, quia manet substantia precum, ita ut preces ab audiente intelligi possint. Uod recitans cum socio absorbente syllabas satisfacit obligationi suae: Imò et si quaedam distinctè non

Debent dici sine abscissione quarundam syllabarum, praesertim ultimarum.

Quid si socius absorbent quasdam syllabas

percipiat, quæ ab altero choro
cantantur, aut a socio legatur,
nihil idcirco repetendum erit,
quia moraliter loquendo fieri ce-
ferur, quod juxta humanam fra-
gilitatem fieri poterat. Absorber-
do syllabas involuntariè v. g. ex
congenito al quo lingua vitio, &c.
nullum erit peccatum, vid. *Leff.*
lib. 2. cap. 17. dub. 10. Laym. lib.
4. tract. 1. c. 5. &c. Valde spian-
dum hoc loco, ut vel ecclesie seu-
patur in cordibus Ecclesiastico-
rum aureum illud monitum Sy-
nodi Basileensis Sess. 21. *Quòd ad*
majoris erga supremum Numen
reuerentiam propriam attentionem
ac devotionem communem astan-
tius adificationem maxime in pu-
blico cantu beneficiati vel in sacris
constitutis seridè morentur, ut di-
uinum officium dicant prolatione non
praecipiti, sed distinctè, non festinan-
ter ac cursim. Ubi solus privatim
recitans non tenetur tam clarâ vo-
ce legere, ut se ipsum audire possit,
quia de hoc nullum existat præ-
ceptum Ecclesie. *Laym l. c. &c.* Ter-
tiò, si preces non interrumpantur
absque causa, quia sine hac inter-
rumpere continet aliquam irre-
uerentiam, quamvis venialem.

Aureum
monitum
Synodi Ba-
sileensis.

Suntne pri-
vatim reci-
tandæ tam
clarè, ut re-
citans se-
ipsum au-
dire possit.
Non sunt
interrum-
pendæ abs-
que causa

an interruptio sit valde brevis, quia parum pro nihilo reputatur. Si causa interrupti adfit, tamen in medio cursu orationis, v. g. Psalmi, aut Lectionis desistas, vel dures interruptio per unam aut duas horas, nullo modo peccabitur, nec erit obligatio repetendi priora, licet propotueris repetere jam lecta, quia semel recitanda satisfacisti debite obligationi. Clericus cardius ad chorum accedens, Horam iam inchoatam pergere poterit in reliquis, postmodum suppleudo, quae omisit: & non probabile est, nihil suppleendum esse, si parum in choro processum fuerit, quia sicut in auditione Missae, ita & hic omissio modici altissimi non solet. Similiter non sunt supplenda, quae omittuntur, dum quis occupatur re aliqua ad officii celebrationem pertinente v. g. thronificando, librum parando, &c. quia totus chorus pro illo suppleere censetur, unde necis, qui choro alternatim responderi organo, non tenetur alternos versus voce proferre, v. *Laym. l. c. Nav. Rodrig &c.* Quarto, si recitentur juxta praescriptum Breviarii Romani, jussu Pii V. editi, Omnes enim vi

Quid si interruptio esset valde brevis.

Aut heret in medio Lectionis aut Psalmi ex causa

Quid si Clericus jam coepit horam veniat ad chorum.

Aut occupatur re aliqua ad Officii celebrationem pertinente,

Sunt recitanda juxta praescriptum

citas,

tum Bre-
viiarij Ro-
mani.

Quid di-
cendum de
Capitulis
& Conven-
tibus, qui
200° annis
ante consti-
tutionem
Pii V. alio
Breviario
utuntur,

Etne lici-
tum Cleri-
cis prædi-
ctorum Ca-
pitulorum,
&c. priva-
tim uti Ro-
mano Bre-
viiario.

citale Bulla ad Romanum obli-
gantur, exceptis Capitulis, Mo-
nasteriis & Conventibus, qui du-
centis annis ante constitutionem
Pii V. alio Breviario utuntur, his
tamen permittitur, ut cum con-
sensu Episcopi aut Prælati & ipsius
Capituli suum Breviarium in Ro-
manum commutare possint, vid.
dit. Bulla Quod si dicta Capitula
&c. Breviarium Romanum semel
admisserint, non poterunt hoc re-
lictum suum antiquum reassumere,
ut rectè notat *Suarez lib. 4. cap. 11.*
n. 4. quia Pontificiæ concessionis,
quæ antiquum ritum retinere per-
mittebantur, tenuerit esse censetur.
Ceterum licet nonnulli DD.
censent, Clericos prædictorum
Capitulorum aut Conventuum
non posse privatim uti Romano,
eò quod quisque suæ Ecclesiæ se
conformare debeat; Probabile tamen
est, posse eos privatim uti Ro-
mano, quia nullum jus hoc vetatis
& plurium consuetudo illud ap-
probat. Proinde ne quidem in
choro obligabuntur ad Psalmos
pœnitentiales, graduales, Offi-
cium defunctorum, &c. quæ no-
tantur in Rubricis generalibus ad
usum Breviarii Pii V. Officium

CANONICIS. 17

zamen B. V. in choro recitandum est, ubi consuetudo id obtinet; vid. *Bull. Pij V. Less* &c. Excipe Officium defunctorum in die annimarum, quod ab omnibus etiam extra chorum recitari debet, quâzatione etiam Litaniaz omnium Sanctorum festo S. Marci & diebus Rogationum ab iis, qui publicæ processioni non interfunt, dicendæ erant, quia utriusque est pars officii hisce diebus. Quamvis *Dian. p. 26 to. 128 resp 42.* cum aliis id neget, dicatque videri probabile, non adesse obligationem hæc recitandi diebus. Suppositâ autem sententiâ prioræ, ut potè communi, & magis probabili, satisfacet suæ obligationi juxta *GA VANI.* & alios, qui pridie vespere post Matutinum & Laudes recitat Officium defunctorum aut Litanias præfatis diebus. Accessorium enim sequitur illud, quod principale est. Principale autem est ipsum Officium divinum, cujus Matutinum & Laudes, cum pridie dici possint, pars ipsis annexa similiter dici poterit, vid. *Gob. tract. 9. cas. 23. sect. 2.* Qui inculpate v. g. ex inadvertentia aut necessitate, ut quia aliud

Notanda aliqua circa Officium defunctorum in die annimarum nec Litanias festo S. Marci, & diebus rogationum.

Qui citra culpam v. g.

Offi-

ex mera in-
advertentia
mutat Offi-
cium, ad
quid obli-
gabitur,

Quid si
culpate &
scienter
mutaretur
Officium.

Officium ad manum non habet
&c. mutat Officium, dicendo de
feria, cum de Sancto dicendum
esset, non peccat, nec est obligatus
quidquam repetere, quia implevit
substantiam præcepti, quæ in eo
consistit, ut septem Horæ Cano-
nicæ quotidie dicantur; Ut autem
recitetur hoc vel illo modo v. g.
de feria, dominica, &c. solum
pertinet ad circumstantiam Offi-
cii, quæ non est tanti momenti.
Unde qui etiam culpate, hoc est,
scienter omisso proprio, alud re-
citavit, non tenetur quicquam re-
petere; quamvis scienter mutando
Officium peccet venialiter. Nisi
forte in fraudem legis Officium
valde longum mutet in aliud valde
breve v. g. dominicale in paschale,
vid. *Laym. lib. 4. tract. 1. c. 5.*
item, *Sententias damnatas ab Alexi.*
VII. n. 34 aut etiam frequenter &
perpetuo mutet, quia videtur esse
gravis inordinatio sufficiens ad
peccatum mortale, *Laym. l. 6.*
contra alios, qui etiam in fre-
quenti mutatione ob supra alla-
tam rationem non nisi venialem
culpam agnoscunt, vid. *Less. lib. 10.*
c. 37. dub. 12. Sylvest. Azor, &c.
contra alios plures docentes quæ-
vis

vis mutatione Officii factâ voluntariè peccari graviter, vid. *Tol. lib. 3. c. 13* interim rectè morè: *Less. l. 2* valdè forè laudabile, si totum Officiu n repetatur, cujus loco aliud per errorem aut spontè recitatum est, vel saltem ea repetantur, quæ ad proprium Officiu pertinebant, etsi solitum esset hinc aut antiphona. Imò advertens suum errorem intra ipsum Officiu, ut benè notat *Card. Lugo resp. moral. l. 5. d. 8*. Non continuabitur, sed reliquas Horas leget conformiter Officio dici currens. Quinò, si recitetur tempore à jure vel consuetudine præfixo, idque præcipuè in Officio publico, quamvis si absque scandalo etiam in choro tempus Officii tendunt mutaretur, res è peccabili gravi ter, quia hæc temporis circumstantia ad substantiam rei præceptæ non pertinet, vid. *Cajet. verb. Hor. Canon. cap. 4*. In privato autem Officio etsi laudabile sit, ut singulæ Horæ suis temporibus & intervallis juxta normam Officii publici dicantur; Ad vitandum tamen peccatum mortale sufficiet illas recitare intra spatium, quod est à medio, hoc est, à

Advertens errorem suum intra ipsum Officiu, quid faciat.

Sunt dicenda tempore à jure vel consuetudine præscripto.

Matutinum
& Laudes
quâ horâ
pridie dici
possint.

Laudibus à
Matutino
sejunctis
estne præ-
mitten-
dum, Pater
& Ave.

duodecima noctis præcedentis, usque ad medium noctis sequentis, satisfacit enim substantiæ præcepti. Cæterum consuetudo nunc obtinet, ut Matutinum & Laudes dicantur pridie horâ quartâ post meridiem, quamvis Laudes, si ita lubeat, à Matutino sejungi & in alium diem differri possint. Quibus à Matutinis separatis, non necessariò præmittes Pater & Ave, ut quidam volunt, cum nulla de hoc exstet Rubrica, vid. *Less l. c. Tamb Gau.* Imò probabile est, ne quidem peccari venialiter ab eo, qui incipit Matutinum & Laudes horâ secundâ post meridiem, quâ ex recepta consuetudine licet recitare Matutinum & Laudes, quando dies inclinat ad occasum, quod circa secundam pomeridiam fieri videtur; Hæc enim tempore in diversis Ecclesiis publicæ Vesperæ cum Completorio dici solent: Adeoque censendum est ex mente Ecclesiæ horâ secundâ pomeridianâ diem inclinare ad occasum. Id, quod indicat hymnus Vesperarum in sabbatho. *Iam sol recedit igneus.* Item hymnus dominicæ: *Illabitur tetrum chaos.* *Beander diffus. 4. q. 43.* cum aliis,

aliis, contra Sanch. & alios, qui
 volunt peccati venialiter. Quam-
 vis & hoc veniale evitari possit ac-
 cedente iustâ causâ, qualis foret, si
 pridè alicujus festi plures con-
 fessiones audiendæ forent ab hora
 tertiâ usque ad Vesperam. Multò
 probabilius non peccabit, qui
 horâ tertiâ incipiet, etsi nulla
 adsit causa præsertim hyeme, quâ
 Sol propinquior est occasui. De
 ætate quævis rationabilis causa,
 ut major commoditas, &c. excu-
 sabit incipientem horâ tertâ, vid.
Gob. iv. 3. cas. 28. sect. 4. ob sim-
 lem causam v. g. majorem de-
 votionem, commoditatem stu-
 dendi, &c. poterunt Horæ mi-
 nores usque ad Nonam inclusive
 omnes simul manè recitari, imò si
 justa causa adsit v. g. faciendum
 iter, aut alia longa occupatio, &c.
 etiam Vesperæ adjungi possunt
 pro ut habetur, *c. 1. de celebratio-
 ne Missarum*, non autem Com-
 pletorium, nisi major necessitas
 urgeat, quæ raro obvenire solet.
 Vid. *Laym. l. 6. cap. 3. Less. &c.*
 Optimè quidem prædictæ Horæ
 recitabuntur eâ parte diei, quam
 hymni earum indicant, ut Pri-
 mam jam lucis orto sidere, hoc
 est,

Horæ mi-
 nores quo
 tempore
 recitandæ
 sint.

22 DE HORIS

est, ad vel paulò post ortum solis.
 Tertiam aliquantulum post or-
 tum solis, Sextam cum sol ad me-
 ridiem vergere incipit, hoc est,
 non diù post recitatam Tertiam.
 Nonam propè ut post prandium.
 cum vesperum appropinquare di-
 cimus, juxta hymnum: *Largire*
lumen vespere, Vespere dicitur Com-
pletorio: Cum sol recedit igneus.
 Verùm quia tempus Horarum à
 jure præscriptum ex recepta con-
 fuerudine magnam habeat lati-
 tudinem, omni culpâ vacare v. de-
 tur, qui Primam cum Tertia re-
 citat duabus vel tribus horis ante
 ortum solis, idque in hyeme,
 quando sol in hisce partibus ori-
 tur post horam octavam, item
 Sextam & Nonam non diù post
 ortum solis v. g. circa horam octo-
 nam tempore hyemali: Aut qui
 in æstate Primam, Tertiam, Sex-
 tam, & Nonam duabus vel tri-
 bus horis dicit post ortum solis,
 Vesperas cum Completorio sta-
 tisi vel paulò post mer. diem, quia
 censetur moderata, & non in-
 consueta temporis immutatio,
 vid. Laym. l. c. Bonac. de Hor. Can.
 disp. 1. q. 1. p. 3. Dicere autem
 Vesperas ante meridiem extra
 tempus

tempus quadragesimale vel Ma-
 rtinum, Primam, &c. post me-
 ridiem sine causa erit veniale,
 quia est immoderata & insolita
 temporis mutatio. Vespera, quae
 tempore quadragesimae ante
 prandium dicenda sunt, privatim
 etiam post prandium dici possunt,
 quia Rubrica Breviarii non vide-
 tur imponere praeceptum, v. Nav.

Trull. &c. Sexto, si recitentur
 eo ordine, quo ab Ecclesia recitari
 solent. Qui citra causam hunc
 ordinem immutat, dicendo v. g.
 Primam ante Laudes, vel Laudes
 ante Martinum, peccabit venia-
 liter. Quia ordo Horarum extra
 chorum est circumstantia minoris
 momenti, unde si ex iusta causa
 aut per inadvertentiam distus
 ordo invertatur, v. g. in gratiam
 amici aut alterius viri gravis invi-
 tantis te ad secum dicendas Ho-
 ras posteriores, aut hae in choro
 dicerentur, prioribus à te non-
 dum persolutis, omni culpam im-
 munitis eris. *Tol. l. 2. c. 13.* Septimo,
 si publicè dicenda sunt, dicantur
 in Ecclesia, privatim in quovis ho-
 nesto loco, & distractionibus non
 exposito, nam citra necessitatem
 dicere in tali loco, est veniale pro-

Recitanda
 sunt ordi-
 ne, quo ab
 Ecclesia
 recitari
 solent.

Quid si ex
 iusta causa
 hic ordo
 inverte-
 retur.

Horae quo
 loco priva-
 tim dici
 possint.

pro-

propter periculum distractionis, cui
 te ipsum ultro exponis; sicut di-
 cere in loco immundo propter
 irreverentiam, quamvis *Tamb.*
de Hor. Con. Sanch. & alii id ne-
 gent, si præ se contemptu casu
 vel ex incidente occasione aliqua
 in loco immundo & humanis ne-
 cessitatibus deserviente orares.
 Nam ubi licitum est mente ad
 Deum suspirare, isthic quoque
 licitum erit, linguâ & voce eun-
 dem invocare. Qui timidior est,
 aut nimium angitur, neoret in
 loco distractionibus exposito, oret
 quovis loco, quem judicaverit sibi
 convenientem, quia cum anxietate
 & scrupulis locus ad orandum
 non est querendus. Denique si re-
 citentur eo corporis situ, qui à
 Rubricis præscribitur, Hæ tamen
 Rubricæ genus flexionem, statio-
 nem, &c. præscribentes, non obli-
 gant ad culpam, maxime in pri-
 vata recitatione *Bonart. lib. 3. cap.*
28. n. 14. Suarez & alii. Poterit
 tamen per situm delinqui veniali-
 ter, si sub oratione immodesta &
 minus decens corporis composi-
 tio adhibeatur. *Tamb. in decab.*
l. 2. cap. 5. §. 6.

Item quo
 corporis
 situ.

CAPUT IV.

Quâ ratione censeantur Hora devotè recitari.

Devotè recitabuntur, si cum debita attentione & reverentia dicantur, nam ad orationem tanquam ad actum religionis, requiritur reverentia. Est autem attentio duplex, alia externa, quâ quis attendit ad pronunciationem verborum & decentem corporis compositionem, simulque ab illis operibus, quæ cum attentione interna consistere nequeunt, qualia sunt fabulari, pingere, scribere, &c. alia interna, quâ attenditur vel ad Deum, aut res divinas, vel sensum verborum, vel denique ad ipsa verba cum intentione & animo orandi & vacandi Deo. Quæ intentio quia includit attentionem animi saltem confusam ad Deum, ut patet, attentio ad verba cum prædicta intentione & animo orandi & vacandi Deo, censetur esse attentio interna; & distinguitur ab attentio-
 B externa,

Dicuntur devotè, si cum debita attentione & reverentia dicantur.
 Statuitur duplex attentio.

Estne suffi-
ciens atten-
tio merè
externa ad
recitatio-
nem Hora-
rum.

Probabi-
lius & ve-
rius requi-
ritur inter-
na.

externa, quâ ad sola verba atten-
ditur absque ulla animi attentione
ad Deum. Sufficere attentionem
merè externam ad recitationem
Horarum multi DD. probabiliter
sustinent, quos citat *Less l. c. d. 11*,
eò quòd Ecclesia videatur præci-
pere preces solùm materiales, illis
non dissimiles, quæ alternatim
organo, aut alio musico instru-
mento fieri solent; Sicut enim per
has laudari Deus & aliquid ab
eo impetrari potest, ita quoque
per illas. Unde juxta hanc senten-
tiam voluntariè sub Officio divi-
no distractus non peccabit gravi-
ter, nec obligabitur ad quicquam
repetendam, aut faciendam fru-
struam restitutionem, modò in-
tegrè omnia pronuntiaverit, ne-
que exterius sese occupaverit a-
ctionibus cum attentione interna
incompatilibus. Verùm senten-
tia contraria requirit attentionem
internam ad recitationem Hora-
rum verior est & probabilior, quia
oratio merè externa absque in-
terna animi attentione non est o-
ratio, sed simulatio orationis;
Undè qui solam externam spe-
ciem orantis assumit, non potest
digi devotè orare, cum ora-
tio

tio fit mentis in Deum elevatio ,
 vid. *Less. l. c.* Sufficere autem at- Sufficit ta-
 tentionem internam modò di- men ea ,
 &am ad sola verba (quamvis ea , quæ est ad
 quæ est ad sensum verborum , sit sola verba.
 optima. Si hunc non assequaris ,
 melior erit illa , quâ , dum verba
 pronuncias , attendis ad Deum
 aut res divinas , de his pii aliquid
 animo volvendo aut meditando)
 docet *Less. l. c. Sanch.* & plures
 alii , quia sic attendens censetur
 verè orare & mentem in Deum
 levare Ex quo apparet , quàm fa-
 cile satisfieri possit præcepto Ec-
 clesie , cum hæc plus non exigit ,
 quàm ut animo orandi & lau-
 dandi Deum sacra verba pronun-
 cies , nec voluntariè quicquam
 animo volvas , quòd necessariam
 attentionem ad verba & reveren-
 tiam ad Deum excludat , & ra-
 tiùs evenire soleat , ut animus
 omninò voluntariè volvat ali-
 quid , quòd necessariam attenti-
 onem ad verba & reverentiam ad
 Deum impediat. Nam imprimis
 quævis tenuis attentio ad verba ,
 quæ periculum errandi in his re-
 movere potest , ad ritè orandum
 sufficit , ut patet in illis , qui dum
 verba pronunciant , cogitationi-

bus de Deo aut rebus divinis occupatur. Ad hæc animus laudandi sive vacandi Deo cum levi & tenui distractione ad alia objecta etiam aliquo modo voluntaria stare potest. Manet siquidem cum huiusmodi tenui distractione confusa quadam attentio ad Deum, in qua supra, attentionem internam ad orandum necessariam, constituimus. Porro non revocatur animus orandi sive vacandi Deo, nisi per actum dictæ voluntati contrarium, ut si verba solum pronuncies non animo orandi, sed eadem ediscendi, aut animum omnino voluntariè occupes rebus profanis, & alienis à Deo cogitationibus. Quia hoc ipso, quod omnino voluntariè vacas rebus profanis, censis implicite revocare voluntatem orandi, quæ voluntas expressè revocatur, si volis ad Deum attendere, implicite si advertens animi distractionem, negligas mentem ab objecto cogitato avocare. Si invitè & non advertens distractionem pateris, oratio subsistit coram Deo. Sufficit enim in hoc casu attentio virtualis, quæ ex voluntate vacandi Deo a principio elicita manet per

Attentio
interna quæ
ratione re-
vocetur.

Quid si quis
invitè &
non adver-
tens distra-
hatur.

coram

totam orationem , nisi explicitè aut implicitè revocetur ; Non est autem necessè , ut sub initium orationis distinctè exprimatür voluntas vacandi Deo , sed sufficit, si intendas dicere Officium more debito & consueto , sive velis orare Horastuas , nam in hujusmodi voluntate implicitè continetur voluntas orandi & vacandi Deo.

Pro sincerissimo cordis mei affectu , quo optimum Deum ab omnibus attentè orari & laudari desidero , minimè præterite possum fallimam praxim , cavendi plurimas sub oratione occurrentes distractiones , non semel à me eum fructu usurpam. Quæ in eo consistit , ut per decursum Horarum , aut aliarum precum advertas ad eas voces , quæ à certa litera ex alphabeto assumpta inchoantur , v. g. primâ die adve-
tas per omnes Horas ad voces à litera A incipientes , secunda à litera B ceptas , tertiâ à litera C , & sic deinceps usque ad finem alphabeti exceptis tribus postremis , x , &c. quæ in latinis vocibus rarius inveniuntur. Nam hæc ratione alligata quodammodo ad certam literam phantasia vix fiet , quia

Opportuna praxis cavendi distractiones sub precibus.

sufficienter attendas ad verba, & cum verbis, si illa intelligas, eorum quoque sensum assequaris.

CAPUT V.

*Statuuntur causa, propter quas dicitur
vinum Officium sine peccato
omitti potest.*

CAusæ justæ, ob quas citra peccatum Officium divinum omitti potest, sunt sequentes. Primò, si absque notabili dolore capitis, oculorum, lachryone valetudinis, aut aliâ gravi molestiâ dicere non possis, in dubio standum est iudicio superioris, confessorii, aut prudentis & probi medici.

Azor tom. 1. lib. 10. cap. 13. §. 1. Nav. Suarez &c. Quòd si ipse medicus dubitet, si tunc infirmitas gravis aut levis, non erit obligatio recitandi, quia non teneris periculo gravis damni v. g. valetudinis notabiliter lædendæ te exponere, vid. *Tamb. in decal. lib. 1. cap. 2. §. 7.* Secundò, si gravis mali periculum imminet ex recitatione Horarum v. g. carceris, mortis, &c. inter infideles, aut hæreticos. Tertiò, si gravis aut

repentina occupatio, qualis foret, populi

Omitti possunt, si dicere nequeant absque notabili lachryone valetudinis,

Aut si gravis mali periculum imminet ex recitatione Horarum.

populi tumultum subito exortum vel occur-
 sedata, aut alia necessaria aut ho- rar gravis
 nestra interveniat, ut concio, con- &repentina
 fessionum auditio, &c; quæ sine occupatio,
 scandalo vel notabili damno pro cum qua
 prio aut alieno omitti vel differri Horarum
 non possit, & eum qua Horarum recitatio
 recitatio moraliter loquendo sta- moraliter
 re nequeat. Quartò, si ob impo- stare ne-
 tentiam v.g. quia Breviario cates, quit.
 Horas dicere non potes. Qui ex Si adsit im-
 aliqua impotentia Matutinum & potentia.
 Laudes dicere acquit, potest tam Quid si ex
 men reliquas, tenetur ad illas, vid. impotentia
Sent. damn. ab Innoc. XI. n. 54. non posses
 Quòd si alicujus Horæ v. g. Ma- dicere Ma-
 tutini aut Vesperarum partem tutinum &
 notabilem dicere nequeas, ab il- Laudes,
 lius recitatione excusaberis, quid posses tamè
 obligaris ad Horas juxta formam reliquas
 Pii V. præscriptam. adeòque ad Horas,
 Horas substantialiter tales, pars Aut si alicu-
 autem Horæ non est substantiali- jus Horæ
 ter Hora. Imò si certus sis, te ob notabilem
 ægritudinem, al' amve impoten- partem non
 tiam totum Officium recitare posses dice-
 non posse; Dubitas autem, an re.
 nam aliquam partem dicere pos- Vel si cer-
 sis, non obligaberis, quia Ecclesia tus, te non
 cum tanto rigore non obligat, ut posse dicere
 materiam anxietatis & scrupu- totum Offi-
 lorum, qualis esset in præsentia cium, dubi-
 tares, an u-
 nam aliquã
 partem di-
 cere posses.

Immemor
à se dictam
fuisse Ho-
ram aliquā,
quid faciet.

casu, præbere intendat, vid. *Laym* d.
l. 4. rr. 1. c. 6. Qui non recordatur
à se dictam fuisse unam ali-
quam Horam v. g. Tertiam, si
communiter nihil soleat omittere
nec recordatur se non dixisse il-
lam, non tenetur quicquam re-
petere, quia prudenter præsumit
se dixisse illam, *Sanch. l. 4. conf.*
mor. c. 2. dub. 34. Laym. Eccl. Ind.
malè facit repetendo, quia aperit
viam scrupulis, sicut & ille, qui
habet probabilem rationem aut
conjecturam, se dixisse hanc vel
illam Horam, vel Horæ partem,
Sanch. l. 6. Tamb. &c. Quintò, si
per dispensationem legitimi Su-
perioris v. g. Pontificis, Episcopi,
&c. ab onere Horarum eximaris.

Vel deniq;
si adsit di-
spensatio.

CAPUT VI.

*Ad quid tenetur Beneficiatus Ho-
ras culpabiliter omittens.*

Beneficiatus culpabiliter o-
mittens Officium Canoni-
cum, tenetur ad restitutionem
fructuum pro ratione neglecti
Officii, ita ut qui uno die totum
negligit, teneatur restituere
omnes

omnes fructus illius diei qui M^o ratione ne-
 entium cum Laudibus, me am gl. Si Offi-
 partē fructuum, qui reliquas Ho- cii.
 ras, similiter mediam partem, qui
 unam ex illis sextam partem, vid.

Bull Pii V. Ab hac obligatione Ab obliga-
 excipere, qui primis sex men- tione testi-
 sibus omittit Officium, hunc enim tuendi fru-
 ipse Pius V. eximit. Secundò, qui ctus quinam
 post primum semestre negligit se sine immu-
 mel aut bis in anno. *Sotus, Covar* nes.

ru apud *Laym. l. 4. tr. 2. cap. 5.* Quid si Of-
 Præsumitur ex clementia & beni- ficiam se-
 gnitate Ecclesie, quæ instar ele- mel aut bis
 mentis domini unius aut alterius in anno o-
 dici neglectum servitium, si aliàs mittatur.

to toto anno debite ipsi servitium fuerit, non magnopere curare creditur.

Sententia tamen *Laym.* qui con-
 trarium sentit, conformior est
 constituta in Concilio Latera-
 nensis, & Pii V. Qui docent in
 hac ipsa ratione modo allata fun-
 dati non obligati eum, qui intra
 annum octies vel decies Officium
 negligit ut *Escob. in summa tract.*

§. Ex 6. Menoch. Crucius. &c.
 numquam videntur recedere à ver-
 bis & sensu Bullæ, Tercio, eum, qui
 quidem omisit notabilem partem
 unius Horæ, sed non æquivalen-
 sem unam integram ex parvis. *Dian.*

Aut non o-
 mittatur
 notabilis
 pars unius
 Horæ, æqui-

Valens tñi
integre ex
parvis.

Br. 12. ref. 26. quia leges pœnales sunt strictè intelligendæ, aded que de actu moraliter perfecto & consummato. Quarto, cum, qui

Quid de eo
qui præter
Officium
divinum
habeat alias
functiones
quæ stipen-
dium me-
rentur.

præter Officium divinum habet alias functiones, quæ verè merentur mercedem sive stipendium, *Sanct. lib. 13. cap. 13. Bonac. &* alii contra Suarez & alios, quia ex praxi timoratorum Bulla Pii V, eo sensu videtur recepta, ut pro aliis oneribus, præter recitationem Officii, Beneficiato competens salarium relinquatur. Undè etiam Canonicus probabiliter non tenebitur plus restituere ob neglectas Horas, quàm certam fructuum partem prudentum iudicio æstimatam. *Tann. tom. 13. dist. 5. q. 1. sub. 7. Less. &c.* Reliqua autem sibi reservare pro aliis oneribus, quia redditus beneficii non dantur propter solum Officium divinum, sed etiam propter alia spiritualia munia à Canonico præstanda. Imò Parochus, Sacellanus, aut alius, habens beneficium curatum, &c. si habeat exiguos redditus, ex probabili sententia ob neglectas Horas ad nullam aut certè modicam juxta prudentis arbitrium restitutionem tenebitur

bitur. *Laym. l. c* Quintò, illum, qui habet ejusmodi beneficium, quod non suppetat bonam partem sustentationis, quia sicuti talis probabiliter non obligatur ad Horas, ita multò minùs ad restitutionem, vid. *Diar. p. 1. tr. 12.*

Tamb. &c. Sufficiunt autem inter Germanos pro Clerico mediocri sortis pro bona parte sustentationis viginti ducati, qui quartam inò tertiam partem honeste sustentationis ipsi prestabunt, cum multi annuè 50, aut 60. ducatis contenti sint, v. *Qob. tr. 3. cas. 13. sect. 2.*

Quantum sufficiat pro Clerico mediocri sortis pro bona parte sustentationis in Germania.

CAPUT VII.

Restitutio fructuum qualiter, & cui facienda

Restitutio facienda est etiam ante sententiam judicis ex comm. DD. Vid. *Sentent damn. ab Alex. VII. n. 20.* idq; vel Ecclesie, in qua obunet beneficium, aut certè domui & agris beneficii tui, quia hos reparando vel meliorando fructus restitutioni obnoxios impendis in bonum

Estne facienda ante sententiam judicis, & quibus.

proprie Ecclesie ; Excipe, nisi forte in quibusdam locis ab herede illa repecantur, quæ domui & agris beneficii meliorandis impensa sunt : Aut ipsa melioramenta immediatè cedant in solum bonum beneficiati, qui Horas neglexit : vel alteri pauperi Ecclesie, aut aliis quibuscunque pauperibus ; Esto sint parentes aut cognati, si juxta statum suum verè pauperes sunt, vel etiam tibi ipsi, si verè pauper es, vel defunctis, procurando ipsis dato stipendio sacra aut alia suffragia. *Fill tract. 23. n. 325. Nav. &c.* Aut hæc curando tibi ipsi pro expiatione peccati admissi per neglectum Officii divini. *Suarez lib. 4. de oratione cap. 30.* Vel denique in partem restitutionis computando omnes eleemosynas, quas fecisti pauperibus post neglectum Officium, etsi tunc non cogitaveris de satisfactione, quia faciens eleemosynam, videtur virtualiter intendere ac velle, ut per illas satisfaciatur omnibus obligationibus per peccata à se commissa contractis. *Suarez l. c.* Verùm hoc dici non potest de eleemosynis, quas fecisti, antequam Officium omis-

Quid si fructus restitutioni obnoxios det parentibus, aut aliis cognatis indigis : Aut ex his pro defunctis curret sacra vel alia suffragia : Vel hæc curet pro expiatione proprii peccati admissi per neglectum Officii divini. Poteruntne in partem restitutionis computari eleemosynæ, quæ post neglectum

omittere. V. *Sentent. damn.* Officium
ab Alexan. V. I. num. 31. Sunt, pauperibus
 qui arbitrentur, obligationi re- data sunt.
 situendi posse satisfieri per ge-
 minatam Officii recitationem, Fietne satis
 quia redditur æquale. Vid. *Gob.* dictæ obli-
L. c. qui hoc ipsum admittit gationi per
 tanquam probabile propter au- geminatam
 thoritatem extrinsecam quo- Officii reci-
 rundam DD. ita sententium, tationem.
 verum hæc sententia *Bulle Pij V.*
 & recepto DD. sensui nimium
 contrariari videtur.

P A R S II.

De

MISSÆ SACRIFICIO.

PROEMIALIA.

De Eucharistia.

Eucharistia dupliciter confi-
 derari potest. Primò, ut est Explicatur.
 Sacramentum. Secundò, ut quid sit Eu-
 est Sacrificium. Quatenus Sacra- charistia, ut
 mentum : est res permanens, & est Sacra-
 consistit essentialiter in duobus, & quid ut
 nempe in speciebus Eucharisticis, est sacrifi-
 & in cium.

Ut Sacramentum est quid permanens & consistit essentialiter in speciebus Eucharisticis, & in corpore & sanguine Christi, Habet Eucharistia materiã remotam trãseuntem, & proximam permanentem. Eucharistia, ut Sacrificium est quid transiens.

& in Corpore ac Sanguine Christi, ita ut si alterutrum absit, non habeatur Sacramentum. Ufus autem & sumptio neque est pars essentialis hujus Sacramenti, neque integralis, sed nuda applicatio & conditio, ut Sacramentum in nobis operetur. Unde contra naturam reliquorum Sacramentorum materia remota hujus Sacramenti est transiens panis enim & vinum transeunt in Corpus & Sanguinem Dominicum, Proxima verò est permanens, suntque species Eucharisticæ, quæ tamdiu permanent, donec ab agente contrario destruantur. Eucharistia verò quatenus Sacrificium, est aliquid transiens seu potius terminus actionis transeuntis: Omne enim Sacrificium consistit in actione quadam destructiva, perquam creatura aliqua destruitur in recognitionem supremi dominii, quod Deus habet in vitam, & esse rerum creaturarum, & in signum nostræ servitutis, ac subjectionis. Quæ actio destructiva cum sit transiens, etiam ipsum Sacrificium rectè dicitur transiens. Ita in Sacrificiis veteris Testamenti ad designandum Dei in

res omnes creatas dominium destruebantur & mactabantur vituli, aliaque ejusmodi pecudes. Nostrium proinde Sacrificium, quod in locum Sacrificiorum veteris Testamenti successit, consistit formaliter in consecratione, quae est actio destructiva Christi, non quidem physicè, uti olim factum est in Cruce, sed moraliter & mysticè: Per consecrationem enim destruitur Christus, & quodammodo occiditur, dum vi verborum sub speciebus panis ponitur solum corpus Christi, & vi verborum formæ sub speciebus vini ponitur solus Sanguis Christi: Separare autem totum Sanguinem à corpore, est hominem destrucere & occidere. Quæ Christi destructio cum fiat eo fine, ut agnoscatur supremum & absolutum Dei in res omnes creatas dominium, rectissimè dicitur Sacrificium. Vide quam tremendum peragas opus, quando ad honorandum supremum Nomen per consecrationem destruis Dei Filium, & agnum immaculatum mysticè occidis. Dixi vi verborum ponitur solum Corpus & Sanguis Christi. Nam

quant;

Et consistit formaliter in consecratione.

Per consecrationem Christus inuentè, & mysticè occiditur.

Idq; in recognitione supremi domini, quod Deus in res creatas habes.

40 DE EUCHARISTIA

quantum est ex vi ipsorum verborum, & illorum significatione plus poni non debet, quam solum Corpus & solus Sanguis; certum tamen est per concomitantiam poni sub utraque specie totum, quod Corpori & Sanguini conjunctum, & consequenter poni Christum totum, Ex quibus omnibus rectè sequitur, nunquam licere etiam in gravi necessitate v. g. ut moribundo præbeatur viaticum, unam tantum speciem consecrare, quia ut sit Sacrificium & perfecta Christi occisio, necessario requiritur utriusque speciei consecratio, pro ut patet ex ipsa Christi institutione in ultima cœna, quando consecrationem utriusque speciei in sui memoriam fieri præcepit. U dè equidem ipse Pontifex viulo casu juxta communem sententiam contra quosdam in hoc dispensare potest. Poterit tamen per accidens, & præter intentionem aliquando fieri sine peccato, ut una species consecratur siue altera v. g. si quis aquam loco vini consecrasset, nec errorem adverteret nisi diu post, aut postquam adverteret aliud vinum haberi non posset, vel ram-

meti

Cum absq; consecratione utriusque speciei non habeatur perfecta ratio Sacrificii hinc nunquam etiam in gravi necessitate licet unam tantum speciem consecrare. Nec ipse Pontifex facultatem dare potest Assignantur varii casus, in quibus per accidens & præter intentionem

meti hoc haberetur, eo tamen una species
 uti non posset absque gravi scan- sine altera
 dalo aut vitæ periculo. Similiter consecrari
 si Sacerdos post consecratam Ho- potest.
 stiam subito moreretur, aut alio
 repentino casu, v. g. amentiz ob-
 rueretur, quò minùs alteram
 speciem consecraret, & alius Sa-
 cerdos non adesset, qui Sacrifi-
 cium perficeret. Quod si talis ad-
 esset, deberet etiam non jejunis
 supplere, imò si Sacerdos infir-
 mus Communionem suscipere
 posset, divideret Hostiam & eique
 partem dabit. Denique si post
 consecrationem unius speciei ab
 hostibus vel incendio subitum
 periculum mortis immineret, se-
 cluso tamen contemptu fidei aut
 gravi scandalo ita DD. commu-
 niter. Vid. *Suar. Reg. Tamb. &c.*
 Hac duplici Eucharistiæ forma-
 litate prænotata dividemus ul-
 timam hanc partem in duas sectio-
 nes, in quarum prima per diversa
 capita sive subsectioniones agemus
 de Eucharistiæ ut est Sacramen-
 tum. In altera, de eadem ut est
 Sacrificium.

* *
 *

PARTIS SECUNDÆ
SECTIO PRIMA.

*De Eucharistia ut est Sa-
cramentum.*

CAPUT I.

*Explicatur essentia Eucharistia ut
est Sacramentum, item ejus
Unitas specifica & nu-
merica.*

Datur defi-
nitio Sacra-
menti.

Eucharistia Sacramentum pas-
sim his ferè verbis definitur :
Est Sacramentum Corporis &
Sanguinis Christi sub speciebus
panis & vini ad spiritualem ani-
mæ refectioem à Deo institu-
tum. Ex qua definitione parte
species Eucharistias pertinere ad
Eucharistiam tanquam sensibile
signum refectioem spiritualis ;
Corpus verò & Sanguinem Chri-
sti tanquam spirituale animæ nu-
trimentum. Nam sicut corpus
hominis reficitur pane & vino, ita
anima Corpore, & Sanguine Chri-
sti.

UT SACRAMENTO. 43

fiti. Unitas specifica hujus Sacramenti desumitur à fine, ad quem institutum est; undè cum fit institutum per modum convivii spiritualis ad reficiendam animam; tametsi species panis & vini, imò quælibet illarum pars materialiter & physicè inter se differant; moraliter tamen in ratione convivii, ad quod integrandum species panis & vini requiruntur, non est nisi unum Sacramentum. Unitas autem numerica hujus Sacramenti desumitur ab una numero refectio-
 nionem facta, sive illam feceris sub una, sive sub utraque specie sive per susceptionem unius Hostiæ, sive plurium, eaq; ab uno vel pluribus Sacerdotibus consecratæ fuerint. Ac proinde licet physicè loquendo tot sint numero Sacramenta, quot numero species seu partes specierum, moraliter tamen est unum numero Sacramentum, quod per modum unius sumitur, & ad unum finem, nimirum ad unam spirituales refectio-
 tionem refertur. Adeoque communicans si sub utraque specie communicet, aut per errorem accipiat duas tresve hostias, non cenle-

Ejus unitas specifica desumitur à fine, ad quem institutum est.

Unitas numerica ab una numero refectio-
 ne spirituali sive plures hostias simul acciperis

consecrabitur duo, sed unum suscipere Sacramentum est comm. DD. Vid. S. Thom. q. 73. & alios.

CAPUT II.

De materia Hostiæ.

Materia hostiæ est solus panis triticeus.

Quid si tritico pauca grana hordei, aut alterius frumenti commixta

Materia Hostiæ certò apta consecrari est solus panis ex farina triticea; & aqua naturali mixtus; in furno, aut alio simili modo per ignem excoctus. Vid. Decret. Eugenii IV S. Thomæ &c. Neque hic scrupulosè turbaberis scieus paucula grana hordei, aut alterius frumenti cum maxima quantitate tritici esse commolita, ex qua triticea farina admodò modicè mixta deinde conficiantur Hostiæ. Quia ut loquitur D. Thomas art. 3. in corp. ad usum Sacramentorum assumitur talis materia, quæ communius apud homines in talem usum venit, communissimè autem vescuntur homines panis pisto ex farina triticea non prorsus sincera. Accedit, quod humanam ferè industriam effugiat, quin unum, alterumve alterius speciei granum triticeæ farine miscua-

miscetur. Idem est si quis pulvisculus, aut aliud quid nullius momenti Hostiæ aut vino immixtum videatur: Hæc enim per humanam iudiciam caveri vix possunt, & pani & vino usuali communissimè miscentur. Catechismus panis consecrandus ex præcepto Ecclesiæ debet esse figuræ orbicularis, de magnitudine autem hostiæ non est ullum præceptum, aut consuetudo obligans sub præcepto; Undè non est illicitum adhibere hostiam minorem, qualis datur Laicis, quando pro Sacrificio alia haberi non potest, dummodo scandalum absit, inque non tantum in Sacro privato, sed etiam si causa urgeat in publico. Vid. *Tamb. lib. 2. cap. 3. §. 7.* Cave autem quando majorem à te consecratam Hostiam repositurus es in hierotheca; Cave inquam, ne Hostiam ab alio, aut in alia Mensa consecratam sumas loco tuæ, quia debes communicare de tuo Sacrificio.

Materia Calicis certò apta est solum vinum de vite, & quidem omne sive album sive rubrum, cõvenientius tamen propter munditiam, si fieri potest, utere albo, cum sive rubrũ.

Aut pulvisculus aliquis, aut aliud nullius momenti, hostiæ aut vino videatur immixtum. An panis consecratus debeat esse figuræ orbicularis. Quid dicendum de magnitudine hostiæ. An hostia minor qualis datur laicis, pro Sacrificio adhiberi possit.

Certiùs cùm ex rubro purificatoria facilè
semper utè fordescere incipiant : Vid. *Supra.*
sis albo, *cit. Decretum Eug & DD. comm.*

Vino ex præcepto graviter obli-
gante admiscenda est una , altera-
ve gutta aquæ , idque non domi ,
sed in ipso Sacro. Vid. *S. Thom.*
q. 74. art. 8. Quòd si plures gut-
tæ præter intentionem misceren-
tur nihil id oberit , modò aqua

affusa non excedat tertiam partem
vini , alioqui fiet materia debia.
Rè tamen inquit , *Gav. p. 2.*
cit. 7. quanto paucior est aqua ,
tanto potior , præsertim si vinum
valdè tenue sit , in quo periculum
esse potest , ne tertia pars aquæ
affusæ prævaleat substantiæ vini ,
ejusque accidentibus , adeoque de
eo, quod est in Calicè , potius dici
debeat aquam esse , quam vinum.

Aut si hæc
aquæ mi-
xtio omis-
sa foret.

Quantum
vini ordina-
riè adhiberi
debeat,

Vid. *Tamb. lib. 2. c. 4. §. 7.* Hæc
aquæ mixtio si omissa fuerit , id-
que notetur ante consecrationem
Calicis , adhuc faciendâ est , secus
si post Vid. *Gob. tract. 3. cas. 3.*
sect. 2. Utrum autem hæc aqua
vino immixta transeat in Sangui-
nem Christi , de hoc disputent
Scolastici. Observandum quo-
que est circa materiam Calicis
rectiùs & decentiùs parùm vini ,
est

UT SACRAMENTO. 47

et si sit generosum & lapidum
 (neque enim in tanto Mysterio
 delectatio gustus quaerenda est)
 quam multum affundere, tum ut
 facilius post sumptas species de-
 bito modo purificetur Calix,
 tum etiam ut caveatur pericu-
 lum, ne sacer Sanguis defluat in
 barbam aut patenam, quod faci-
 lius fieri potest, si major vini co-
 pia fuerit affusa. Porro Sacerdos,
 qui, ad habendam aliquam sen-
 sualem in speciebus voluptatem,
 plus vini affunderet saltem ve-
 nialiter peccaret. Vid. *Gob. l. 5.*

CAPUT III.

De forma Eucharistia.

Forma, quâ panis consecratur Assignatur
 est hæc: *Hoc est enim Corpus* utraq; for-
mpum, ma. cujus singulæ partes præ-
 ter particulam enim, sunt essen-
 tiales. Forma, quâ vinum con-
 secratur est sequens: *Hic est enim*
Calix Sanguinis mei, novi & ater-
ni Testamenti, Mysterium fidei,
qui pro vobis & pro multis effun-
detur in remissionem peccato-
rum. Item partes
 In qua forma certum est utiusque
 verba: essentiales;

verba : Hic est Calix Sanguinis mei, sive hic est Sanguis meus, esse essentialia, reliqua autem præter particulam, enim, deliberatè omitti non possunt sine gravi peccato. An autem omittantur cum irritatione Sacramenti controversum est. Probabilius est non requiri ad essentialiam, quia multæ Ecclesiæ olim omittebant alias atque alias ex his particulis. Vid. *Dom. Reding. q. 2. art. 2. controv. 2. & alios.*

Explicantur
verba ob-
scuriora
Calicis.

An peccet,
qui verba
formæ ni-
mis altè
pronunciat.

In hac autem forma, verba illa : Testamenti, & Mysterium fidei sic intelligenda sunt, hic est Calix Sanguinis mei, qui Sanguis, est confirmatio Testamenti, id est ultimæ voluntatis, quâ Christus nos ad æternam hereditatem destinat, & simul Mysterium fidei, id est signum occultæ rei, quæ sola fide cernitur. Circa hæc verba consecrationis notandum est, ut ea nunquam tam altè pronunties, ut ab iis, qui à te remotius distant, audiri possint. Minister Sacri si te audiat, nihil impedit, peccabis tamen venialiter si ad 6, vel 8. passus, imò mortaliter si ad 40. audiri consueveris, quia in priore casu leviter, in posteriore valdè

nota-

UT SACRAMENTO. 49

notabiliter agis contra ritum Ec-
clesiæ communissimum in adio-
ne omnium gravissima, dabisque
occasionem ebmurmurationum,
scandalorum, effensionem. Sed
neque hinc te scrupulis angivolo,
non enim peccabis, si sic verba
consecrationis pronunties prout
alteri tibi proximè adstanti mo-
destè loqui soles. Caterum ut ve-
rificetur forma consecrationis,
per particulam hoc non potest,
nec debet designari panis, qui
manibus à Sacerdote tenetur, ita
ut sensus formæ sit hoc, id est, hic
panis est Corpus meum: Falsa
enim est propositio; panem esse
corpus Christi. Undè per particu-
lam hoc significatur substantiæ
contenta sub accidentibus pa-
nis, ita ut sensus sit formæ: Hoc
quod continetur sub acciden-
tibus panis, est Corpus meum, sive
substantia contenta, sub ac-
cidentibus panis, est Corpus meum,
quæ propositio est verissima. Ca-
ve etiam in forma Calicis p^arti-
culam hic accipere adverbialiter,
id est, in hoc loco, cum sumenda
sit per modum pronominis de-
monstrativi. Item falsò interpre-
taberis formam Calicis, si velis

Quid signi-
ficet particu-
cula hoc &
hic in utra-
que forma.

UT SACRAMENTO ⁵¹

loquitur in persona Christi, adeo ^{Item in cu-}
 que verè & propriè asserit, illud ^{jus persona}
 esse Corpus & Sanguinem suum : proferan-
 tur. Nam ut rectè loquitur **D Thom.**

*q 78. art. 3 in corpore. Ea verba
 dicuntur à Sacerdote, ac si Christus
 ea presentialiter proferret. Cætera
 tamen, quæ in Canone præcedunt
 ipsam consecrationem, solùm re-
 citativè dicuntur. Addunt etiam
 aliqui illa verba : Qui pro vobis &
 pro multis effundetur, dici recita-
 tivè, quia non profundetur am-
 plius Sanguis Christi, Vid. **Gob.**
l. c. Ubi nota Christum esse prin-
 cipalem sacrificantem, tum quia
 Christus vult suo nomine à Sacer-
 dotibus hoc Sacrificium Deo Pa-
 tri offerri, tum quia credibile est,
 ut notat Suarez cum aliis, Chri-
 stem singula Sacrificia, dum actu
 sunt, Patri suo offerre. Hoc enim
 ejus in Patrem reverentia, atque
 in homines amor est valde con-
 veniens. Ex quo patet, quàm pro-
 priè in persona Christi dicat Sa-
 cerdos : *Hoc est Corpus meum.**

Cæterùm operantur verba conse-
 crationis sequentem effectum, ut
 iis prolatis destruatür tota sub-
 stantia panis, & tota substantia
 vini, & sub illorum accidentibus

Explicatur
 quid ope-
 rantur ver-
 ba conse-
 crationis,

52 DE EUCHARISTIA

constituatur eorum loco Corpus
& Sanguis Christi, & ita quidem,
ut sub accidentibus panis vi ver-
borum, id est per se directè & pri-
mariò non ponatur plus, quam
Corpus Christi, licèt concomi-
tenter, id est per accidens, indire-
ctè, & secundariò ibi simul consti-
tuatur Sanguis, Anima, & Divi-
nitas Christi. Nam vocabulum
Corpus secundùm communem
hominum significationem, non
significat Animam, Sanguinem,
Deitatem, sed solam corpoream
molem constantem ossibus, ner-
vis, carne. Similiter sub speciebus
vini non collocatur plus vi ver-
borum, quàm Sanguis Christi,
concomitenter autem Corpus,
Anima, Divinitas. Cùm enim
Christus decreverit non ampliùs
suum Corpus existere sine Anima
& Sanguine juxta illud *Apost. ad
Rom. 6. Christus resurgens ex mor-
tuis jam non moritur, mors illi ultrà
non dominabitur*; Idcirco fit, ut
ubi statuitur unum horùm, ibi &
alterum sit concomitenter, sive
per concomitantiam, adeò que ex
decreto Christi unum comiteretur
alterum. Vid. *Concil. Trid. sess.*

CAPUT IV.

An materia consecrationis debeat esse consecranti præsens & per illius intentionem determinata.

Materia panis & vini Sacerdoti consecranti debet esse moraliter & sensibilter præsens, quia alias non verificabuntur pronomina hic & hoc: Illæ enim particule cum sint demonstrative, significant rem præsentem. Undè materia post parietem posita vel clausa in tabernaculo non consecrabitur, quia non est moraliter præsens. Est comm. DD.

Quoniam pronomina hoc & hic juxta proprium sensum, & visus institutionis demonstrant, & significant rem præsentem, quod non faciunt pronomina illud, ille, &c. Hæc enim visus institutionis etiam significare possunt rem absentem, ut si Petrus in platea mihi loqueretur de aliquo libro meo, & dicit illi vel iste liber, et si absens sit, est meus. Undè si quis consecraret ponendo loco prono-

Materia panis & vini debet esse moraliter & sensibilter præsens

Quid si materia sit post parietem, vel clausa in tabernaculo.

Cum pronomina hic & hoc, significant rem præsentem, loco illorum non poterunt poni pronomina illud & ille.

mialis hoc, pronomen illud, dicendo, illud est Corpus meum, probabiliter validè non consecraret. Vid. *Vasq. disp. 171. c. 4.* Cùm inquam supradicta pronomina proprie sint demonstrativa rei presentis, hinc circa formam consecrationis duo advertunt Theologi. Primò in consecratione debere materiam esse presentem, nam ut paulò ante dixi de re distanti aut absenti cum veritate dici non potest hoc vel hic: Quantum autem materia distare possit à consecrante, id disputant Theologi. Quorum aliqui putant posse distare ad decem passus, alii ad viginti. Vid. *Henriq. l. 8. c. 14.* Tu in re dubia sequere, quòd tutius est, ad eòq; re materiam consecrandam tibi proxime presentè habe. Secundò notant Theologi ex dictis pronominebus materiam debere certam esse & determinatam. De re enim indeterminata hic aut hoc dici non potest v. g. si inter decem homines unus esset infirmus, tu autem nescires, quis ille esset, non poteris verè dicere, hic homo est infirmus, ad hoc enim requiritur, ut determinatè nôris infirmum. Idem est si inter decem

hostias

Materia
 consecra-
 tionis quan-
 tum possit
 distare à
 consecran-
 te,

Debet esse
 certa & de-
 terminata,

UT SACRAMENTO. 55

hostias, unam velles consecrare, necesse est, ut per intentionem tuam illam determines, adeoque cum veritate possis dicere hoc, &c.

Debet itaque consecrationis materia semper certa esse & determinata per intentionem Sacerdotis: Non erit autem certa & determinata, si intendas ex multis illas consecrare hostias, quas Deus elegit, aut consecrare partes hostiæ, quæ fractâ sacrâ Hostiâ si mul mansuræ sunt, non verò, quæ illa fracta decident, quia nescis, quanam sint illæ hostiæ, quas Deus elegit, item igroras illas partes, quæ fractâ sacrâ Hostiâ manebunt, aut decident. Vid. Bon.

d4. q. 2. p. 5. Porro ne opus sit de guttis vini extra vel intra Calicem detergeadis sollicitum esse scrupulosè (nam laudabiliter facies illas semper detergendo) bene faciet Sacerdos, si semel pro semper intendant ejusmodi guttas non consecrare, uti nec micæ hostiæ adherentes: Videtur enim ex probabili sententia esse meos Ecclesiæ ut non consecratur nisi id, quod est per modum continui in Calice aut in Hostia. Vid. Laym. lib 3. tr. 4. c. 2. Sum. &c. Cui

Erigne de-
terminata,
si ex multis
intendas
illas hostias
consecrare,
quas Deus
elegit, &c.

Quid di-
cendum de
guttis vini
extra vel
intra Cali-
cem.

Item de
micis ho-
stiæ adhe-
rentibus,

sententia te poteris accommodare utpotè probabili. Quod si fortè per errorem arbitraris non adesse nisi tres aut quatuor hostias consecrandas, essent autem plures valida erit omnium hostiarum consecratio, quia Sacerdos habet implicitam intentionem consecrandi omnes præsentés: Nemo enim Sacerdotum est, qui non velit consecrare juxta consuetudinem & mentem Ecclesiæ: Hæc est autem mens Ecclesiæ, ut consecrentur omnes præsentés in uno cumulo supra Altare consecratum & corporale positæ; ut patet

ex Rubricis Missalis. Quod si oblitus fuisses tempore consecrationis aperire Ciborium aut Calicem, in quo sunt Hostiæ consecrandæ, noli propterea dubitare de valida consecratione, modo cætera requisita adfuerint. Vid. *Dian. p. 3. tr. 6. ref. 103. Tamb. &c.*

Quæquam Hostiæ consecrandæ juxta Rubricas Missalis ponendæ sunt super Altare, antequam fiat Offertorium, interdum tamen licitè consecrabis eas, modò adsint ante Præfationem, imò & immediatè ante Consecrationem

v. g. in eo casu, in quo si non consecrarentur, plures oporteret dimittere sine Communione, Sufficit autem istarum hostiarum oblationem in talicasu, mente & non verbis facere. Vid. *Tamb. lib. 2. de Sacrif. c. 5. §. 2.* Dixi plures, &c. nam si unus solus absq; Communione dimittendus esset, non consecrabis novam hostiam, sed distinguere poteris particulam hostiæ minori circiter æqualem ex tua hostia majore, eamque ipsi porrigere. Vid. *Gay. par. 2, Tit. 20.* & alios, quæ doctrina etiam servare potest, si post consecrationem v. g. moneretur Sacerdos de dando Viatico alicubi subito infirmato in defectu minorum hostiarum. Habetque hic casus non raro locum tempore pestis.

Quid si post Offerentis ponerentur, sufficietne oblatio hostiarum facta mente & non verbis.

CAPUT V.

In modò dictis quadam claritas elucidantur.

AD meliorem præcedentium elucidationem nota sequentia. Primò, quamvis nonnulli sint, qui putent essentiam Sacrificii

a. In consecratione v. g. nius speciei non habere

esse posse

aur essentia
Sacrificij.

posse haberi in cōsecratione unius
speciei, restē us tamen requiritur
consecratio utriusque. Quia licet
per consecrationem panis vi ver-
borum præcisè poneretur solum
Corpus, adeò que sine anima, &
consequenter ut mortuum, non
tamen ponitur ut violenter occi-
sum, quod requiritur ad rationem
Sacrificij, ut patet in occisione vi-
tutorum, agnorum, aliarumque
animantium in veteri Testamen-
to, & Christi ipsius in Cruce. Hi-
juscmodi autem Sacrificium cruen-
tum si non physicè tale, saltem
representativè habetur perfectè
in consecratione utriusque speciei,
in qua totus Sanguis ad normam
violenti occisionis, & mactatio-
nis separatur à corpore, non qui-
dem reipsâ, nam Christus resur-
gens non moritur, sed vi verborum.
Nam quantum est ex vi ver-
borum ponitur Sanguis separa-
tus à corpore. Deindè Euchari-
stia sub speciebus panis, quâ ra-
tione datur Laicis, restè dicitur
unum specie Sacramentum, non
quidem specie, physicè, sed mora-
liter completa: Nam tota spiri-
tualis refectio, ob concomitan-
tiam Sanguinis animæ, ac cere-
rorum

2. Euchari-
stia sub so-
lis specie-
bus panis
data laicis
est unum
specie Sa-
cramentum

rorum perfectè habetur sub una specie, adeoque censetur Laicus manducare Corpus & bibere Sanguinem Christi. Tertio, sine falsificatione formæ particula hic nunquam potest accipi adverbialiter, quia pronomen hic significat substantiam contentam sub speciebus vini; quæ substantia sub talibus speciebus est indifferens ad quemcunque locum; adverbium autem hic ex vi suæ significationis plus nõ significat, quam rem huic loco affixam esse, & nullo modo contentam sub speciebus panis: Per hoc enim quod Petrus dicatur esse hic, nemo intelligit Petrum existentem sub speciebus panis aut vini, sed affixum huic & nõ alteri loco. Quarto. Materia post parietem, aut tergum posita non consecratur validè, quia non censetur mortaliter præsens, cum non possit demonstrari per tõ hoc vel hic. Quod si tamen Sacerdos sic se flecteret, ut cerneret materiam post se positam, adeoque sufficienter per tõ hoc demonstrare posset, utique validè, etsi ob irreverentiam illicitè consecraret. Ita DD. comm. Quarto, ne angaris circa pronuntiationem formæ, utrum

3. Pronomen, hic, in forma Calticis nunquã potest accipi adverbialiter

4. Materia post parietem vel tergum posita non consecrabitur.

Quid si Sacerdos ita se in flecteret, ut cerneret materiam post se positam.

60 DE EUCHARISTIA.

6. Non est faciendus scrupulus, si ne forma antehac historicè, an assertivè pronuciata.

cam dixeris historicè an assertivè, sufficere te habuisse aut habere intentionem, formam pronuciandi, quò modo Christus instituit, I. nò si Sacerdos ex errore privato formam consecrationis semper pronuciasset historicè, adhuc ceasebitur validè consecrâsse, quia intentio universalis faciendi, quòd Christus instituit, preponderat errori privato. Vid. *Gob. xv. 3. cas. 4.*

7. Christus manet sub speciebus Eucharisticis tandem, donec hæ sic mutentur, ut sub illis forma panis & vini, si adessent, naturaliter non amplius remanerent.

Sextò Christus manet sub speciebus panis, & vini, etiam sub quavis minima parte tandem, donec illa specierum fiat mutatio, vi cuius, substantia panis, & vini naturaliter corrumpentur, id est forma panis & vini, si adessent, ab agente contrario per introductionem novæ formæ naturaliter expellerentur. Septimò Probabile est, ut docet *Cajet. Summ.* & alij Eucharistiam toto tempore, quo durant ejus species in stomacho,

8. Eucharistia toto tempore, quo durant species, probabiliter causas gratiam.

causare gratiam, adeoque quo plures devotionis actus quis elicit, eo amplius acquirit gratiam. Causatum namque indoles est, ut pro ratione subiecti magis aut minus dispositi, magnum vel minorem effectum conferant, id

men nō rectè inferes ob majus bonum Spirituale, & augmentum gratiæ, licitum esse plures sumere hostias, dum quis communicat, quam unam, aut etiam communicaturo plures idcirco dare. Aliud, est si plures sumerentur hostiæ ob necessitatem, aliã nve justam causam, ut si v. g. renovandū est Sacramentum & hostiæ antiquiores, ne corrumpere'tur, consumenda, aut si forte in loco, in quo celebras, non esset occasio, residuas hostias decenter aut honestè asservandi. Ratio prioris est, quia sumere plures hostias, quam unam videretur contrariari usui antiquo Ecclesiæ in re gravi: Præterquam, quod si id licitum foret, plurimæ committerentur superstitiones & irreverentiæ contra tantum Mysterium. Neque obstat major devotio ex diuturniore præsentia Christi, quia si quater quis communicaret una die, etiam foret major devotio, nec tamen id est faciendum; cū non debeat negligi usus Ecclesiæ, & melius sit, rationabiles, & reverentiæ Christi debitas consuetudines servare, quam imprudenti affectui devotionis indulgere (quod notent Sa-

Non licet plures hostias sumere ob majus bonum spirituale, & gratiæ augmentum.

Quid si necessitas aut alia justa causa foret sumendi plures.

Neque ob majorem devotionē

61 DE EUCHARISTIA
cerdotes, qui Rubricis M. H. in
Sacrificio, illegitimas devotiones
intermiscunt.) Interim, dum Sa-
cram Communionem distribuis,
noli scrupulosè esse anxius, ne
fortè communicanti des plures
quam unam hostiam. Si enim præ-
ter intentionem darentur duæ hos-
tiæ à Sacerdote Euch. distribuente,
non est de eo magnoperè labo-
randum, eùm nò sit nisi una Com-
munio. Dixi tempore, quo darent
species in stomacho, nam Eucha-
ristiam propriè manducare & su-
mere cum ejusdem effectu secus-
dum quosdam consistit in traje-
ctione hostiæ aut partis illius ex
ore versus stomachum, secundum
alios in receptione ejusdem in sto-
machum, undè si quis hostiam
solo ore exciperet nec deglutiret,
probabiliter gratiam Sacramenti
non reciperet. Vid. *Suar. disp. 63.
sect. 4. 5. & seq.*

Quid si
præter in-
tentionem
darentur
duæ hostiæ
à Sacerdote
Euch. di-
tribuente.

CAPUT VI.

*Statuitur Minister Sacramenti
Eucharistia.*

Ordinarius Minister est
Ordinarius Minister hujus
Sacramenti est solus Sacer-
dos,

dos, extraordinarius in casu necessitatis est Diaconus, idque ex commissione Episcopi, aut Parochi v. g. si Parochus in magno Facto, esset occupatus concionibus, aut confessionibus audiendis, poterit dispensationem Eucharistiae committere Diacono. Vid. *C. presente dist. 92.* Hoc tamen vix practicandam iudico, nisi id ferat consuetudo diocesana, propter admirationem, & sermones populi. Imò in extrema necessitate si evidens sit mortis periculum, nec adsit Sacerdos, qui illam dispensare possit, rectè faciet Diaconus, si se & alios communiect, & quod amplius est, si in si nili necessitate non esset, qui Eucharistiam ministrare posset, quam homo laicus, rectè is faciet, si ingressus templum lotis manibus, super pelliceo indutus cum lumina Sacram Hostiam è Sacratio sumat, sibi quæ aut alteri dispenset, hoc enim nec juri divino, nec Ecclesiastico in casu necessitatis repugnat, & si fortè aliquis textus videatur contradicere, is de extrema necessitate intelligendus non est. Vid. *Paluum tr. 21. par. 11. Dian. &c.* Hoc tamen faciet Laicus, ut publicè dicat

solus sacerdos, extraordinarius in casu necessitatis: Diaconus ex commissione Episcopi aut Parochi.

Quid si in casu extreme necessitatis non adesset Sacerdos aut Diaconus, qui Eucharistiam ministraret.

cat se aliquando in scholis audivisse, Ecclesiam tam piam in filios esse matrem, ut in ejusmodi extrema necessitate, nunc quoque permitat fieri, quod antiquitus fieri solebat. Constat enim antiquitus per Lucos frequenter sacram Hostiam delatam fuisse; hæc quippè ratione tollitur occasio

Utrum Minister à suscipiente Eucharist. necessario sit distinctus.

scandali. Uade si tu quoque veneris in discrimen vitæ, nec adsit Sacerdos, qui tibi præbeat hostiam, præbe tibi ipsi, quia in dispensatione hujus Sacramenti non est absolutè necesse, Ministrum esse distinctum à suscipiente. Imò quod amplius est, in magnis Festis si Sacerdos nequeat facere Sacrum, poterit ad solatium animæ suæ absente alio Sacerdote è Sacratio accipere sacram Hostiam, eamque sibi ministrare, in quo tamen scandalum aliorum, & offensio-

nem semper cavebis. Vid. *Bo-*

mac. q. 5. punct. 1. SHAR.
& alios.

✻ ✻
✻ ✻

CAPUT VII.

*Assignantur requisita ad licitam
Eucharistia dispensationem.*

UT licitè dispenses & ministros
Eucharistiam requiritur pri-
mò, ut sis præditus jurisdictione
ordinariâ aut delegatâ in illum,
quem communicas. Quod si for-
tè in alienâ Parochia, aut templo
selebres & sub tuo Sacro adesset,
qui Communionem peteret, noli
angi, an hanc possis porrigere,
potes enim in tali casu rationabi-
liter præsumere consensum Super-
ioris istius, Ecclesie in qua sacri-
ficas. Vid. *Gob. tr. 4. cas. 21. sect. 1.*
Requiritur secundò, ut non defe-
ras ad infirmos, neque dispeases,
nisi cum habitu decenti, id est cum
Stola, superpelliceo, vel alba, item-
que lumine. Portò præter lumen,
seu ceream à latere Altaris incen-
dendum, dum sacra Communio
distribuitur, insuper præmittenda
est Confessio generalis. Omittens
tamen lumen, & generalem Con-
fessionem secluso scandalo, &
contemptu non peccabit graviter;
quod

Quali juris-
dictione
præditus es
se debeas in
communi-
cantem.

Quo habito
Ministro
sit utendû:
& an neces-
sariò lumi-
ne, dum
Euch. dis-
pensat.

quoad adhuc verus est pro eo casu, quo post distributionem prius factam accedit unus, alterve communicandus, si aut non reperatur confiteor, aut non accendatur cereus, quamvis ut rectè docet, *Gob. l. c. sect. 2.* Ita fieri oportet, nisi fortè quis dicat hanc posteriorem distributionem cum priori sic conjunctam videri, ut cum illa moraliter unam faciat; præsertim cum in Ministro difficultas sit ab illo obtinendi repetitionem confiteor, & accensionem luminis. Vid. *Dian. part. 10. tr. 10. resol. 80. Suar. & alios.*

Quo incessu
deferenda
sit Euch.

Torridò ut, quando defers augustissimum Sacramentum, id facias incessu gravi: Neque enim deceet Sacerdotem in habitu Sacerdotali eum hoc Sacramento per publicum currere. Nogant tamen *Diana art. 10. tr. 16. res. 80 &c.* committi indecentiam, modo absit periculum lapsus, & veri, non autem Pharisæici scandali. Et si quis fortè esset, qui te currentem videret, cogita illud, *Apst. 1. ad Cor. 4. Nos stulti propter Christum.* Festinabis igitur quantum decencia permittit, & infirmi necessitas exiget, Dixi non deceet per publicum

eum currere, nam si absque habitu
 sacerdotali clam in sinu portares
 Eucharistiam corporali, aut pixi-
 di iaculam, facilius cursus per-
 mitti poterit. Porro Eucharistiam
 in sinu clam portare ad infirmos,
 vix tibi licebit ob reverentiam
 augustissimi Mysterii, & aucto-
 ritatem Ecclesie contrarium prae-
 cipientis, nisi gravis te causa
 excuset. Scio contrariam quo-
 rundam virorum timoratorum
 praxin, qui, facti imitatores
 Beatissimae Virginis, Filium suam
 per vicos & plateas clam in sinu
 deportantis, arbitrantur ob solum
 solacium, ac devotionem infirmi,
 cui, quia solebat frequentius eom-
 municare, admodum difficile est,
 ab ea consuetudine penitus recede-
 re, sibi licitum esse clam Eucha-
 ristiam in sinu ad infirmos defer-
 re; aut certe, ut praecepto Ecclesie
 solum aliqua ex parte satisfaciant,
 credunt prudenter, & providè se
 agere, dum superpelliceo & stola
 induti sicque pallio honestè testi.
 socio pariter modicum lumen oc-
 cultè praeferente, augustissimum
 Sacramentum ad infirmum de-
 portant; praesertim cum admira-
 tiones, districta vicinorum, si vi-
 deant

Utrum
 Eucharistia
 in sinu clam
 portare li-
 ceat ad in-
 firmos,

88 DE EUCHARISTIA

deant eundem sæpius communi-
 care, justam videantur præbere
 causam clam in sinu vel certè oc-
 cultè, modò paulò ante insinuato,
 deferendi sacram Communionem.
 Pro hac praxi videntur stare se-
 quentes rationes, Primò, si ut as-
 serit *Medulla P. Busenbaum lib. 6.*
tr. 3. de Euch. c. 1. dub. 1. art. 2.
 Secundum quosdam Eucharistia
 clam deferri potest, quando est
 tempestas, aut iter faciendum, cur
 non poterit deferri ob evitandos
 sermones, risus, ac censuras vici-
 norum. Cùm hæc morali judicio
 videantur æquivalere physicæ eccle-
 siæ aut aëris tempestati. Secundò, si
 ex sententia valdè probabili infir-
 mo licitum est ex sola devotione
 communicare, fracto jejunio, ut
 videre est in *cit. Medull. Busenb.*
lib. 6. tr. 3. de Euch. cap. 2. dub. 2.
pag. 81. Cur non liceat ex eadem
 causâ privatæ devotionis, clam
 deferre Euch. ad infirmum, Cum
 utrumque sit juris positivi Eccle-
 siastici: Et leges humanæ non
 obligent, quando sine gravi in-
 commodo servari, non possunt,
 quale in utroque casu est magna
 difficultas infirmi, qui assuevit ad
 frequentem communionem, Ver-
 rùm

UT SACRAMENTO. 69

rùm hæ rationes quantum habeant probabilitatis, & ac sint ejusmodi, ut permittant supradictam praxin; cui obstare videtur lex Ecclesie statuentis, ac præcipientis sanctissimum Sacramentum deferri in habitu Sacerdotali, cum lumine, id prudens lector judicet. Certius tamen est jam dictam praxim Eucharistiam deferri posse in locis hæreticis, ubi etiam secluso scandalo porrigi poterit sine stola, & superpelliceo. Licebit etiam tibi equo mansueto uti ad deferendam Eucharistiam, si ratio temporis, distantia loci, periculum ita suadeat. Vid. *Gob. l. 6, sect. 2. &c.* Quartò ut canonicis seu consecratis digitis sacram Communionem dispensent; si tamen ex justa causa fieret contrarium, non videtur peccari saltem graviter, nam tangens scienter hostiam digitis non canonicis etiam absque causa, non videtur committere irreverentiam saltem gravem, tota namque manus censetur consecrata, quando Sacerdos initiatur. Imò neque Laicus adhaerentem palato hostiam peccabit graviter, si immisso in os digito eam reverenter solvat, præsertim quando com-

An Ministro Eucharistiam deferenti equo uti liceat.

Quibus digitis Eucharistiam ministranda.

Peccabitne Laicus hostiam palato adhaerentem digito reverenter solvendo.

modè vando,

modè eam aliter solvere non potest; ac dein digitum lambat & propriâ salivâ decenter abluat. Quod si tamen salivâ aut linguâ solvi poterit, id utique faciet.

Quo ritu
Eucharist.
sit distribu-
enda.

Quintò, ut non dispentes nisi juxta ritum in Ecclesia Catholica usitatum. Undè infirmo ob linguæ ariditatem non dabis Eucharistiam sub speciebus vini, nec homini laico hostiam majorem; hæc enim contrariantur ritibus Ecclesiæ. Est tamen in necessitate permixtum, ut magnam hostiam in aliquot partes decenter divisam inter communicantes distribuas. Nullo modo autem opus est, ut infirmo, qui hostiam commodè deglutire non potest, præbeas integram hostiam minorem, sed sufficit dare parvam particulam, & quidem in liquore v. g. vino, si absque hoc deglutire nequeat; esto sit moraliter certum liquorem citius deferensurum, quia talis censetur non

Verum Eucharist. deferri possit ad infirmum, ut videat illam & ado ret.

posse jejunus communicare. Vid. *Tann. tom. 5. disp. 5. q. 8.* Nunquam autem licebit tibi sacram Hostiam deferre ad eandem conspiciendam, adorandam ab infirmo. Vid. *Congreg. Cardin. in Trid. Sess. 3. Can. 7.* Quod si dubium sit

UT SACRAMENTO. — 71

an æger sit capax sacra Communionis, licebit tibi illam ægro deferre; quia forsitan communicare poterit, si nequeat, ostendere illam poteris ipsi adorandam, sed non osculandam. Id quippè repugnat praxi Romanæ Ecclesiæ & reverentiæ Sacramento debitæ, Vid. *Cardin. de Lugo lib. 1. conf. mor. dub 110 Barb. &c.* Sicut & repugnat juxta *Concil. Trid. Sess. 15. cap. 10.* Si intra claustra monialium Eucharistia afferverur. Non est tamen illicitum sacram Hostiam deferre ad restringendum incendium, aut sedandam gravem aliquam tempestatem, cum id confirmat *P. Gob. tract. 4. c. 21. sect. 1.* raro & felici quodam eventu, nec de contraria prohibitione nobis constet. Sextò, ut non dispenses iis, quos Lex divina vel Ecclesiastica ab hoc angelico pane jubet abstinere, qualis sunt omnes illi, qui vel ex parte animæ vel corporis sunt indispositi ad dignè suscipiendam hoc Sacramentum.

Est comm. DD: Quod si ex sola confessione constaret indignitas communicantis, non dabis loco Hostia consecratæ, esto ipse communicans consentiat, Hostiam

An intra claustra Monialium Euch. affervari possit. Aut deferri ad restringendum incendium vel se dandam gravem tempestatem. Quibus Euch. dispensari possit.

Quid si ex sola confessione constet indignitas.

non

communi-
cantis,

non consecratam. Fuerunt quidem auctores nonnulli, qui existimabant hoc fieri posse, si & poenitens consentiret, & Sacerdos una cum Hostia non consecrata, teneret aliam consecratam, ut circumstantes debitum obiectum suae adorationis haberent. Horum tamen sententia probanda non est, quia Sacerdos hoc faciens, quantum in se est, facit ei reum istas idololatrias, quia hanc Hostiam credunt esse consecratam, adeoque quae talem adorant. Adde quod simulatio ac fictio in re tanti momenti omnino averfanda sit. Vid. S. Thomas. q. 80. art. 6. ad 2. Quod si peccator publice infamis subito incidere in mortis periculum; ut in illo statu ipsi Communio praeberi possit, sufficere pro temporis conditione cum rite confiteri, aut si nequeat, certa signa contritionis ostendere. *Suar. disp. 67 sect. 2 Ann. &c.* Et si in iam dicto periculo se reum negaret ejus criminis, cujus gravi suspitione laborat, ipsi potius fides habenda erit in tali articulo quam aliis, ac proinde danda communicatio, adhibita nihilominus seriâ admonitione, ut, quod ad poterit, tollat deinceps occasio

Aut peccator publice infamis subito incidat in periculum mortis,

nem

nem suspicionem, & scandalorum. Vid. *Gob. tr. 4. c. 21. sect. 1.* Denique requiritur, ut non sit in censura aliqua Ecclesiastica, quæ prohibeat Sacerdotem ab hoc Ministerio. De confessione & statu gratiæ prærequisito dicetur infra.

Parochus, ut Eucharistiam opportune peccantibus possit subministrare, tenetur illam asservare cum lumine in Ecclesia, & non alibi. Et quidem si eo sciente, & consentiente lampas ante Venerabile integro die non ardeat, videtur graviter peccare, quia Paulus V. in suo rituali mandat continuè ardere lampadem, & Theologi passim rigide exigunt, ut tempore Sacrificii lumen sit semper accensum, quorum ratio facilè accommodabitur Eucharistiæ in templo asservatæ. Pluribus tamen locis partim ob inopiam, partim ob longam consuetudinem hæc doctrina tam severe non observetur, quam etiam universaliter in tanto rigore non esse admittendam cæset. *Gob. l. c.*

sect. 1. Marchant.

&c.

Euch an
asservanda
sit cum lu-
mine in Ec-
clesia.

CAPUT VIII.

Quid Religiosis liceat circa Eucharistia dispensationem.

Poterunt illam ministrare cuius fideli in suis Ecclesiis: Insuper dare facultatem simplici ei Sacerdoti illam isthuc præbendi.

Religiosi mendicantes per privilegia tum Corpori juris inserta, tum particularia possunt Eucharistiam in suis Ecclesiis præbere cuius fideli, imò etiam alteri simplici Sacerdoti dare facultatem illam isthuc præbendi. Vid. *Suar. Tom. 4. de Relig. tr. 10. l. 9 c. 3. Kon. &c. Quæ facultas etiam à Sacristano concedi potest, ut docet Henriq. Sa. Palauis, tr. 21.*

Quid istis liceat in festo Paschatis, in quibus vel in articulo mortis.

punct. 19. Excipe hinc festum Paschatis, itemque articulum mortis, in quibus religiosis neque per se nequid per alium licet. In festis tamen casibus licebit, in quibus aut jus Parochorum non læditur, ut sit in iis, qui præcepto Communionis Paschalis satisfecerunt aut in quibus Parochi rationabiliter non possunt esse inviti, ut si adesset gravis aut extrema necessitas absente Parocho. Vid. *Fagundi. præcep. 3. l. 3. c. 2.* Possunt tamen Episcopi prohibere regularibus,

UT SACRAMENTO. 75

ne ipsâ Dominicâ Resurrectionis
 ulli Eucharistiam administrent,
 etiam illis, qui antea præcepto
 satisfecerunt. Ita enim habet ex-
 pressa Declaratio Cardinalium
 Anno 1644. cui Declarationi sub-
 scripsit Innoc. X. temporis illius
 Pontifex. Probabile etiam est ex-
 tra Dominicam Resurrectionis in
 Ecclesiis Regularium quovis alio
 die intra tempus Paschale posse sa-
 tisfieri præcepto Communionis.
 Nititur enim sententia ista proba-
 bilibus rationibus, præsertim cum
 non satis constat de mente Ponti-
 ficum, an festum Paschæ acceperint
 materialiter an formaliter, id
 est, an acceperint pro sola Domi-
 nica Resurrectionis, an pro toto
 tempore Paschali, habetque hæc
 sententia probatos pro se autho-
 res. Nec obstat Declaratio sacræ
 Congregationis, quæ hoc ipsum
 videtur prohibere Religiosis:
 Cum enim verba dictæ Congre-
 gationis sint ejusmodi, ut in
 utramque partem ab eruditis pro-
 babiliter disputentur, poterit
 quisque illa interpretari juxta
 sensum sibi magis favorabilem.
 Judicæ tamen hanc sententiam in
 usum non esse deducendam, si

96 DE EUCHARISTIA

per eam daretur occasio admirationis in populo, vel querelarum in Prælatiſ aut Parochiſ. Quæ ſi abſint, licitè eandem ſequèris. Vid. *Tamb. in Meth. Comm. c. 4. § 4.*

CAPUT IX.

Quid circa Communionem puororum aut puellarum obſervandum.

Omnes fideles poſt uſum rationis adepti tenentur communicare in articulo mortis & extra hunc articulum ſemel in anno, idque feſto Paſchæatis.

Cum autè adeptum rationis uſum nemini ſit porrigenda Euchariftia, pro ut patet ex præxi præſentium temporum; poſt uſum verò rationis omnes certis temporibus ad ſumendum hoc epulum graviter ſunt obligati, & quidem in articulo mortis per modum viatici, quo confortati ingrediantur viam æternitatis. Vid. *Vaſq. Tom. 3. in 3. part. diſp. 214.* & alios, extra hunc verò articulum ſaltem ſemel in anno, idque in feſto Paſchæatis: Nam in *Can. de pæn. & remiſſ.*, Omnis utriusque, &c. præcipitur; ut omnes fideles, cum ad annos diſcretionis pervenerit, confeſſeantur ſemel in anno, ſi ſibi ſint conſcii peccatiſ

mos-

mortalis, & suscipiant reverenter
Eucharistiæ Sacramentum. Con-
sentur autem illi pervenisse ad an-
nos discretionis, qui noverunt dis-
cernere inter bonum & malum,
seu peccate mortaliter. Vid. *Palat.*

trakt. 3. disp. 1. punct. 24. §. 20
Unde licet aliquis quidem usus
rationis communiter sit in pueris
ac puellis statim post expletum
septennium, prout inde patet,
quod sponsalia exacto primo sep-
tennio à jure supponuntur substi-
stere, nisi forte post pubertatem
per alterutrum pœnitentiam dis-
solvantur. Hæc autem juris sup-
positio non foret legitima, nisi in
illa ætate jam adesset aliquis ra-
tionis usus. Vid. *Cap. literas. &*
sap. accessit de despons. impub. In-
certum tamen est, ut docet *Suar.*
& alij, quæ ætate pueri incipiant
doli esse capaces, sive pertingant
ad plenum rationis usum, & dis-
cretionem necessariam ad peccan-
dum mortaliter. Quæ quidem
discretio quibusdam anno octavo
aut nono, aliis decimo, aut du-
decimo, quibusdam vix decimo
quarto, communiter tamen om-
nibus inter decimum & decimum
quartum contingit. Pro pueris

Quinam de-
ceendi sint
pervenisse
ad annos
discretio-
nis?

Et quo an-
no ætatis,
pueri aut
puellæ hos
annos atti-
gerint.

Pueri germani aut puellæ utrū possint differri ad unū alterūve annum post sufficientē intelligentiam rerum ad Euch. spectantiū.

Quid si alicubi consuetudo obtineat, ut non admittantur ante annum decimum quartum,

igitur germanis, itemque puellis communicaturis observabis sequentia. I. Potest differri Communio in unum alterumve annum etiam postquam talis puer satis est intelligens rerum ad illam ritē obeundam spectantium. Decet enim, ut ad hoc augustissimum Mysterium, cui singularis debetur reverentia, his præsertim temporibus, quibus ab hæreticis contemnitur, pueri tam immaturi non admittantur. Adde quod *Henriq. Sotus, Val. 17. 21. punct. 10.* & alii negent præceptum annuæ Communiois extendi ad nondum egressos annum ætatis undecimū, Secundò, Non delinquunt, qui territorii consuetudinem secuti abstinent usque ad annum decimum quartum. Vid. *Cajet. V. comm. Henriq & alii contra alios.* Fortè quia majores talium locorum sibi persuaserunt pueros vix ad annos discretionis citiùs pertingere, quam expleveriat annum decimum quartum: Laudabiliter tamen faciunt Parochi, qui hanc consuetudinem, ubi plebs est docilior, emendare student; præsertim cum hæc consuetudo *cit. can.* omnis utriusque, contrariari videatur,

deatur, eo quod anni discretionis
 maturius adesse soleant. Tertio,
 Pueri, puellæque ad sacram Com-
 munionem passim non admittan-
 tur nisi inter annum decimum, &
 decimum quartum, raro post
 duodecimum, & raro ante deci-
 mum, quia in rebus dubiis obser-
 vari solet, quod plerumque fieri
 consuevit. Intra præfatos autem
 annos decimum scilicet & deci-
 mum quartum apud nos Germa-
 nos fieri solet, ut parvuli ad ple-
 num rationis usum pertingant, &
 doli capaces esse incipiant, unde
 nisi peculiaris ratio obstat, se-
 cure observabitur terminis intra
 duos supra nominatos annos, Vid.
Tann disp. 5. q. 8. Quod etiam
 circa scrupulum servabis circa
 pueros maturioris ingenii, quia
 ad illa debet aptari jus, quæ fre-
 quenter eveniunt. *Utrum ad ea §.*
de leg. Quæ omnia ex eo luculen-
 tius confirmantur, quod supra-
 dictus Canon præcipiat, ut fideles
 reverenter suscipiant sacram Com-
 munionem; quam sufficientem
 reverentiam jam dicti anni in
 pueris ac puellis opportunè con-
 ciliabunt. & quidem quæ hæte-
 nus dicta sunt etiam locum ha-

Intra quos
 ætatis an-
 nos passim
 admitti
 possunt.

Quid dicē-
 dum de pu-
 ero matu-
 rioris in-
 genii:

Aut mox
 bundo.

10 DE EUCHARISTIA.

bent in pueris moribundis. Ita probabiliter *Nav. cap. 21. n. 57. Vasq.* cum aliis, quia obligatio divini præcepti, quo obligamur ad Communionem non citius oritur, quam obligatio præcepti Ecclesiastici, *Suar. tamen, Rhodes Tom 2. Theol. Scholast. disp. 1. de Eucharistia q. 2.* cum aliis censet puerum puellamve Sacramentalis Confessionis capaces, in extremis esse necessario muniendos sacro Viatico. Quæ sententia utpotè magis pia, ubi commodè potest, in usum non malè redigetur; præfertim si petat sacram Communionem puer octennis, aut novennis.

CAPUT X.

De Communionis in Paschate, & mortis articulo à fidelibus faciendæ.

Qui dies nomine Paschæ intelligantur.

Cum superius dictum sit, omnes fideles ad minus in Pascha teneri suscipere sacram Communionem; sciendum est, nomine Paschæ jure communi eos intelligi dies, qui numerantur à

marunt

UT SACRAMENTO. 81

marum usque ad Dominicam in
 albis inclusive, ita ut quolibet
 horum dierum possit præcepto sa-
 tisficere. Quamvis alibi tempus
 Paschale totam Quadragesimam
 complectatur, aut etiam in qui-
 busdam locis duas hebdomadas
 ante Pascha, & duas post compre-
 hendat. Potestque Confessarius ex
 justa & ob notabile incommodum
 penitentis rationabili causa hoc
 tempus extendere. Vid. *Bon. disp.*
4. q. 7. p. 1. s. 8. & alios. Ubi nota,
 si contingeret festum Annuntiatæ
 Virginis, aut alterius cuiusdam
 sancti, in Sabbathum præcedens
 Dominicam Palmarum anticipatò
 transferri, communicans in ejus-
 modi Festo satisfaciet præcepto
 Ecclesiæ, ut *Gob. tr. 4. cas. 3.* pro-
 bat ex rationabili & præscripta
 consuetudine, præterquam quod
 parùm distat, nihil distare videa-
 tur, & taliter communicans mo-
 raliter videatur facere Commun-
 ionem intra tempus Paschale.
 Qui tempore Paschatis vel noluit
 cum posset, vel non potuit, cum
 vellet communicare, secundum
Sylv. Henriq. &c. non tenetur
 compensare omissam Commu-
 nionem, secundum *Laym. Bonac.*

An Confes-
 sarius tem-
 pus pascha-
 le possit ex-
 tendere.

Quid si
 sabbatho
 præcedente
 dominicam
 Palmarum
 festo eo-
 die occur-
 rente quis
 communi-
 caret.

Impeditur
 in Paschate
 an alio tẽ-
 pore teneat-
 ur com-
 muniare.

62 DE EUCHARISTIA

&c. tenetur : Nam quando præceptum aliquod, unum præcipit principaliter, alterum verò secundariò, etsi hoc quod secundarium est, negligatur, aut servari non possit, debet tamen impleri, quod principale est. Sicuti Confessarius præcipiens jejunium die Sabbathi, si pœnitens eâ die non jejundet, debet aliâ jejunare. Sic principalis Ecclesiæ intentio videtur esse obligandi fideles ad Communionem singulis saltem annis semel sumendam, secundariò autem determinat tempus Paschale. Similiter qui prævidet

Aut prævidens se impediendum tempore Paschatis,

se impediendum à sacra Communionem in Paschate, secundum quosdam tenetur prævenire, & alio die communicare, secundum alios non tenetur, utrumque probabiliter. Vid. *Azor. Tom. 1. l. 70 c. 41. q. ult. &c.* Alii tamen rectius cum *Laym. lib. 5. tr. 4. c. 5.* ita distinguunt; aut jam semel illo anno communicasti, aut non, si communicasti, non est juxta Superiorem sententiam obligatio præveniendi; si non communicasti, obligaris, quia delinques contra præceptum, non quidem Paschalis, sed annuæ Communionis

nis

UT SACRAMENTO. 23

nis : Tenemur quippè singulis
annis adire semel sacram
Communione, & hæc distinctio ma-
ximè probanda est. Nullo autem
modo satisfit præcepto Paschali
per Communione sacrilegam,
id est iadignè sumptam. Vid.

Sent. damn. ab Innoc. XI. n. 55.
Debet autem Communio Pascha-
lis sub gravi obligatione fieri in
Ecclesia Parochiali, dum enim ju-
bemur eam percipere de manu
Parochi, id sanè alibi fieri non
potest, quam in Ecclesia Para-
chiali, quod intellige, nisi ex pri-
vilegio vel proprio vel alieno tibi
alibi communicare liceat. g. in
Ecclesia Regularium. Possunt ta-
men excusari, qui in Ecclesia Ca-
thedrali communicant, ubi non
constat de contraria legitima con-
suetudine. Eò quod in hac Ecclesia
adsit Episcopus totius diocesis
Pastor. Vid. *Tamb. in Meth. comm.*

cap. 4. §. 4. Sic etiam excusantur
ii extra Parochiam communican-
tes, in quibus prudenter præsumi
potest tacitus consensus Pastoris,
qualis subindè, etsi non semper
præsumi posset in mil. tribus præ-
dianis, aulicis, studiosis, aliisque.
Vid. *Laym. l. 8. m. 4. cap. 7.*

An præce-
pro pascha-
li satisfieri
possit per
Communi-
onem sa-
crilegam.
Quo loco
communio
paschalis
fieri debeat

Quid dicē-
dum de illis
in quibus
prudenter
præsumitur
consensus
Pastoris.

num. 4. Medull. Jus. Lib. IV. tr. 3. de Euch. c. 2. d. 1. p. 166. Tamb, b.c.

Item de ad-
venis, pere-
grinis, va-
gis.

Similiter excusantur advenæ, peregrini, vagi, qui ob distantiam nequeant adire propriam Parochiam. Hi enim satisfaciunt communicando vel in Parochia, in qua sunt, vel certè in Ecclesiis Regularium, & licet Authores hos non obligent ad communicandum extra Parochiam, longè tamen probabiliùs est eos ad hoc teneri juxta commune adagium: Qui non potest facere, quomodo tenetur, tenetur facere modo, quo potest. Vid. *Gob. tr. 4. cas. 5.* Cæterum poena, quæ

Qualis po-
na statuta
in negligē-
tes annuam
vel pascha-
lem Com-
munionem.
Quid circa
hanc ser-
vandam
Parochis.

statuitur negligentibus annuam vel Paschalem Communionem, ut nimirum vivi arceantur ab Ecclesia, mortui Ecclesiasticâ sepulturâ priventur, non est lata, sed ferendæ sententiæ. Quare Parochi, cum jurisdictione in foro externo careant, non facilè alicuam inferre debent, nisi priùs monito, & jubente ordinario, præsertim si ommissio Confessionis vel communis aliquâ causâ excusari posse videatur. Inspiciendæ etiam sunt in ea re speciales Diocesium consuetudines. *Gob. loc. cit. cas. 3.* Quid autem vale

Guars.

Gavant. p. 4. Tit. 1. n. 8. Omnes Sacerdotes Feria V. in Coena Domini tenent communicare de manu Superioris representantis Christum, in ultima Coena suos discipulos communicantem. Id alii negant respondentes verba Congregationis id jubentis Anno 1606. à prefato Authore allegata, non inducere vim obligationis, eo quod hæc Declaratio non obtineat vim legis ob defectum unius aut plurium Conditionum necessariorum ad hoc, ut Declarationes Cardinalium habeant vim legis, Profectò in Germania vel ignoratur hæc Declaratio vel usû recepta non est tanquã obligatoria. Nam plures Germani Theologi docent licere cuivis Sacerdoti eo die privatim Sacrum celebrare. Sacerdos autem more laico communicans etsi conformiter consuetudini Ecclesie stolam induere debeat, hanc tamen omittere non peccabit saltem graviter. Vid. *Barbos. de Paenitentia c. 20.* Item *Henriq. Bonac. &c.* restantes hunc stolæ usum alibi non observari. Sicut autem fideles in Paschate sub gravi obligatione tenentur communicare;

Utrum omnes Sacerdotes teneantur feria V. in Coena Domini communicare.

Sacerdos more laico communicans an peccet omittere stolam.

Qualiter

fideles ob-
ligentur ad
sumendam
Euch. in
articulo
mortis.

An manè
cōmunicans
si sub ves-
perum inci-
deret in
periculum
mortis, ite-
rum com-
municare
debeat,

sumendum in articulo mortis sa-
crum Viaticum, id est, quando
sunt in periculo mortis vel certo
vel probabiliter imminuentis, nisi
forte paucis v. g. octo diebus ante
sacram Eucharistiam sumpsissent:
Talis enim sumptio habetur pro
sumptione Viatici secundum *Suar. de
Euch. disp. 69. sect. 2. &c.* Contra
Dianam part. 5. tr. 3. resol. 33. &c.
quosdam alios, qui non improba-
biliter volunt eum, qui manè
sumpsit sacram Communionem
nihil cogitans de morte, si sub
vesperum incidat in periculum
mortis, iterum teneri communi-
care, faciendamque Communionem
sumere per modum Viatici, verùm
hæc obligatio ab aliis non agno-
scitur, imò probabiliter iudicant,
id non licere, quia Ecclesia nec
tacite nec expresse unquam ex-
cepit hunc casum improvisæ mor-
tis à communi lege, quâ jubemur
Eucharistiam tantum semel & jō-
junt sumere. Interim non caret
probabilitate sententia, quæ per-
mittit in prædicto casu duplicem
unius diei Communionem. Vid.

*Quintanadu de Euch. Sing. 9.
num. 6. &c.*

CAPUT XI.

*Quid dicendum de perpetuo amen-
tibus, semifatis, surdis simul
& mutis.*

Perpetuo amantibus nunquam Perpetuo
præbenda est Eucharistia. Vid. amentes
Tamb. in Meth. Comm. c. 4. §. 1. nunquam
Si tamen aliquando rationis com- sunt com-
potes, & rerum divinarum gnaxi municandi,
faciat, potest & debet illis dari Quid si ali-
in articulo mortis, modò absit pe- quando ra-
riculum irreverentiæ, nec constet tionis com-
decorum statu in peccato mortali. potes, & re-
rum divi-
S. Thom. 3. p. q. 80. art. 9. & c. narum gna-
Censendi etiam sunt illud Sacra- ri fuerint,
mentum petiisse, hoc ipso, quod
aliquamdiu piè vixerint. Semi-
fatis, qui infirmo rationis usu Quando
imbuti sunt, sufficienti tamen ad semifatis
Absolutionem Sacramentalem, in communitio
Paschate & extremo agone Com- dari possit.
munitio præberi potest; imò extra
hæc tempora juxta prudens Con-
fessarii judicium dari sæpius po-
terit pro ratione ætatis, institutio-
nis, modestiæ, &c. Vid. *Tann. Gob.* Item surdis
tr. 4. cas. 7. Surdis, & simul mu- & simul
tis potest sacra Communio dari in mutis.
Pascha.

Paschate & mortis articulo, si industria domesticorum ita sint informati, ut licet fortè non capiant omnia ad hujus Sacramenti substantiam pertinentia, non tamen ad illud accedant tanquam ad cibum profanum, sed spirituales, institutum pro salute animæ: & hoc sufficit, ut possit illis dari Eucharistia in ætate competente, aut autem sapius dari possit, id decernat Confessarius, pro ratione molestiæ & aliarum circumstantiarum. Vid. *Laym de Eucharist. c. 4. Pal. tr. 21. p. 10. &c.*

CAPUT XII.

De dispositione animæ ad dignè suscipiendam Eucharistiam.

Existenti in peccato mortali præmittenda est confessio.

AD dignè suscipiendum hoc augustissimum Mysterium requiritur ex parte animæ tanquam necessaria dispositio status gratiæ. Proinde existenti in mortali ante sumptionem Eucharistiæ necessariò præmittenda est Confessio, etsi probabilissimè se credat esse perfectè contritum. Vid. *Irtd. sess. 14. c. 7. Excipe nisi sit necessitas*

An aliquando sufficiat.

estas

UT SACRAMENTO. 89

fitas communicandi aut celebrandi & desit Confessarius, illo enim casu sufficit esse contritum, Ceterum is, qui dubitat utrum peccarit mortaliter, non necessario confitebitur, quia Trid. solum loquitur de iis, qui sunt consci peccati mortalis, Nemo autem dicit ejus se esse conscium, de quo dubitat. Vid. *Henriq. l. 8. c. 45. ss.* & alios contra alios, quorum sententia tutior est & probabilior: Multo autem minus ad Confessionem obligabitur, qui dubitans habet opinionem probabilem se non peccasse mortaliter, nisi hæc opinio etiam minus probabilis videatur eâ, quâ opinatur se peccasse graviter, quia sequitur sententiam probabilem. Vid. *Melch. Flavius in 4. dist. 9.* Qui ante Communionem deprehendit illud peccatum, de quo se sub dubio accusavit esse certum, probabiliter non tenetur redire ad Confessionem. Talis enim directè absolvens fuit ab illo peccato, adeo que non apparet necessitas recurrendi ad novam Absolutionem. Vid. *Tamb. in Mesh. Confess. lib. 2. cap. 1. punct. 2.*, *Pellizar. Contra Dian. p. 9. r. 3. res. 6.* & alios, qui censent ad

cola con-
tritio.

Quid si quis
dubitet de
peccato
mortali.

Deprehendens peccatum, quod sub dubio confessus est, esse certum, utrum tenetur redire ad confessionem.

Quid faciet
qui a dhibi-
tâ debitâ
diligentiâ
ad confessi-
onē requisi-
tâ, leviter
dubitat, de
peccato
gravi fortè
in confessi-
one omisso.

ad Confessionem recurrentum
esse, quod utique tutius est. Ubi
simul studiosè observa, eum, qui
solicité se parat ad Confessionem,
eamque etiam cum debita dili-
gentia exequitur, si illi occurrat
leve dubium de aliquo peccato
gravi fortè in Confessione omis-
so, poterit præsumere id à se ritè
confessum fuisse, idem est in
aliis, qui v. g. solent solicitè Ho-
ras recitare, aut quæ vovent exci-
qui: si enim rectè præsumunt oc-
currere levi dubio se omnia ritè
explevisse. Talis enim habet præ-
sumptionem pro se fundatam in
communiter contingentibus, ea
enim præsumimus facta, quæ
communiter fieri solent, adeo quæ
in his maximè valet regula juris.
In dubio factum præsumitur,
quod de jure faciendum erat, id
est, quod ex officio, & legitima
obligatione faciendum erat, id
vel maximè factum præsu-
mitur, quando operans in officio
& obligatione implenda non solet
esse negligens. Vix enim fieri so-
let, ut hujusmodi homo negligat,
quæ sibi facienda incumbunt. Si
quis tamen negligens esset in his
explendis, quæ sunt obligationis
sue,

UT SACRAMENTO. 91

fues, qualis certè sunt plurimi, de
 his valet altera regula, in dubio
 factum non præsumitur, sed pro-
 bari debet, & hoc est, quod vo-
 lunt asserere Doctores, quando in
 dubio legis aut voti, &c. dicunt
 legem esse in possessione, adeò que
 dubitanti probandum esse, à se le-
 gem impletam fuisse. Ita DD.
 comm. Quod attinet ad peccata
 venialia, hæc non impediunt
 Communionem, imò per se lo-
 quendo, ne quidem peccat venia-
 liter, qui conscius plurium venia-
 lium nullo dolore aut confessione
 præmissâ, absque tamen compla-
 centia & affectu ad illa, accedit
 sacram Communionem. Dixi per
 se, quia potest fieri Communio ve-
 nialiter culpabilis propter malam
 circumstantiam v. g. malum fi-
 nem, puta vanam gloriam, &c.
 ratio jam dictæ sententiæ est, quia
 spectata hominum fragilitate, &
 venialium peccatorum tenuitate
 fideles non videntur obligati ad
 hanc specialem reverentiam, nul-
 las habendi veniales maculas. Vid.
Tann. Tom. 4. disp. 5. q. 8. Rhodes.
Suar. & alios. Verùm contraria
 sententia multò mihi probabilior
 videtur, quia irreverentia censetur
 esse

Utrum pec-
 cata venia-
 lia impe-
 diant com-
 munionem.

92 DE EUCHARISTIA.

esse cum eiusmodi maculis quamvis levibus, quasi cum veste nuptiali aliquantum sordida, tanto convivio interesse, præsertim cum sæculares omnem à se maculam arceant, principalem mentem accessuri. V. d. De Eugo de Euch. disp. 14. sect. 2. &c. Proin summam, quam potes, ad hoc divinißimum epulum, affer cordis munditiem. Et licet quadam ex jam dictis sententiis videantur probabiles, tu tamen ipse cautè illis uteris, nec alios facillè juxta illas dirigas, præsertim si fuerint tenerioris conscientia, quibus ea, quæ modò dicta, facillè scandalo esse possunt. Undè licet dubitans de peccato mortali probabiliter non teneatur hoc dubium confiteri, tutius tamen erit, & multò probabilius, ac reverentiæ Sacramenti convenientius, si hoc dubium peccatum per Confessionem expietur. Eadem ratio est de his, quæ diximus de peccatis venialibus non necessario dolore aut confessione expiandis.

* * *
* *

CAPUT XIII.

Explicatur necessitas celebrandi aut communicandi, quæ in defectu confessorij excusat communicaturum, à confessione mortalium necessariè præmittenda.

Dictum est superiori capite, nisi sit necessitas, & desit confessorius, ubi nomine necessitatis non intelligitur qualiscunq; sed gravis, & argens, qualis ferè esse solet in triplici jam dicendo casu. Primo, quando Sacerdoti ex officio incumbit celebrare, & ipsi de se copia Confessorij, *Trid. sess. 13. c. 7.* Ita Parocho ex officio incumbit celebrare festis & dominicis, item pro defuncto præsentè, aut benedictione nuptiarum, vel cum pro moribundo debet consecrare viaticum, similiter quando Sacerdos simplex rogatur ab aliis, de festo non habentibus, qui ipsis Sacrum legant, aut quando ipse carere deberet sacro die festo, vel tempore Paschæ hæc omittere Communionem paschalem. Quamvis id alii negent arbitantes præceptum juris divini, quale esse vo-

Non sufficit necessitas qualiscunq; sed gravis & argens.

Eritne talis, quando Sacerdoti ex officio incumbit celebrare.

Aut quando Sacerdos cogitur carere sacro die festo, vel communionem paschalem.

lun-

lunt de præmittenda confessione ante Communionem, præferendum esse præcepto Ecclesiastico de Sacro aut Communione paschali; Verùm non est certam confessionem mortalium Communioni esse præmittendam vi præcepti divini, imò probabile est solum id fieri debere præcepti Ecclesiastici, ut docent *Suar. Less.* & alii contra plures recentiores. Vel denique quando accepit stipendium, pro dicendis Missis, & hæc differri non possunt, aut Capellanus ratione Capellanix tenetur facere Sacrum. In his enim casibus censetur Sacerdoti probabiliter incumbere celebrare ex officio. Quæ tamen omnia ita intelligenda videntur, si videlicet non possit aliud facile substituere. Vid. *Gob. tr. 4. cas. 16.* Secundò, quando inchoato jam Sacro vel recordatur peccati mortalis ante admissi, vel novum committit. Non enim tenetur recedere ab Altari ut confiteatur, quia vix sine scandalo fieri potest talis recessus, & nimis indecorè Sacrum abruptitur per recessum ab Altari. Neque tenetur advocare ad se Sacerdotem, cui confiteatur, ob utramque jam di-

Aut quando accepto stipendio pro dicendis Missis, hæc differri non possunt.

Quid si in his casibus alium facile possit substituere. Vel quando Sacerdos jam cæpto Sacro recordatur peccati mortalis, aut novum admittit.

UT SACRAMENTO. 95

nam causam, nisi fortè habeat Sa-
cerdotem alium sibi ministran-
tem, vel Sacrum interrumpatur
Concione, atque ita sine incom-
modo conficere valeat. Tertiò,
quando Laicus nequit omittere
Communionem sine ignominia
& gravi nota; ut si in scamno
còmunicantium recordetur mor-
talis, ante vel post ultimam Con-
fessionem commissi; Atque in his
casibus jam dictis, loco Confes-
sionis præmittenda erit Contri-
tio: Quod si tamen ob brevitatem
temporis, aut mentis pertur-
bationem, urgente necessitate
communicandi, non posses con-
teri, adhibito conatu conterendi,
excusaberis à peccato; qua in vis
eo casu, utpotè indispositus, gra-
tiam non accipies; nisi fortè cre-
dens te esse contritum, sis dun-
taxat attritus: Jam etiam ex pro-
babili plurium sententia gratiam
obtinebis. Si recorderis peccati
mortalis ante ultimam Confes-
sionem admissi, non teneberis de
illo in prædictis circumstantiis
novum dolorem elicere; si ante
Confessionem elicueris dolorem,
ex motivo extendente se ad om-
nia peccata, & consequenter ad

illud

Aut deniq;
quando lat-
cus sine ig-
nominia &
gravi nota
nequit om-
mittere cò-
munionem.
Eritne in si-
milibus ca-
sibus præ-
mittenda
contritio.
Quid si ob
mentis per-
turbatione
non possis
conteri.

Quid si re-
cordetur
peccati
mortalis
ante ultimam
confessio-
nem admissi.

illud oblitum. Quia per præd-
ictam Confessionem statum gratiæ
obtinuisti, & justificatus es. Hinc
tamen non rectè inferes, ut non-
nulli docuerunt, non tenerite re-
dire ad Confessionem, si recorde-
ris peccati mortalis in ultima
Confessione obliti; eò quòd per
factam priorem Confessionem
justificatus fueris. Nam hæc sen-
tentia, præterquam quòd ab in-
quisitione Hispaniæ reprobata sit,
communi præxi ac consuetudini
contrariatur. Ut proindè rectè
concludamus, præceptum Confes-
sionis præmittendæ ante sacram
Communionem, non solum esse
de Confessione integra formaliter,
sed etiam materialiter tali,
Gob. l. c. Porro Confessarius de-
esse censetur, quando nulla
haberi potest, nisi cum magna
difficultate, quæ difficultas assti-
mari debet, expendendo difer-
entiam loci, debilitatem virium, &c.
vel si adsit quidem alius Sacerdos,
sed is careat jurisdictione; vel cui
non possis sine gravi damno tuo
vel alieno confiteri. Circa quæ
observandum est Decretum *Con-
cilij Trid. sess. 13. c. 7.* quo præci-
pitur Sacerdotibus, ut si urgente
necessi-

Quando
censetur
desse co-
pia Con-
fessariæ.

Quid dicē-
dum de de-
creto Trid
suo præci-

necessi-

necessitate absque pravia Confessione celebraverint, quamprimum confiteantur. Quae particula quamprimum, est significet secundum. *Dian. & alios plures Doctores* teneri Sacerdotem intra triduum, & quidem sub mortali confitenti à lecto Sacerdote, Existimant enim Sacerdotem illum confiteri quamprimum, qui saltem intra triduum confessus fuerit: & hoc sententia est communis, multumque probabilis. Alii tamen putarunt hanc particulam esse meri consilii; Adeoque Sacerdotem non peccaturum, modo confiteatur tunc, quando iterum est celebraturus. Verum hæc sententia ab *Alexandro VII. num. 33.* doceri & practicari est prohibita: Videtur tamen non improbable, hoc præceptum solum obligare sub veniali. *Vid. Tamb in meth. comm c. 1. §. 6. Ledesm. &c.* Communior tamen & probabilior sententia est, obligare sub mortali, quia materia præcepti videtur esse gravis, & multum conducens ad venerationem hujus Mysterii conservandam; Ad óque Sacerdos tenetur sub gravi obligatione confiteri quamprimum, id est ter-

pitur, ut celebrans ex necessitate, nondum confessus quamprimum confiteatur.

tio saltem die post Sacrum sine
 pravia confessione factum, esto
 non habeat animum celebrandi,
 aut nullo alio titulo ad confessionem
 obligetur. Hoc tamen prae-
 ceptum probabiliter non obligat
 illos Sacerdotes, qui habentes
 occasionem confitendi, eam non
 utuntur, vel ex oblivione, vel
 inadvertentia sui mali status: Imò
 etiam ex malitia, qui verba Con-
 cillii eos solos comprehendunt, qui
 confessionem omiserunt urgente
 necessitate. Vid. Gob. tr. 3. cas.
 16. Tamb. Dian. &c.

CAPUT XIV.

*De dispositione corporis ad dignè
 suscipiendam Eucharistiam.*

Quid dicē-
 dum de ma-
 culis, aut
 alia corpo-
 ris immun-
 ditia.

Quod attinet ad dispositionem
 corporis; certum est nullas
 maculas, aut aliam corporis immū-
 ditiam per se loquendo Communionem
 impedire, Quia ad hujus Sa-
 cramenti susceptionem non requiritur
 tam mundities corporis, quam
 animae. Sunt tamen hujusmodi
 corporis immunditiae propter de-
 centiam, quantum fieri potest,
 amo-

UT SACRAMENTO. 99

smovenda. Proinde vestium ornatus non est hic magnopere attendendus, Et licet nunc quidem consuetudo obtineat, ut miles communicaurus gladium, aliave arma ob majorem modestiam deponat; Non tamen est alia, quam solius decentiæ obligatio. Unde contrarium faciens, secluso scandalo, non peccabit. Quia in hoc nulla apparet irreverentia, Neque etiam somnus aut eibus digestus requiritur ante Communionem, de his enim nullum existat præceptum. V. *Tamb. l. c. cap. §. 4. & 6.* Si neque prohibitum est, statim post Communionem comedere, aut exspuere; Modò non sit periculum, ne fragmentum aliquod in ore, aut guttore remanserit, Nam sputo, seu salivâ ex capite in os defluente, non est cur irreverentia timeantur sacris speciebus, quæ, dum nondum consumptæ sunt, in stomacho resident. Congruum tamen est ac decens, non statim peractâ Communionem ad comedendum advolare: Item exspectare aliquantisper, antequam exspuas, quamvis hinc longa mora non sit necessaria, eùm species sacramentales in stomacho à laico

De ornata vestium.

De gladio, quem gestat miles.

De somno aut cibo nondum digesto ante communionem.

Erunt notatum, factâ communionem statim comedere, aut exspuere.

100 DE EUCCHARISTIA

intra dimidium quadrantem, à Sacerdote intra quadrantem ferè corruptantur; Citius tamen à valido stomacho, quàm debili;

Aut post horam si ita necesse sit, vomitū procurare.

Undè etiam post horam, licitū tibi esse videtur, vomitum, si ita necesse sit, procurare. Neque vomitus tibi sano, ex non

Quid agendum cum infirmis.

præviſo casu fortè superveniēs die Communionis à meridie; non est magno operè curandus; Cū certum sit species consecratas jam dudum esse corruptas; Cautè tamen & providè in hoc genere agendum

eam infirmis, quorum ego unum aliquando vidi, qui sumptā Communionis, post duas trēsve horas ob stomachi debilitatem integras species rejecit. Imò statim à Communionis licitum erit vomitum procurare; Si intelligitur, species à te sumptas, venenatas fu-

Vel statim à Communionis, si species essent veneno infectæ.

ſe, aut venenum admixtum ablutioni vel alteri cibo post Communionem sumpto; Quia *Calix vitæ*, ut resèdè inquit *D. Thomas*, in 2. part. q. 83. art. 6. *verti in mortem non debet*. Et eo casu quid faciendum speciebus ejectis dicitur post hoc. *Tamb. l. 8. cap. 3. § 1.* Opportunè hic quoque moneat *DD.*

com-

IN SACRAMENTO. 101

communicantem non oportere
 esse facilem in exspuendo, statim
 post Communionem, ne forte ad-
 stantibus sit scandalo; Imò si ob-
 tussim urgereris ad exspuendum,
 decens est strophilo sputum ex-
 cipere ob Sacramenti reveren-
 tiam & circumstantiam edifica-
 tionem. Caterùm, quia usus rei
 veneræ, sive licitus, qualis est in
 conjugibus, sive illicitus, qualis
 est v. g. in habita pollutione,
 aliisque luxuriæ peccatis, com-
 munitur secum trahit notabilem
 animi distractionem, mentisque
 teporem, & moralem quandam,
 ut multi censent, indecentiam;
 Ideitò ejusmodi homini eo die,
 quo v. g. de nocte pollutus & sa-
 luxuriæ fuit, noli facile suadere
 Communionem, nisi valde doleat
 de suo peccato. Quod si tamén is
 communicare vellet, tu illum à
 Communionis non prohibebis,
 quia certum est hîc non interce-
 dere peccatum mortale; imò pro-
 babiliter ne quidem veniales.
 Prudenter tamen suadebis dis-
 tractionem Communionis ad unum
 altes à ve diem, si judices postea
 communicaturum cum majore
 devotione. Vid. Gob. tr. 4. cas. 20.

Quid di-
 cendum
 de usu rei
 veneræ
 licito, vel
 illicito.

Quale jejunium prærequiritur, & sub qua obligatione.

Et sic dicendum medium noctis incipere à primo ictu horæ duodecimæ,

Frangente jejunium naturale, qui humorem aut sanguinem ex capite defluentem casu aut voluntariè deglutit,

Vt q. &c. Præcipuum igitur, quod ex parte corporis prærequiritur ad dignè suscipiendam Communionem, & quidem sub gravi obligatione, est jejunium naturale, quod frangitur, si à medio noctis, id est, à primo ictu horæ duodecimæ, ut communiter docent AA. Vid. *Dian. Lug. l. 2. resp. mor. dub. 9.* &c. (Sunt tamen, qui putent esse probabile horam duodecimam moraliter durare usque ad ultimum soæum, adeoque interea bibentem non violare jejunium, quia tamdiu videtur hora durare, quamdiu auditur. Vid. *Bressorum de consec. l. 4. c. 11. Leand. &c.* Vix tamen hoc facies, nisi iusta causa accedat, sine nota temeritatis, irreverentiæ, & intemperantiæ.) Si inquã à medio noctis, ab extrinseco quidquã sumpseris per modum cibi, potus, aut medicinæ. Dixi si quid ab extrinseco per modum cibi, &c. Undè si humor est aut sanguis est ex capite defluentem, aut etiam reliquias ciborum dentibus adherentes casu, vel etiam voluntariè deglutis (quamvis hoc posteriori alii probabiliter negent) in nobis jejunus; Quia hæc non sunt ab extrinseco, & morali iudicio

diei pertinent ad comestionem
 precedentis diei. Vid. *Suar disp.*
65. sect. 4. &c. contra alios. Item,
 si ungues abrasos, lapidem, fru-
 stillum ligni, argenti, cretae, char-
 tae, &c. deglutias (quamvis de
 charta & creta alii contrarium
 sentiant) quia haec moraliter sum-
 ptione non habent rationem cibi.

Vid. *Dian. p. 8. n. 7. resol. 3. tract.*
de Celeb. Res. 52. & alios. Simi-
 liter si musca in os fortuito ve-
 lans, à te casu traheretur, quia
 non est comestio, sed respiratio.
 Pari ratione sumpto tabaci sive
 in pulvere, sive in fumo (quam-
 vis non satis decens sit) Item,
 medica aquae attractio per nares;
 Quia non est comestio, aut pota-
 tio, sed vel respiratio, vel varium
 attractio, sicut etiam participa-
 tio cuiusvis odoris; Nam prater-
 quam quòd non sit cibus, non sy-
 mitur per comestionem, sed per
 attractionem. Denique si tempore
 pestis aliquid aromaticum ore
 circum feras, nihil deglutendo ex
 intentione, quamvis fortè mini-
 mum quid succi à salivâ insepa-
 rabilis, esto non sit conversum
 in salivam, prater intentionem
 traheris. Vid. *Tamb. l. 6. cap. 2.*

Aut qui un-
 gues abra-
 sos, lapidè,
 frustillum
 ligni, &c.
 deglutit

Vel qui
 muscam in
 os fortuito
 volantem
 casu attra-
 hit

Aut tabacū
 fumens in
 fumo vel
 pulvere, aut
 modicum
 aquae per
 nares attra-
 hit.

Aut si pra-
 ter intenti-
 onem succi
 aliquid aut
 aquae salivae
 inseparabi-
 liter immix-
 tum de-
 glutias.

§. 6. Nam hoc modo aliquid deglutire, est deglutire per modum salivæ, & hoc insinuant Rubricæ, dum ajunt, si lavando os deglutias stillam aquæ (subiatellige inseparabiliter salivæ immixtam, id est, ita immixtam, ut à saliva distingui non possit) idque præter intentionem, non impedit communionem. Vid. *Dian. p. 8. v. 2. 5. resol. 12.* In dubio an comederis, items in dubio de hora comestionis, utrum post duodecimam comederis; In utroque hoc dubio habes probabiliter jus communicandi. Quia utrobique favor tibi privilegii possessionis: Possides enim jus communicandi, donec probetur supervenisse impedimentum, quod te privavit hoc jure: Nam *facta contra jus aut legem, ut loquitur Regula juris, non præsumuntur, sed probari debent.* Alii tamen non improbabiler arbitrantur præceptum Ecclesiasticum esse in possessione, adeoque in utroque dubio non licere communicare. Vid.

Gob. 17. 4. cas. 17. Tamb.

Laym. &c.

Quid si dubites an comederis aliquid aut post duodecimam sumperis aliquid,

CAPUT XV.

*In quibus casibus licitum est, non
jejuno communicare.*

Non jejunus poterit commu-
nicare in sequentibus casibus. Primo, in periculo mortis,
idque probabili, siue mors imminet
ex morbo, iudicis sententia,
navigatione, praelio, &c. si nimirum
justè timeatur, ne infirmus
sine sacra Communione extingatur,
si illam negligat non jejunus.
Vid. *Dicasillo Euch. disp. 9. n. 314.* & alios. Imò poterit ob
idem periculum post sex vel septē
dies iterum communicare non
jejunus: Et si assuevit frequenter
communicare, propter devotionē
ac desiderium alterā statim die,
non jejunus communicare licebit;
Dummodo mortis periculum in-
stare videatur. Ceterum ut Sacer-
dos in mortis articulo sine ser-
pulo infirmum non jejunum com-
municet, sufficet ipsi, si prudenter
& probabiliter timeatur infirmo
mors imminere; nam si oporteret
indubitatum periculum vel certi-

*Quid in
probabili
mortis
periculo.*

tudinem expectare; sæpè accide-
ret, ut multi sine Viatico more-
rentur; Sufficit ergo, si medicus
aut illo deficiente, vir unus, aliér-
ve, aut fœmina prudens probabile
puteat, ægrum ex morbo mori-
turum sine Viatico, nisi nunc non
jejuno deret. Undè, si Parochi vo-
centur ad ægros distantes duabus
horis, possunt eis præbere Viati-
cum non jejunis si periculosè æ-
grotent, nec tenentur expectare
in crastinum; etsi probabile sit,
posse infirmum in crastinum non
incommodè permanere jejunum,
usque ad reditum Pastoris. Quia
multa de nocte intervenerunt, præ-
fertim periculosè ægrotantibus;
& fieri potest, ut sequenti die Pa-
rochus aliis negotiis graviter im-
pediatur. Uoerùm caveandum est
Parocho, ne infirmo periculosè
ægrotanti, quoad jejunum, nota-
bilem molestiam pariat; si enim
infirmus commodè jejunus ma-
nere non potest, communicet in-
firmum non jejunum v. g. si infir-
mus sine magna sua difficultate
non potest manere de nocte jeju-
nus à potu usque ad quartam vel
quintam matutinam, esto possit
fortasse una altera ve hora post
mediam

Estne infir-
mo pericu-
lo: è ægro-
tanti quoad
jejunium,
notabilis
creanda
molestia.

UT SACRAMENTO. 107

mediam noctem talis manete, non est expectanda illa hora, utpotè nimis incommoda. Neque enim est mens Ecclesie tanquam benignæ matris, cum tam gravi difficultate, ad naturale jejunium obligare. Quod si commodè & sine periculo ab infirmo jejuno sacra Communio sumi potest, id utique faciendum erit. Vid. *Gob. tr. 4.*

cas. 18. Filii. &c. Secundo, quando necesse est, Sacerdotem celebrare ad dandum Viaticum moribundo, eò quòd non adsint aliæ Hostiæ consecratae, quia præceptum de jejunio, non est tam rigidè latum ab Ecclesia, ut velit moriturum discedere sine Viatico. Vid. *Dian. p. 5. tr. 30. resol. 35. Escob. &c.*

Alii tamen id probabiliter negant. Tertio, quando Sacerdoti incumbit necessitas perficiendi Sacrificii. Quod accidit primo, si loco vini consecrati per errorem sumpsit, aquam, quam non expuit, sed deglutiit ob periculum ejiciendi fragmentum Hostiæ, quod à Sacerdote Calicis immitti solet. In eò autem casu tenetur denuò consecrare; quod faciet statim offerendo, & consecrando Calicem, absque consecratione novæ Hostiæ, ita enim

Quid in casu dandi Viatici moribundo.

Aut in necessitate perficiendi Sacrificiū.

Ut si loco vini consecrati per errorem sumpsit aquam.

probabiliter plures, AA. contra alios, qui juxta Rubricas volunt in eo casu novam paniter consecrari. Hanc etiam, verum respondetur ad Rubricas, eas non per se esse preceptivas, sed tantum directivas. Vid. *Tamb de Sacrif. l. 2. §. 8. Lug. &c.* Secundò, quando Sacerdos post Consecrationem recordatur, se non esse jejunum, debet progredi in Sacrificio, et si non adesset periculum infamiae. *Laym. lib. 3. tract. 5. cap. 6.* Imò si ante Consecrationem recordatur se non esse jejunum, & absque nota non potest recedere (quàm raro effugere solet) prosequatur Sacrificium. Idem est in laico communicante, qui stans ante mensam communicantium recordatur se non esse jejunum, si discedere non potest absque infamiae nota, commu-icare poterit. *Tamb. in Meth. comm. cap. 2. §. 6. Et 8.* Tertio, quando Sacerdos post sumptam ablutionem, et si per horam Communio- nem distribuisset, in patena, aut corporali, fragmentum sui Sacri- ficii advertit, seu parvum seu magnum; potest illud, quamvis non jejunus sumere: quia ejusmodi reliquiarum absumptio refertur

Vel post consecrationem recordatur se non esse jejunum.

Quid si ante consecrationem id recordatur.

Aut post ablutionem reperit in patena vel corporali fragmentum sui Sacri- ficii.

UT SACRAMENTO. 109

ad unum, idemque Sacrificium; quod absolutum esse non censetur, quamdiu Sacerdos in Altari persistit. Post recessum autem ab Altari non licebit ei dictas particulas sumere, quia convivium Sacramentale jam est finitum, nisi forte aliud suadeat reverentia. Præstat enim ea sumi à non jejuno, quam irreverenter quocumque loco asservari; ut si in illo loco plures Missæ non fierent, & Sacramentum ibidem asservari non soleret. Est quoque non improbabile, si advertat in Sacrificiis ejusmodi fragmentum, dum nondum vestes saceras exuit, id quoque à non jejuno accipi posse. Quia adhuc judicatur non absolvisse totaliter Sacrificium, quamdiu sacris vestibus non est spoliatus. Vid. *Dian p. 5. tract 14. resolo 45. Suar. Lugo. &c.* Adeoque sumi per modum circumstantiæ & complementi ejusdem Communionis. Dixi licitum esse accipere fragmentum sui Sacrificii: nam fragmentum alieni non licet sumere probabiler à non jejuno; nisi sit parvum. Jam enim probabile est, à non jejuno sumi posse; quia talia fragmenta facile perduntur, & major erit re-

Estne licitum sumere dictas particulas post recessum ab Altari.

Vel antequam vestes sacras exuerit.

Quid dicendum de fragmentis alieni Sacrificii.

verecundia si sumantur, quam si cum
 tali periculo in Sacratio consec-
 ventur, vel alteri Sacerdoti sacrifi-
 catio dentur. Vid. *Tamb. Fagund.*
ll. mox citandis : Hoc tamen ex
 communi ferè DD. sententia non
 est dicendum de fragmentis ma-
 gnis, et si *Tamb. l. c. §. 8. ex Mar-*
chino contrarium putet probabile,
 quam sententiam non improbat
Quarti in Rubricas p. 2. tit. 10. sect.
2. dub. 2. & 3. citans pro se *Diam.*
Pal. & alios : atque sibi videri
 probabilem, & in praxi tutam.
 Undè Sacerdos poterit sine scrup-
 culo Ciborium purificare, & su-
 mere reliquias illius, dum est in
 Altari, post abluitionem, si ante
 eam (quod utique faciendum erit)
 ex inadvertentia non purificave-
 rit. Vid. *Fag. l. 3. prac. 1. c. 18. Henriq.*
Tamb. &c. Ratio horum aucto-
 rum est, quod reliquiaz consecratæ
 ab alio Sacerdote, tanquam Mi-
 stro Christi, habeant relationem
 ad quemcuque Sacerdotem ut-
 potè Ministrum Christi : & conse-
 quenter dici possunt reliquiaz per-
 tinentes ad quodvis Sacrificium à
 quocumque Sacerdote factum,
 cum omnes reliquiaz contineant
 eundem Christum, & ratione
 omnium

Maximè si
 sint magna.

UT SACRAMENTO. 111

omnium Sacerdotum propter
 eandem Hostiam, quam offerunt
 nempe Christum, sit unum veluti
 specie Sacrificium, Licebit itaque
 reliquias tam tui, quàm alieni
 Sacrificii accipere, si eas post ablu-
 tionem primum advertas. Nam si
 antè adverterentur, nemo dubitat,
 quin ante illam, & à jejuno su-
 menda sint, cùm præceptum de
 jejuniò sine rationabili causa vio-
 lari non debeat. Vid. *Tamb l. c.*
 Potèd ne Sacerdos scrupulosè an-
 gatur circa particulas, quas fortè
 invenit in patena, dum suam Ho-
 stiam offert, quæque videntur esse
 ex Hostia præviè consecrata, (fre-
 quenter enim sic, ut cum angore
 Sacerdotum appareant hujusmo-
 di particulae speciem præferentes
 fragmenti Hostiæ consecratæ,
 maximè quando plures eadem
 patenâ usi sunt) ne inquam angat-
 tur, poterit præsumere, eas non
 esse consecratas, adeoque licitè à
 se abstergi posse. Siquidem pru-
 denter præsumitur de Sacerdote
 Missam celebrante, eum debitam
 diligentiam in conquirendis par-
 ticulis adhibuisse. Undè nisi pru-
 dens ratio occurrat dubitandis, &
 ex qua oppositum fiat probabile,
 securè

Quid faciet
 Sacerdos
 circa parti-
 culas in pa-
 tena dubiè
 apparentes
 dum suam
 Hostiam
 offert.

securè pro non consecratis habentur, & meritiò reputantur furfures vel excrementa capitis, vel barbæ, vel quid simile; Prout etiam frustilla lini ex purificatorio, non rariò post abstersionem patenæ ad hæretotia, speciem fragmenti præferant. Vid. *Quart. l. c. dub. 4.*

Quid in casu sacræ Hostiæ incendio comburenda, aut ab hæreticis conculcanda.

Quartò, si sacræ Eucharistia vel incendio foret comburenda, vel ab hæreticis conculcanda, licitè sumetur à non jejuno etiam laico, si Sacerdos aut Clericus non adesset: Melius enim est, à non jejuno absumi, quàm talem permitti Sacramenti irreverentiam. Vid.

Quid agendum circa particulam Hostiæ Calicis immisissam, si cum vino consecrato non fuerit sumpta.

Laym. 11. 4. c. 6. Suar. Tann. &c.
Quintò, si Sacerdos advesiar particulam Hostiæ Calicis immisissam se cum vino consecrato non ebibisse. In eo enim casu, vel potest digito dictam particulam ad labrum Calicis adducere, atque ita sumere, vel propter majorem decentiam (ut non pauci volunt) poterit cum vino purificationis illam sumere, tametsi semel aut bis aliud vinum infundendum foret. Vid. *De Lugo de Euch. d. 15. sect. 4.* Sextò, si grave scandalum timeretur, nisi quis communicaret, aut Sacris operaretur. Vid.

Quid licebit in periculo gravis scandali.

UT SACRAMENTO. 113

Propos. in 3. p. q. 80. art. 8. dub. 2.

Tamb. n. cc. Denique si celebrans post Consecrationem deficiat.

Tunc enim tenetur alius, etsi non i. iunus, si i. iunus non adsit, Sacrificium perficere. *Laym. l. c.*

Aut deniq;
si celebrans
post conse-
crationem
deficiat.

CAPUT XVI.

*Exponuntur variora quadam circa
S. Euch. notatu digna.*

AD horum omnium ulcerio-
rem elucidationem ex supra
notatis authoribus observo, Primum,
quamvis non semel evenisse existi-
mandum sit, non esse verè conse-
cratam Hostiam, quæ pro tali ha-
beatur v. g. dum sacrificat is, qui
non est Sacerdos ob defectum Ba-
ptismi; aut quando loco vini per
errorem aqua infunditur Calici;
non est tamen necesse, aut contul-
tum, ut ad evitandam materiale
idololatriam assuescas dicere: Ad-
oro hanc Hostiam, si est consecra-
ta: adoro hoc, quod est in Calice,
si est verè Sanguis Christi; quia
quæ ratò eveniunt in agendis ne-
gotiis, non temerè computantur,
id est, eorum nulla consideratio

Restat ad
evitandam
idololatriam
materiale
assuesces
dicere: Ad-
oro hanc
Hostiam si
est conse-
crata.

regu-

regulariter habetur. Est autem
 uterque hic casus & extor rarissimus,
 adeoque nullius considerationis. Vid. *Vasq.* Tom. 1. in 3. part.
disp. 10. cap. 5. *Erff* &c. Dein vix
 unquam in simili adoratione ad-
 mittitur idololatria materialis;
 non interna; quia tota intentio
 adorantis fertur in verum Chri-
 stum, non autem in panem & vi-
 num: non exterior, quia externa
 adoratio regitur ab interna, quae
 tendit in id solum, in quod interna.
 Secundò, in distributione sacrae
 Communionis, si fortè coniugat
 Hostiam in linteam communi-
 cantium labi, reverenter elevetur;
 & si plures sint communicantes,
 ut vitetur confusio, notetur locus
 à sacra Hostia tactus, ut postea ab-
 luatur, & aqua in Sacramentum mit-
 tatur. Si verò ceciderit in terram
 similiter elevetur, & locus in què
 incidit, strophis lo regatur; ut po-
 stea abradatur & lavetur. Vid.
Fagund prac. 1. lib 3. cap 10 *Suar.*
Tann. &c. Quod si in pileam,
 collare, aut vestem communican-
 tis ceciderit; probabile est hæc
 non esse lavanda, ob notabilem
 communicantis perturbationem,
 & molestiam, si huiusmodi solio
 pete-

Quid faci-
 endum, si
 in distribu-
 tione sacrae
 Commu-
 nionis Ho-
 stia labatur
 in linteam
 communi-
 cantium.

Aut si in
 pileam,
 collare aut
 vestem
 communi-
 cantis.

UT SACRAMENTO. 175

peteretur, *Tamb l. 2. c. 8 §. 8. &c.*
 Imò si Sacerdos solus videat par-
 vum fragmentum decidere in ve-
 stem, aut barbam communicantis,
 & prudenter prævideat futuram
 notabilem communicantis tur-
 bationem, vel adstantium offen-
 sionem, (quod certò regulariter
 & communiter adesse solet) si
 ejusmodi fragmentum inquire-
 retur, nihil dicat aut agat ulte-
 rius, sed totum commendans
 Deo, progrediatur in suo Mini-
 sterio. Quod etiam valet, si par-
 ticula decidens, humanâ industriâ
 reperiri non posse videretur: plus
 enim non exigit in similibus casu-
 bus reverentia, & sacer cultus;
 quàm ut fiat, quod per humanam
 industriam à Sacerdote fieri po-
 test. Quod si Sacerdos modestè &
 sine turbatione communicantis
 simile fragmentum attollere pos-
 set, id utique faceret. D. x. si solus
 Sacerdos videat cecidisse hujus-
 modi fragmentum. Nam si ipse
 quoque communicans advertisset
 talem particulam in vestem, aut
 etiam per collum in interiorem
 tunicam mulieris v. g. cecidisse,
 videat mulier, a inveniri frag-
 mentum, & extractis à se vestibus,

Quid si per
 collum in
 interiorem
 tunicam
 mulieris
 ceciderit,

ac foras modeste expositis à Sacerdote levari possit; si minùs, ipsa mulier sua manu reverenter levatam, immittat in Ciborium, ac digitos lavet projecta in sacra-rium lotionè; neutrum si fieri possit, Deo commendetur. *Tamb.* do *Sacrificio* cap. 8. §. 8. lib. 2. Tertio, modus purificandi Cibo-rii hic ferè esse solet. Colligat Sa-cerdes, antequam sumat sacrum Sanguinem, indice dextræ manus, in fundù Ciborii omnes reliquias, easq; sic collectas digito promo-veat, & Calici vel àre, vel certè post sumptionem sacri Sanguinis im-mittat, tum Ciborium vino puri-ficet, illi tque vinum in Calicem missum sumat pro prima ablutio-ne, & si fortè opus sit, secundam & tertiam ablutio-nem Cibo-rii ad-hibeat, eamq; proprio Calici insulam sumat: Ita enim decen-tius & convenientius sumetur. Denique digitis more consueto ablutis, Ciborium, unà cum pro-prio Calice, purificatorio exten-gat, sitq; memor se non tenent neque hic neque in similibus casibus ad metaphysicam diligen-tiam, sed sufficere moderatam, ac moralem. Valdè enim probabile est,

Quis modus
purificandi
Ciborium.

est, quod plures Doctores asserunt, fragmenta, quæ fortè remaneant, præsertim minutiora, quæ humanâ diligentia colligi non possunt, ab Angelis colligi. Proin non sit scrupulosè anxius circa ea, quæ fragmenti speciem in ciborio habere videntur, sed purificatorio extergat, existimans esse furfures, frustilla lini, aut simile quid, uti suprâ dictum est, Vid. *Quart. l. c. dub. 7. & 8 Lugo &c.* Quartò, si contingat hostiam vomiti, & nemo adsit, qui ob horrorem & nauseam illam sumere audeat, cautè à vomitu separetur, & in aliquo loco sacro ponatur, appurgata vel sumatur, vel reliquatur in loco sacro donec corruptatur: Exurere enim huiusmodi species, ut innuit *sylv. V. Euch. q. 9. s. 2.* & alii cum eorum communiter, foret sacrilegium. Fieri enim id nequit, nisi cum injuria ipsius Christi sub speciebus Eucharisticis contenti. Ceterùm dicti sacrilegii malitia ex ratione non satis apparet: Magis enim Sacramenti reverentiæ consuli videretur, si hæc species per purissimum elementum consumantur, quàm si relictæ, putrescendo corrumpantur.

Quid si
contingat
Hostiam
vomiti.

tur. Interim tenenda est jam dicta communis Doctorum sententia, nec ab ea ob præfaram rationem temerè recedendum, nisi fortè graves alii Authores contrarium probabile faciant. Quod si species in vomitu non appareant, ut prudeenter judicentur jam esse corruptæ, comburatur vomitus, & cineres in sacrarium mittantur.

In dubio fueritne vinum an acetum, quod consecrasti, quid facies.

Quid si Sacerdos dubitet, se omisisse aliquid ad Missam perti-
nens.

Vid. *Tamb. de Sacrif. l. c. Quintò*, Si dubium oriatur, dum sumis sacrum Calicem, fueritne verè vinum, an acetum, arbitraberis fuisse vinum, quia possidet substantia vini, & pro eo præsumendum est. *Tamb. in Meth. comm. cap. 2. §. 8. &c.* Huc quoque pertinet, quod plures Sacerdotes turbare solet, nimirum quando dubitatur, utrum omiserit aliquid ad Missam pertinens, idè, quia non recordatur se hoc dixisse, aut fecisse. Nam in tali dubio, imò quod amplius est, eisi judicet probabiliter se aliquid omisisse, aut etiam advertat aliquid omissum; ordinariè ex mente *D. Thoma 2. 83. art. 6. ad 5.* & aliorum nihil est repetendum; ne pulcherrimus Ordo Missæ tali repetitione, quam frequenter scrupulosa esse solet,

UT SACRAMENTO. 119

solet, turbetur: nisi forte omiserit aliquid, quod sit de substantia Sacrificii v. g. aliquid pertinens ad Consecrationem. Certum enim est, id debere repeti. Similiter quando secretò oras, & post pauca verba certò advertis, te aliquid notabile omisisse, paululum regrediendum, & omissa repetenda erunt. Vid. *Tamb. de Sac. lib. 2. cap. 5. §. 8.* Sextò, quamvis actualis devotio, id est exercitium quorundam actuum supernaturalium v. g. Fidei, Spei, Charitatis, &c. in communicante semper optanda, & pro viribus curanda sit; hanc tamen actualem devotionem communicans si negligat, non videtur delinquere, cum de ea nulla nobis constet obligatio. Caterum à veniali ex communi omnium judicio non excusabitur, qui voluntariè tempore Communionis distrahatur, nam talis moralem aliquam indecentiam, & culpabilem rusticitatem admittit, dum non dignatur animum advertere ad tantum hospitem, tam benignè & dignanter ad se venientem. Quis enim neget irreverentiam esse, Christum ab homine suscipi omnia elia de industria cogitante.

Dixi

Quid dicendum de eo, qui voluntariè tempore communionis distrahitur.

Quid faciet
Sacerdos
per errorē
loco vini
consecrati
sumens
aquam,

Dixi de industria, neque enim involuntaria distractio vitio vertitur. Vid. *Gob. tr. 4. cas. 20.* Septimò, Sacerdos per errorem loco vi i consecrati hauriens aquam, mox accepto vino, & sine ulla Cuncte, effusâ modicâ aquâ, factâque oblatione (sufficit autem mentalis ut docet *Dicast. disp. 4. tr. 5. Laym. Suar. & alii*) omnibus aliis omittis incipiens ab illis verbis immediatè formam Calicis antecedentibus (simili modo postquam cœnatum est) proferat verba Consecrationis, omittâque elevatione, &c. sacrum Sanguinem sumat. Prædictus error non erit supplendus postquam rediisti ad Sacristiam, quia erit nova, & à priori omninò distincta actio. Vid. *Tamb. de Sacrif. lib. 2 cap. 8. §. 5. Suar. Koning. &c.* Octavò, si sacer

Quid fiet
sacro San-
guine super
lintheum, ta-
bulam, aut
taperem
effuso.

Sanguis cadat super lintheum, tabulam, aut taperem, sufficit si tabula lambatur lingua, deindè radatur, & rasura combusta mittatur in piscinam, vel in terram sacram aut cœmeterium, ut docet *Henriq. lib. 9 cap. 36. Tann. & alii* conformiter Rubricis: lintheum verò & tapes tribus vicibus lavetur, non autem excindatur, ut
volunt

UT SACRAMENTO. 121

volunt non ulli. Quod figurat
 deo daret in patenam, decentius
 illa digito canonico, quam lingua
 excipietur. Quæ autem de ab-
 rasiione comburenda aut lotionem
 facienda hinc dicitur, debet eo
 sensu accipi, ut hæc fiant, quando
 rasura, licetum, &c. ita exhiçentia
 sunt, ut non perseverent species
 vini, nec ubi sit etiam huius sanguis
 Christi, ut restat notat *Quar. p. 3.*
tit. 10, n. 12. Vid. Rubric. tit. de
def. in ministerio ipso occurrenti-
bis, n. 12. Cæterum quando sum-
 mitur à Sacerdote sacer Sanguis,
 est probabile, sufficere si Calix se-
 mel ori admoveatur; Quamvis
Durandus secundum communio-
 nem praxin velit ter ad moveri, ut
 tanto perfectius & plenius omnes
 species sacri Sanguinis haurian-
 tur. Vid. *Gau. p. 2 tit. 10. Inten-*
 tim cave, ne nimius sis in exhau-
 ciendo sacro Calice, nam post-
 quam eum semel vico purificasti,
 (quæ purificatio sub veniali in vi-
 no necessario facienda est. Vid.
Tamb. l. 3. de Sacrif. cap. 9. Sanch.
Azor &c.) ac deinde digitorum
 ablutionem sumpsisti, Calicebis
 inverso supra purificatorium, ad
 totam ablutionem tantò perfe-

Quis mo-
 dus sumen-
 di sacrum
 Sanguinẽ
 & post
 sumptionẽ
 Calicem
 purificandi.

Citius sumendam, mox illum
 purificatorio exterges; tametsi
 liquidi aliquid superesse vie
 deatur. Vix enim ita evacua-
 bis, quin non aliquid reman-
 neat, quod decentius purificato-
 rio excipitur, quàm ut magnâ Sa-
 cerdotium & circumstantium mo-
 lestiâ clambatur. Ad hoc enim est
 purificatorium; ut reliquias ablu-
 tionis, si quæ fortè adhererent,
 abstergat; vel etiam guttam ali-
 quam, fortè ex ablutione deciden-
 tem (de quo, ò est, quod angaris,
 si casu fiat) decenter excipiat. Ad-
 de quod sufficiat in his omnibus,
 ut suprâ dictum de colligendis
 particulis, moderata & moraliter
 possibilis diligentia, qualem præ-
 scribunt Rubricæ & à piis &
 timoratis Sacerdotibus adhiberi
 solet. Quod si eodem die pluries
 esses celebraturus v. g. festo Nati-
 vitatis, postquam v. eo suprâ Ca-
 licem, ex quo sacrum Sanguinem
 hauriebas, digitos abluisti, hanc
 purificationem mittes in proxime
 appositum Calicem, ut jejunus
 maneat, ac deinde os & Calicem
 purificatorio absterges, recitando
 simul solitas & præscriptas ab Ec-
 clesia

UT SACRAMENTO. 125

electa preces, quæ circa purifica-
tionem, & abluionem digitorum
dici solent. Ita enim ferè habet
praxis communis Germaniæ so-
stræ, quamvis alii Calicem tam
diu veliat relinqui intactum, do-
nec species residuæ exsiccentur.

Vid. *Gob. tr. 3. cas. 23. Lug. &c.*

Nonò, Sacerdos, qui sacram. Eu-
charistiæ ministrat absque omni
jurisdictione, præter peccatum
grave, propter violatam alterius
jurisdictionem in re gravi, nullam
pœnam ipso jure incurrit, nisi sit
Religiosus. His enim excommu-
nicatio reservata Pontifici ipso fa-
cto est imposita, si absque licentia
speciali Parochorum, eorum sub-
ditis extrema Unctionis vel Eu-
charistiæ Sacramentum ministra-
re aut Matrimonii assistere præ-
sumpserint. Vid. *Clement. 1. de
Privil.* Ubi nominæ licentiæ spe-
cialis non debet intelligi ejusmo-
di licentia, quâ persona ministras,
vel cui dandum est Sacramentum,
specialiter & expressè à Parocho
designetur, sed sufficit licentia,
quæ huic expressæ & speciali desi-
gnationi æquivalcat, ut si Paro-
chus concedat omnibus suis sub-
ditis facultatem à quocunque Sa-

Quid di-
cendum de
Sacerdote ?
& inprimis
religioso,
qui sine ju-
risdictione
S. Euch. mi-
nistrat.

cerdote omnia Sacramenta suscipiendi, aut certè non repugnet, ut à quovis alio Sacerdote suscipiantur, Jam enim Religiosus Eucharistiam ministrans consebitur eam ministrare ex licentia speciali & expressa Parochi. Vid. *Dem. Redding. Tom. 6, q. 6 art. 1. Contravers. 3. Pal. Gab. &c.* Excipe casum extremæ necessitatis, in quo Religiosus licitè administrabit Eucharistiam. Vid. *Fagund. prac. 3. l. 3. cap. 20* D-cimò, cum gravis committatur irreverentia ab illis Sacerdotibus, qui ex culpabili negligentia sacras species tamdiu in tabernaculo asservant, donec vel corruptantur, vel à vermibus arrodantur; hinc Parochi, aliive Sacerdotes, singulis mensibus bis aut saltem semel post sumptum sacrum Sanguinem adhuc jejuni absument omnes hostias, quæ pro ægris in omnem eventum erant consecratæ, sicut & illam, quæ in Monstrantia erat exposita, & in eadem Missa consecrando novas hostias recover Sacramentum, ne desint hostiæ pro infirmis, aut major hostia, pro communi devotione in Monstrantia. Ubi simul observa necessitatem hujus mutationis

Quotie sacras species in tabernaculo aut Monstrantia asservantur, & sint mutandæ, ne corrumpantur, &c.

UT SACRAMENTO. 125
 tionis pendere à loco, in quo
 factæ Hostiæ, servantur; nam si
 is sit humidus, aut aliâ fortè ad
 putrefactionem qualitate affe-
 ctus, majorem dabit antam
 hujus renovationis, præsertim
 eum in loco humido faciliè nas-
 cantur vermes, qui se ingerant
 in sacrum Ciborium. Non est
 autem, quod Sacerdos sit sollicitus
 de sumptione plurium Hostiarum;
 nam in tali casu ob reverentiam
 Sacramenti licitum est plures si-
 mul sumere. Imò si solus non
 posses eas absumere, potes alium
 Sacerdotem post te celebrantem
 rogare, ut ipse post sumptum
 Calicem aliquas absumat,
 re velit. Ita DD.
 comm.

* * *
 * *

L. 1. de rebus sacris

PARTIS SECUNDÆ

SECTIO SECUNDA.

*De Eucharistia, ut est Sacri-
ficiam.*

CAPUT I.

*Quid Sacrificium novæ Legis, & an
simul Latrenticum, Eucharisti-
cum, Propitiatorium, &
Impetratorium.*

Definitio
Sacrificium
in commo,

Accomoda-
tur commu-
nis definitio
Sacrificio
novæ Legis,

Sacrificium in communi, rectè
definitur: Oblatio Deo facta,
per immutationem rei alicuius
sensibilis, in signum & protesta-
tionem supremi dominii ipsius
Dei in rei creatas, ex publica &
legitima institutione. Ita confor-
miter doctrinæ S. Thome 2. 2.
q. 85, art. 2. 2. 3. plures Theologi,
Congruit autem hæc definitio Sa-
crificio novæ Legis, in quo fit
oblatio Deo per immutationem
rei sensibilis, id est, Christi secun-
dum suam humanitatem; Qui
dum

dam mysticè occiditur, ut suprà ostensum, mysticè immutatur, idque ex institutione tum Christi, tum Ecclesie ejus Sponsæ, (subintellige non quoad substantiam Sacrificii; hoc enim Christus instituit, sed ejusdem ceremonias,) ut per eam proficamur supremum Dei dominium in res creatas. Quà protectione maxime distinguitur Sacrificium ab omnibus aliis actibus Religionis. Hoc verò Sacrificium nostrum, ut suprà diximus essentialiter consistit in consecratione utriusque speciei, ad illius tamen integritatem spectat utriusque speciei sumptio. Ac proinde ante Communionem deficiente celebrante alius substitui debet, qui ex imperfecto Sacrificio integram faciat. Vid. *Gov. 17. 3. cas. 1.* Nominatur hoc Sacrificium à Christianis Missa, quam vocem Molinus putat derivatam à voce hebraea, Missach, quod oblationem significat, alii eam D. Bouaventura derivant à verbo mitto, eo quod per Sacrificium nostrum mittatur oblatio ad Deum. Undè in fine dicitur: *Ita, Missa est, id est, ita, jam oblatio ad Deum Missa est, & completa tota*

Consistit essentialiter in consecratione utriusque speciei.

Et olim à Christianis Missa dicebatur.

Est simul
Latreuticum,
Eucharisticum,
Propitiatorium
& Impetratorium.

Estne hoc
Sacrificium
ita Propitiatorium ut
per illud
immediate
remittantur
peccata
mortalia e-

sacra actio. *Gob. ibid.* Est autem hoc Sacrificium nostrum juxta Theologos simul Latreuticum, Eucharisticum, Propitiatorium, seu Satisfactorium, & Impetratorium. Latreuticum dicitur, quia offertur in recognitionem supremi dominii, quod Deus habet in res omnes creatas, adeoque est opus divinæ laudis, & cultus. tam eximus, ut majorem laudem & honorem Deo exhibere nequeamus, quam immolando ipsi in hoc Sacrificio Filium suum. Eucharisticum dicitur, quia offertur in gratiarum actionem pro variis beneficiis à Deo acceptis, & præcipue pro beneficio Redemptionis, cujus iterata fit in hoc Sacrificio memoria. Propitiatorium, quia offertur pro peccatis & peccatis Fidelium. Impetratorium, quia offertur ad impetranda varia bona tam spiritualia, quam temporalia. Caterum hoc Sacrificium non est ita Propitiatorium, ut per illud immediate remittantur peccata mortalia illius, pro quo offertur, modò sit auritus, quamvis id nonnulli docuerint; sed soluta media è, ita ut illi vi Sacrificii tribuantur auxilia gratiæ, quibus

excitetur ad penitentiam, & consequenter ad veniam impetrationem. *Suar. disp. 78. sect. 2. xug. &c.* Probabile tamen est, quod culpa veniales, ad quas non retinetur effectum, ex opere operato tolluntur immediate vi Sacrificii. Vid. *Xann. disp. 5. q. 9. &c.*

CAPUT II.

Ostenditur, quam aptè prædicta ratio quadruplicis Sacrificii exprimitur per caeremonias & oblationes in Missa usurpari solitas.

HÆc ratio quadruplicis Sacrificii modò dicta præclarissimè exprimitur per caeremonias & oblationes, in Missa Sacrificio ab Ecclesia præscriptas. Nam primò ratio Sacrificii Propitiatorii sive Satisfactorii pro peccatis continetur oblatione panis per consuetam Ecclesie formulam: *Suscipe S. Pater Omnipotens aterne Deus hanc immaculatam Hostiam, &c. Pro innumerabilibus peccatis, offensionibus, &c. Item oblatione Calicis dicendo: Offerimus tibi Calicem salutatis, &c. ut pro nostra & totius mundi salute, &c. Circa quam panis & vini oblationem*

Quæ caeremonia continet rationem Sacrificii Propitiatorii.

nem adverte, panem & vinum non
 suæ substantiæ gratia, nec ratione
 sui offerri, cum, quæ talia &
 secundum se accepta, non sint
 digna hostia, quam Deus præ
 Sacrificiis antiquæ legis; ad totius
 mundi expiationem, & salutem
 suscipiat, sed ratione Corporis, &
 Sanguinis Jesu Christi offerri, in
 quæ paulò post per verba Consec-
 rationis convertentur. Unde pa-
 nis & vinum anticipatò tantisper
 oblationis ceremonias subeunt,
 donec Corpus & Sanguis Christi
 succedat: estque oblatio panis &
 vini non pro præfensi statu, quem
 ante Consecrationem obtinet, sed
 pro futuro, quem vi Consecratio-
 nis consequetur. Deinde ratio Sa-
 crificii Eucharistici sive gratiarum
 actori exprimitur consuetâ Ec-
 clesiæ formulâ: *Suscipe sancta*
Trinitas hanc oblationem, quam
vibi offerimus ob memoriam Pas-
sonis, Resurrectionis, &c. hoc est
 offerimus ob immensa Dei id nos
 beneficia, ac in primis Redemp-
 tionis nostræ, utpotè fontis om-
 nium aliorum in nos beneficio-
 rum, *item in honorem B. Mariæ*
Virginis, &c. & istorum (subin-
 tellige quorum reliquæ in Altari
 quies-

Quæ Eucha-
 ristica.

quiescunt) & omnium Sancto-
rum, id est ob beneficia ipsis quo-
que cœlitibus à Deo collata ; id-
circo enim in honorem Sancto-
rum , non ipsis Sanctis , sed soli
Deo Sacrificium facimus ; ut de
eorum victoriis gratias agentes
eorum patrocinis imploramus, &
ipsi pro nobis intercedere dignen-
tur. Tercio , ratio Sacrificii Im-
petratoris continetur verbis Ca-
nonis : *De igitur clementissime*
Pater, &c. ubi varia beneficia tam
pro Ecclesia in communi , quam
pro privatis personis per JESUM
Christum Mediatorem & Advoca-
tatum nostrum à Deo petuntur ;
nec modò pro iis solùm , qui ex
prescripte Ecclesiæ commendandi
sunt, verùm etiam pro aliis, quos
Ecclesia privata devotioni Sacer-
dotis, dum Memento facit, com-
mendandos relinquit. Denique
ratio Sacrificii Latreutici expri-
mitur eâ verborum formâ , quæ
expansis manibus super oblata, id
est panem & vinum dici solet :
Hanc igitur oblationem servitus-
tis nostre , quâ protestamur su-
premum Dei in res omnes domi-
nium, nost: amque subjectionem,
ac servitutem ; undè etiam obla-

Quæ Impe-
ratoris.

Quæ deni-
que Latreutici.

uo serventis dicitur, sique ex-
 pansis super oblata manibus, ad
 designandum loco nostri, quibus
 summo jure incumbere vitam &
 animas, quas à Deo accepimus,
 divito honori & cultui immolare,
 substitui Christum insruentè im-
 molandum, & mysticè occiden-
 dum; sicuti olim in veteri Testa-
 mento loco animæ viventis homi-
 nis substituebantur animæ alic-
 malium, quæ in recognitionem
 supremi dominii Deo immola-
 bantur, quibus etiam in signum
 substitutionis ab offerente manus
 imponi solebant, ut videtur est
 Exodi 29. & Levit 1. Reliquæ,
 quæ in Sacrificio M. s. occurrunt,
 ut Præfatio, aliæque Orationes
 intra aut extra Canonem d. cen-
 dz, cruce, oscula Altaris &c. sunt
 veluti priorum complementa, &
 solemnior apparatus tanto Sacri-
 ficio omninò debitus: Ita per cre-
 ces frequentius tempore Sacrificii
 formatas, representantur merita
 Christi, quæ ipse in Cruce per
 mortem consummavit, sique per
 illas protestatio, nos cultores
 Crucis, & Crucifixi amantes esse.
 Similiter per oscula Altaris sig-
 nantur, totidem reverentiæ &
 amoris

Reliqua
 extra præ-
 fatas care-
 menias in
 Missa usur-
 pari solita
 quid signi-
 ficent, &
 quotum
 adhibean-
 tur.

amoris indicia erga Deum, cui soli Altare dicatum est. Apprecatio, quâ Sacerdos populo salutem & benedictionem precatur confectis his verbis: *Dominus vobiscum*, itemque populi ad Sacerdotem reciproca apprecatio dicendo: *Ei cum spiritu tuo*, sic partim; ut divinæ gratiæ auxilium ad dignè sacrificandum implore- tur, partim ut hæc veluti Tellerâ indicetur mutua Sacerdotem inter & populum concordia, amoris procul odio, rancore, dissensione, aliisque sinisteris affectibus, quæ fructum Sacrificii impedire possent; juxta illud monitum Christi *Matth. 5. Vade prius reconciliari fratri tuo*, & tunc offeres munus tuum. Vid. *Veken in Can. Miss. Bellarm. Scort. de Missa Sacrificio.*

C A P U T III.

De Sacrificante, sive de eo, qui sacrificat.

Inter puros homines omnis & solus Sacerdos propriè sacrificat, nam ut rectè docet *S. Thomas 2. 2. art. 7. & 8* Potestas consecrandi

Inter puros homines solus Sacerdos sacrificat.

crandi Eucharistiam pertinet ad characterem Sacerdotalem O dicitur. Dixi inter puros homines, nam principalis sacrificans, cujus Ministri sunt alii Sacerdotes, est Christus Deus & homo. *S. Thomas 2. 2. q. 82. art. 3.* Ipsi enim nomine hoc Sacrificium Deo Patri offertur. Nam alii Sacerdotes, dum sacrificant, Christi personam assumunt, & in persona ipsius verba Consecrationis proferunt, quibus ut supra dictum est, Sacrificium essentialiter perficitur. Ex quo sequitur hoc Sacrificio Deo tribui majorem laudem & honorem ob personam offerentis, quam accrescat ab omnibus actibus quantum eamque excellentibus omnium Sanctorum tam in caelis, quam in terris. patet ex dignitate personae principaliter offerentis. Possunt alii homines dici aliquo modo sacrificare, & in primis universa Ecclesia, cujus Sacerdos Vicarius & veluti ad Deum Legatus est; nam Ecclesia in hunc finem Sacerdotes creat, & alit, ut veluti Legati agant eum Deo nomine suo, Item huc reduci possunt, qui peculiari modo concurrunt ad Sacrificium, alendo Sacerdotem, neces;

Principalis sacrificans est Christus; cujus Ministri sunt alii Sacerdotes.

Hi in persona Christi verba consecrationis proferunt.

Quantus honor & laus accrescat Deo ex hoc Sacrificio.

Utrum alii homines etiam dici possint aliquo modo sacrificare, & quanam.

necessaria ad Sacrificium ut vinum
 &c. suppeditando, Sacerdoti mini-
 strando: similiter illi, qui cum
 debita reverentia corporaliter
 Missæ interfunt, aut si non possint
 corporaliter, saltem spiritualiter,
 dum suis votis vota Sacerdotis
 prosequuntur. Hos autem aliquo
 modo sacrificare cum Sacerdote
 colligitur ex primo Memento,
 quod nominatur Vivorum, in quo
 dicitur: *Et omnium, circumstan-
 tium, pro quibus tibi offerimus,
 vel qui tibi offerunt*, aut spiritu-
 aliter & affectu interno, aut etiam
 corporaliter per cooperationem
 supra dictam. Qui omnes, quia
 aliquo modo sacrificant, idè
 omnes participant aliqua ratione
 fructus Sacrificii ex opere ope-
 rato, esto Sacerdos de illis non
 cogitet, aut etiam exclusos velit,
 ut notat *Suar.* Imò videntur hi
 dictos fructus, ut docet *Koning.*
 probabiliter posse applicare etiam
 aliis, cum dicatur in eodem Me-
 mento, offerunt pro se, suisque
 omnibus, adèque pro aliis. Vid.
Suar. disp. 77. sect. 2. Koning. &c.
 Ceterum Sacrificium si præcisè
 spectetur, quatenus per illud con-
 sacretur Sacramentum Eucharistiæ,
 Missa

Utrum Mis-
 sa mali Sa-
 cordotis sit
 eisdem va-

loris cum
Missa boni
Sacerdotis!

Missa mali Sacerdotis tantum va-
let, quantum probissimi; quia ab
utroque conficitur idem Sacra-
mentum. At, si spectetur Missa,
quoad orationes, quæ in illa di-
cuntur, dupliciter responderi de-
bet: nam si hæ preces dicantur
nomine Ecclesiæ, quales ferè sunt
illæ orationes, quæ continentur in
Missali, & præsertim quæ recur-
runt in omnibus quotidianis Sa-
ctis, habent eandem vim, siue à
malo Sacerdote, dummodò non
sit excommunicatus (nam hujus
Ministerio uti Ecclesiæ non vult)
siue à bono dicantur; sicuti si des
elæmosynam per malum servam
siue per bonum, eandem inreced-
dem recipies. Hæ tamen preces,
quatenùs fiunt nomine Ecclesiæ,
cum devotione, nam devotio boni
Sacerdotis gratior est Deo, quàm
mali, sub hæ quoque ratione
magis præstant. At verò si Sacer-
dos suo peculiari nomine orer, ut
fit in utroque Memento, tum
utique plus præstant preces Sacer-
dotis boni, quàm mali. Plus enim
apud Deum valent preces amici,
quàm hostis. Proindè quando in
locum tuum substituis te impe-
dito alium Sacerdotem, qui legat
Sacrum

UT SACRIFICIO. 117

Sacrum pro te, ad quod ex iustitia obligaris, vide ut substituas Sacerdotum bonum, quia si substituatursacerdos malus, perdetur fructus, qui est ex opere operantis. Cavendum tamen h c est à temerariis iudiciis, & multò magis ab aliorum diffamatione. Undè si non sis moraliter certus alium Sacerdotem esse malæ vitæ, semper præsumes illum esse bonum. Vid. *S. Thom q 32. art. 6. Soto* & alios. Quod attinet ad Sacerdotes noviter ordinatos, qui die ordinationis cum Episcopo celebrante omnes ritus aliasque ex-remonis sacras perficiunt, imò verba consecrationis cum eodem proferant, adeoque verè cum Episcopo consecrant, hi cavabunt ne totam formam consecrationis absolvant priùs, quàm Episcopus, sed coeantur eandem cum illo absol-vere, juxta Pontificale Romanum *de ordinatione Presbyteri*, quod quia difficile est observatu, a' eò-que plures Neo-Sacerdotes circa prolationem utriusque formæ angantur; idè in consecratione panis faciant ideationem; non absolutam consecrandi, sed conditionatam, scilicet, si simul cum

Quid circa Sacerdotes noviter ordinatos, qui die ordinationis suæ cum Episcopo verba consecrationis proferunt.

cum Episcopo absoluant verba consecrationis, secus si Episcopum præveniant aut sequantur. Hæc enim videtur esse mens Ecclesie tam sollicitè morantis, ne Episcopum in prolatione verborum præcedant aut subsequantur. In consecratione autem Calicis habeant intentionem conditionatam duplicem, & primam quidem si in priore consecratione verè consecraverint panem; non potest enim licitè una materia si è altera consecrari: ac deinde secundam, si simul cum Episcopo fiant. Ad tollendos omnes scrupulos convenientius erit, si formentur generalem intentionem proferendi verba juxta mentem Ecclesie, vel dicendi illa non formaliter, & cum intentione consecrandi, sed tantum materialiter & recitativè in signum potestatis sibi concessæ. Cum enim, ut paulò ante in hæc uavi, moraliter loquendo vix fieri posse credatur, ob naturalem quorundam linguæ volubilitatem, & in pronuntiando celeritatem, aliorum verò tarditatem, ut verba consecrationis per ordinatos, maxime si plures sint, prout passim esse solent, eodem

momento

momento cum Pontifice pronunciantur, ex probabili non videtur mens Ecclesie esse alia, quam ut Neo-Sacerdotes, formam solum materialiter pronuncient in signum potestatis acceptæ. Ita non improbabiler diversi Authores. Vid. *Laym. l. 1. tr. 3. cap. 7. &c.*

CAPUT IV.

Utrum Sacerdos intra annum aliquoties teneatur sacrificare.

Tenetur quis Sacerdos sub gravi obligatione aliquoties intra annum celebrare, nimirum quater aut quinquies, Idque in præcipuis festiuitatibus, quia per sacros Ordines non solum confertur dignitas & potestas, sed imponitur etiam officium celebrandi, ut patet ex illis verbis ad Hebraeos 5. *Omnis Pontifex, &c. pro hominibus constituitur, ut offerat Sacrificia pro peccatis.* Item ex verbis Christi *Luce 22. Hoc facite in meam commemorationem.* Alii tamen putant probabiliter non obligari graviter, sed solum peccati venialiter, si toto anno nunquam

quam celebrent, tamen si non sint impediti, modò semel in anno communicent, & festis & dominicis Sacram audiant. Quia non constat de præcepto Divino aut Ecclesiastico graviter Sacerdotes ad hoc obligante. Vid. *Laym. l. 5. tit. 5. cap. 3. &c.* Peccabunt tamen venialiter, quia accipiunt potestatem consecrandi, in vacuum momento & hortante *Apostolo 2. Cor. 6.* ne in vacuum gratiam Dei recipiamus. Et licet eodem die simpliciter ac absolute non sit permillum sæpiùs celebrare, ad id quæ

Eritne licitum sæpiùs eodem die celebrare.

hoc facientes peccat graviter. *Cap. Sufficit de consecr. dist. 1. Vid. Suar. lordan. elucubr. tom. 1. l. 4. titul. 1, cap. Consultuisti.* Licitum tamen est id facere in casu gravis necessitatis; Item in die Nativitatis, *tit. cap. Sufficit.* ob significandam, ut restè docet *D. Thomas* triplicem Christi Nativitatem, æternam ex Patre caelesti, temporalem ex Maria Virgine, spirituales in cordibus fidelium; Quo die licebit tria dicere Sacra, etiam statim post mediam noctem. Siquidem hæc vox ex sententia præbabili *Suar. Ron. Laym. &c.* privilegiata est, ita ut omnes tres

Cur die Nativitatis Dominice tria Sacra permittantur.

UT SACRIFICIO. 141

Missa ante auroram dici possint.

Vid. *Dicast.* & alios. Nemo tamē tenetur eo die tertio celebra-
re, quia est gratia & privilegium,
quod nullus uci tenetur. *Jordan. l. 6. c.*

Sicut & nemo obligatur tria Sa-
cra audire, cum de hoc non exeret
præceptum.

Et an quisvis
teneatur
illa legere.

CAPIT V.

De fructu Sacrificii.

Fruetum Sacrificii Authores

communiter nominant por-
tionem : Est autem quadruplex
portio, generalissima, specialis,
ministerialis, & specialissima.

Prima est fructus proveniens ex
Sacrificio, quatenus Sacerdos il-
lud offert nomino Ecclesie; Et
hæc portio cedit omnibus fidei-
bus non excommunicatis. Secun-
da est fructus competens concur-
rentibus speciali modo ad Sacri-
ficiū; Tales sunt v. g. qui fun-
dant Sacrum, suppeditant neces-
sariū ad Sacrum, qui ministrant,
aut Sacro devotè intersunt. Tertia
est fructus proveniens ex Sacrifi-
cio, quatenus Sacerdos illud of-
fert

Ostenditur,
hunc fructū
esse qua
druplicem.

Explicatur,
quis sit fru-
ctus gene-
ralissimus.

Quis spe-
cialis.

Quis mini-
sterialis.

fert

Bene hic
tertius fru-
ctus dicen-
dus finitus
intensivè
& exten-
sivè.

ferre tanquam Minister Christi,
& hæc portio cadit illi particulari,
cui à Sacerdote applicatur Missa;
quæ quidem portio, ut passim do-
cent Theologi, finita est, non tan-
tum intensivè, sed etiam exten-
sivè; non enim, ut experimur, hæc
portione acquirimus omnia bona,
& quo pluribus illa applicatur,
eo respectu singulorum sit minor,
quod probatur ex communi praxi
doctissimorum Sacerdotum, qui
cupientes suum Sacram singula-
riter amico alicui prodesse, offe-
runt illud Deo, pro ipso solo;
quod sane non facerent, si cre-
derent amico nihil decessurum.
Proinde Sacrificium rectè dicitur
infiniti valoris in actu primo, sed
finiti in actu secundo. Vid. *Dicast.*
de Euch. tr. 4. disp. 3. Suar. Tann.
&c. Proinde fideles scientes hanc
sententiam non esse certam, quæ
docet fructum Sacrificii non mi-
nui multitudine participantium,
offerunt stipendia, cæ tacitâ con-
ditione, ut Sacerdos certiora se-
quatur, adeoque sollicitus esse
debeat, ut id, quod certius est, am-
plectatur. Vid. *Dicast. l. c.* Quarto
denique est fructus proveniens ex
Sacrificio, quatenus illud offertur

Quis speci-
alemus.

in persona propria, estque portio cedens ipsi Sacerdoti sacrificanti; nam si singulis improprie sacrificantibus, & ad Sacrificium concurrentibus respondet peculiare emolumentum; quidni eveniet tale, Sacerdoti proprie sacrificanti, V. d. *GAV p. 2. Tit. 8 n. 3.* Unde si tibi non incumbit obligatio sacrificandi, ad certam intentionem; poteris liberè dividere hos fructus, servando tibi unam portionem, duas, aut nullam, ut liber, reliquas dividendo inter duos aut tres, &c. quia id concessum intelligitur, quod expressè prohibitum non reperitur. Vido *Barbos de Offic. & Potest. Episcop. alleg. 13.* Quod si datur stipendium pro legendo Sacro ad certam intentionem, non licet tibi dividere fructum Sacrificii e dans enim elemosynam pro Missa, videtur omnem sibi effectum deposcere. *Bonac. de Sacra disp. 4. q. ult. p. 7. § 7. &c.* contra alios, qui probabiter doceat Collectas seu Orationes alteri applicari posse. *Dian. p. 9. tr. 7. resol. 8 &c.* Quia satis videtur esse certum, dantem stipendium non ita esse rigidum, ut nolit aliquam Collectam, in Sacro à se

Utrum Sacerdoti liberum sit hoc fructus dividere.

Etiā eo casu, quo datur stipendium pro Missa legenda.

Aut quan-
do legi ex
obedientia.

à se constituto inferi pro alio.
Quando ex sola obedientia tene-
ris sacrificare pro defuncto, vel in
gratissimum actionem pro obtento
beneficio, poteris fructus, qui non
tendant directè ad finem tibi præ-
scriptum applicare alteri; nam
obligatio legis non est extenden-
da ultra finem legis & præcepti.
Ita DD. ex cap. intelligentiâ, de
verbor. signifi. Potest enim pri-
vatus finis obtineri, licet unus
sit ve fructus sacrificii transfe-
ratur in alios. Quod si liberaliter
promisisti duobus seorsim Sa-
cerum, poteris utique uno Saero
satisfacere, si finis, ob quem pro-
misisti uni, differat à fine, propter
quem promisisti alteri; v. g. si
uni promisisti ad obtinendam sa-
nitatem, alteri in gratiarum actio-
nem pro eadem benedicta; quia li-
beralis promissio ita est interpre-
tanda, ut sit promittenti minimè
onerosa, præsertim si verba pro-
missoria indicent limitationem, ut
hic sit, dum unal promittitur cum
limitatione ad obtinendam san-
tatem. Vid. Menoch. de Præsumpt.
lib. 6. Præsumpt. 9. pro que-
rum intelligentia.

Aut ex li-
berali pro-
missione.

CAPUT VI

*Adduntur prædictis quadam
notati digna.*

NOta primò: Sacerdotem non posse disponere, aut alteri applicare fructum generalissimum, aut specialem. Hi enim Ecclesie, & aliis ad Sacrificium concurrentibus competunt, adeoque non sunt in potestate Sacerdotis. Secundò, fructum ministerialem à Sacerdote applicabilem, præ ratione Sacrificii quadrupliciter posse dividi & applicari: Nam imprimis potest Sacerdos nomine alterius Sacrum offerre in laudem & honorem Dei, qui fructus est laudis. Deindè potest idem Sacrificium nomine alterius offerre in gratiarum actionem pro acceptis à Deo beneficiis, qui fructus dicitur Eucharisticus. Tertiò, potest offerre pro peccatis, & peccatis alterius, & dicitur satisfactorius. Quarto, potest offerre ad impetrandum alteri certum à Deo beneficium; & dicitur impetratorius. Proindè &

Quid hæc
Sacerdoti
circa fructum
generalissimum aut
specialem.

Quid circa
ministerialem.

Sacrificium præciæ offeras in lau-
dem Dei, poteris idem offerre,
& alteri applicare tanquam gra-
tiarum actorium aut impetrato-

Poteritne
Sacerdos
ob fructum
ministeria
lem à se di-
visum plu-
ra stipendia
admittere.

rium, &c. Hinc tamen non inferes
posse te plura, quàm unum stipen-
dium admittere pro qualibet Mis-
sa: Nam sacra Congregatio ex
authoritate *Vrbani VIII.* sub ob-
testatione divini Iudicij mandat,
ac præcipit, ut absolutè tot Missæ
celebrentur, quos ad rationem da-
tæ elemosynæ præscriptæ sunt.

Quod si tamen datus sit pendium
expressè significet, vel: se unum
solum fructum, posses probabili-
ter juxta *Yamb.* accipere aliquid
ab alio ob alterum fructum, quem
etiam ipse unicum & solum ex-
pressè vellet, volenti enim non
fit injuria. Tertio, stipendium,
quod datur pro Missis, non dari
pro ipso fructu spirituali Missæ,
neque pro labore, qui ipsi Missæ
intrinsicus est, qualis v. g. est die-
cere orationes, aliosque Sacrificii
ritus observare. Nam pro his, ali-
quid petere, foret simoniacum.
Datur proindè stipendium vel pro
sustentatione Sacerdotis, qui sa-
crificando in gratiam alterius oc-
cupatur. Congruum enim est, ut
qui

Exponitur,
quo titulo
liceat Sa-
cerdoti sti-
pendia ad-
mittere pro
Missæ.

quī Altari propter alium servit, ex illius quoque mediis vivat & alatur. Unde non datur stipendium pro Sacrificio, ut quid spirituale est, sed purè, ut in gratiam alterius susceptum. Adeoque est pretium rō spiritualis officii, sed personæ in gratiā alterius occupatæ. Nec obstat, quòd Sacerdos aliunde habeat sufficientem sustentationem. Nam eo die, quo in gratiam alterius occupatur serviendo Altari, eodè quoq; conveniens est, ut hic dato stipendio ad sustentationem Sacerdotis in sui gratiā occupari aliquid conferat: Vel datur secundum nonnullos Doctores pro obligatione, quā suscipit in se Sacerdos, applicandi fructum pro tali persona, cum eum possit applicare pro alia. Nam si ad sustentationem Sacerdotis, pro Sacrificio, quod est actualis applicatio fructus spiritualis, ut in gratiam alterius suscepto stipendium admitti potest: Videtur quoque ad eundem finem, admitti posse pro obligatione applicandi fructum Sacrificii, ut in gratiam alterius suscepta. Interim *Suar. habens suam sententiam pro communi, Arriag. C. Lugo, multis con-*

pondens contrariam esse absurdam,
 alique accipere pretium pro dicta
 obligatione applicandi fructus
 Sacrificii huic personæ, cen-
 sent esse Simoniacum, Sacerdos
 ad tollendos scrupulos admittat
 stipendium eo modo, quo Ec-
 clesia permittit. Quarto, posse
 Missæ Sacrificium applicari om-
 nibus fidelibus tam iustis, quam
 peccatoribus, quamvis hi fructus
 propitiationis pro debito pœnæ
 capaces non sint, utpotè extra
 gratiam Dei constituti. Item posse
 applicari Sanctis in cœlis, non
 quidem ut est satisfactorium, quia
 non egent ulla satisfactione; sed
 quatenus est Eucharisticum & Im-
 peccatorium, Sacrificando enim
 agimus gratias pro beneficiis in
 Sanctos collatis, & rogamus, ut
 eorum cultum & gloriam pro-
 pagare & augere dignetur: I-
 tem animabus in purgatorio, &
 quidem illis præcipuè ut est sa-
 tisfactorium, Paganis quoque
 & Infidelibus, ut ad fidem con-
 vertantur. Nec est prohibitum
 applicare excommunicatis tele-
 ratis & non vitandis; At pro non
 tolerato & vitando non licet, quia

Eccle-

Ecclesia non vult orari pro talibus nomine suo in solemnibus suis precibus. Nullibi tamen vetitum est, quò minus Sacerdos in suo Memento, atque ad eò privato nomine Deum pro ipso oret. Utrum autem Sacerdos tanquam privata personæ possit pro illis offerre Sacrificium, de hoc sit dubium inter Authores, pro parte affirmante stat sequens ratio, quia Ecclesia solum privat excommunicatos cõmunibus suffragiis, & consequenter Sacrificio pro ut offerretur in persona Christi & Ecclesie. Quis ratio quantum ponderis habeat, prudenti lectori æstimandum relinquo. Vid. *Gob tr. 3. cap. 5. sect. 3. Suar Azor, &c.* Quis, si ante Sacrum foetis oblitus applicasse fructum Sacrificii ei, qui dedit stipendium, ex probabili se teneat sufficit, si immediatè ante consecrationem ei applices, ad idque poterit tunc mutari intentio, et si eousque volueris celebrare pro alio, & cujus sententia fundamentum est, quod Sacerdos, accepit stipendio, probabiliter non teneatur illi, pro quo celebrat, applicare fructum ex opere operantis pro-

Quis dicitur, si ante Sacrum oblitus foetis applicas re. Nam danti stipendium

ven eorum, id est, non teneatur ap-
 plicare Collectas vel Orationes,
 &c. Contrarium tamen est proba-
 bilius eorum, qui volunt omnem
 fructum debere illi applicari, qui
 dedit stipendium. Nam dans elec-
 mosynam videtur sibi omne fru-
 ctum Sacrificii, sive ex opere ope-
 rato, sive ex opere operantis pro-
 venientem deponere. Ita enim re-
 sponderet, si à te interrogaretur.
 Nam sicut emens arborem, om-
 nem ejus fructum sive parvum si-
 ve magnum deponit, ita fideles à
 Sacerdote Missam perentes totum
 ejus fructum volunt, sive ex opere
 operantis magnus sit, sive parvus,
 juxta dispositionem Sacerdotis.
 Dum hinc igitur in male statu ce-
 lebrat, dat quod exigitur, quia dat
 juxta dispositionem suam, quam
 habet; Sicut arborem emens ab
 eo plus non exigit, quam ipsa pro-
 fert juxta naturalem dispositionem.
 Est tamen præsumptio satis certa,
 neminem ex dantibus stipendium
 tam esse tenacem, ut velit Sacro
 sibi applicato ullam Collectam
 pro alio interfieri. Accedit, quòd
 sicuti impedire non potest, ut in
 Memento Sacerdos oret pro aliis;
 Ita nec videtur impedire posse, ut
 oret

UT SACRIFICIO. 1-2

otet Collectam pro alio. Imò nec
erit tam rigidus, quin permittat
secundar:ò offerri Sacrificium pro
alijs; maximè si id absque ejus de-
trimento fieri poterit, pro ut fiet
juxta eorum sententiam, qui do-
cent M. Nam multis simul applica-
tū tantū prodesse singulis, quantū
omnibus. Verū quia contraria
sententia est communior & pro-
babilior, secundarias intentiones
rectè adjicies. cum ea tacita con-
ditione, si stipendium offerenti in-
dè nihil decedat. Adde, quòd si is,
pro quo celebratur, ejus fructus
sit incapax, aut illo non indigeat,
hunc fructum probabiliter parti-
cipandum ab eo, pro quo secun-
dario Sacrum obtulisti v. g. lectum
Sacrum pro defuncto; Qui si ad
cælum transierit, non indiget sa-
tisfactione, adeòque fructus satis-
factorius obveniet illi, pro quo
secundariò celebrâsti. Vid. *Bob. l. 66*
Tamb. & c. s. xij, Sacerdos appli-
cans Sacrum illi animæ, quam
Deus voluit, nihil omnino agit. Non
enim Dei, sed Sacerdotis est alteri
Sacrum applicare: Aliud est, si in-
tentionem tuam alliges scientiæ
divinæ dicendo v. g. offero hoc
Sacrum illi animæ, quam Deus

Qua ratio-
ne Sacerdos
secundarias
intentiones
suo Sacro
rectè adji-
cit.

Quid si Sa-
cerdos ap-
plicet Sa-
crum ani-
mæ, quam
Deus vult.

Aur applicat de conditione sub futuro.

videt maxime indigere, vel cui videt Sacerdotem posse utilissime aut debere applicare. Intentio etiam, quæ est sub conditione de futuro, nulla est & invalida, v. g. applico Sacrum illi, qui in hi cras ex consanguineis primò est obventurus, vel qui etas primò omnium oblaturus est stipendium, quia Sacrificium producit effectum, quando existit, ac proinde per intentionem Sacerdotis suspendi non potest. Item est, si dicas applico illi, quem Deus scit in hi esse obviaturum, quia hæc intentio virtualiter est sub conditione de futuro. Nam obviatio illa cras liberè futura est. Vid. *Stat. Laym. Gob. l. c. &c.*

CAPUT VII.

De stipendio, quod Sacerdoti datur pro Sacrificio Missæ

Sacerdos admittens stipendium pro Sacro, quod celebrat, studiosè servabit sequentia, quæ ob turpem quorundam Sacerdotum negotiationem, ac scèdè quæ situm lucrum, & præsumptum intentio-

nem

UT SACRIFICIO. 103

nem dantium stipendium, partim publicâ authoritate constituta, partim communi Doctorum & Fidelium sensu ac praxi ferè stabilita sunt. Primò, Sacerdos, qui pro Sacro accipit stipendium, quod sufficit ad materiam gravem justitiæ, tenetur sub mortali Sacram dicere, vel stipendium restituere. *Laym. l. 5. tit. 5. c. 3. & alii comm.* Aliud est si stipendium non esset sufficiens ad materiam gravem facti, jamentis omittendo Sacrum non lædit jus alienum in re gravi. *Pagnand. de precept. Eccl. par. 1. h. 3. c. 2.* Secundò, differens ad longum tempus celebrationem Missarum, quas ex justitia celebrandas suscepit, peccat mortaliter, quia in re gravi impingit contra justitiam. Potest tamen simul se obligare ad 30. vel 60. Quia hoc ex probabili sententia censetur modicum tempus à sacra Congregatione requisitum. *Vid. Dian. p. 2. tit. 14. resol. 25. de Lug. Leodesina, &c.* Est tamen hac in re spectanda, ut rectè notat *Dicast. disp. 4. n. 402.* rationabilis voluntas offerentis elemosynam. Et sine dubio quando petitur Sacrum pro presenti necessitate v. g.

Poteritne Sacerdos licitè retinere stipendium non lecto sacro.

Aut ad longum tempus differre sacra, quæ ex justitia celebranda suscipit.

fannate laicis, differri non debet, quia tunc eius instantia temporis spectat ad substantiam reipetere. Tertio, his, qui pete Sacrum non det stipendium iustum ab Episcopo vel consuetudine taxatum, non potest Sacerdos à diversis tot parva accipere, quæ iusto stipendio æquivalent, & unum tantum pro omnibus sacrificium offerre. Ita enim ob præsentis negotiationis præcipio Congregatio Cardinalium, etque prohibetur per *Bullam Urb. VIII.* Tu tamen pro eo, qui non dedit iustum stipendium probabiliter non teberis totum Sacrum offerre, ut docet *Sus. disp. 86. sect. 4. Tam.*

Dian. &c. contra Bonac. & alios.
Quarto, Sacerdos, qui tenerat in aliqua Ecclesia celebrare pro ornatu vel cultu illius Ecclesie, vel commoditate populi, ut hic Sacerdos audiat absque obligatione ulli applicandi sacrificium, non potest pro illius applicatione aliud stipendium admittere. Quia cum stipendium detur pro labore extrinseco sacrificii, qui est pretio æstimabilis, una Missa non meretur nisi unicum stipendium, (ubi per laborem extrinsecum intellige

Aut non dante iustū stipendium, qui Sacrum petis. à diversis tot parva accipere, quæ iusto stipendio æquivalent & unū pro omnibus sacrificium offerre.

Aut obligatus celebrare pro ornatu, vel cultu Ecclesie aut commoditate populi, citra obligationem applicandi sacrificium, pro illius applicatione aliud stipendium admittere.

eum , qui suscipitur propter cir-
 cumstantias aliquas extrinsecas
 v. g. celebraret tal loco, tali tem-
 pore, &c.) atque ita Congregatio
 Cardinalium declaravit respon-
 dens Episcopo Tragurienti ad fa-
 ctam secundam quaestionem de
 praesenti casu , hoc tamen , ut lo-
 quitur *Cob. tract. 3. cas. 16. n. 493.*
 scio non esse ubi q; usu receptum
 Proinde si in illa Diocesi , in qua
 degis, alii docti & timorati Sacre-
 dotes stipendium admittant pro
 applicatione Sacri, idem quae
 tibi licitum erit, reque conciu-
 des , dictam declarationem istie
 non esse receptam. Imò quia de-
 clarationes Cardinalium non ha-
 bent vim obligandi , nisi sint ap-
 probatae à Pontifice , & signatae
 manu, aut sigillo Cardinalis Prae-
 fecti & Secretarii , ac sufficienter
 promulgatae, & haec tres conditio-
 nes non inveniantur plenè adesse
 dictae declarationi , utpotè quae
 Episcopo Tragurienti de hoc per
 litteras Congregationem consu-
 lenti solùm data est ; sententia
 plurium DD. antehac contrarium
 docentium non videtur esse im-
 probabilis. Vid. *Cob. cit. tract. 3.*
 Suadendum tamen est, ut in praxi

stetur dicta declaratione, quæ ma-
ximi faciendâ est, utpote facta à
viris sapientissimis, quæ quæ inni-
tatur contra præsumptionem, quâ
præsumitur, nisi ex claris verbis
Fundatoris, aut aliunde contra-
rium constet, Sacrum fundatum
esse communiter, non pro solo
cultu Ecclesiæ, aut commoditate
audientium, sed si nui pro anima
Fundatoris. Quæ præsumptio ista,
ubi tenet, manifestè non permit-
tit applicationem posse fieri pro
alio, cum vi hujus præsumptionis
debeat fieri pro Fundatore. Vid.

Cob. 17. 3. cas. 16. n. 495, &c.

Quintò, non potest Sacerdos pro
una Missa tot stipendia accipere,
quot illi sufficiunt ad sustentatio-
nem unius diei. Non enim æquum
est, ut labore medix horæ, quanti
Sacerdos in gratiam alterius sus-
cipit, exigatur victus integræ diei.
Illud proinde sufficere, quod vel
Episcopali lege vel communi pio-
rum, ac prudentum consuetudine

statutum est. Vid. *Suar. Vasq. tom.*

3. in 3. p. disp. 134. c. 3. Sextò,
Sacerdos beneficiatus deficienti-
bus ob varios casus redditibus as-
signatis pro celebratione Missa-
rum, non potest propriâ auctori-

tate

Aut pro
una missa
tot stipen-
dia accipe-
re, quot illi
sufficiunt
ad sustenta-
tionem unius
diei.

Aut defici-
entibus re-
ditibus pro
celebratio-
ne Missarum,

tate reducere Missas ad minorem numerum, ita ut singulis respondeat justum stipendium, sed in hoc aut simili casu recurrendum est vel ad Episcopum, cuius tamen facultas hac in parte à Tridentino limitata est, vel certe ad summum Pontificem. Nam si hæc reductio permitteretur cuivis privato, fieret in Ecclesia magna confusio, & multiplex Fundatorum defraudatio. Vid. *Gebr* tr. 3, cas. 17. Septimò observandum est, tres sequentes sententias ab *Alexandro VII.* veluti scandalosas esse rejectas. Prima est eorum, qui docent posse Sacerdotem duplicatum stipendium licitè accipere pro eadem Missa, applicando petenti patientem etiam specialissimum fructus, ipsimet celebranti correspondentem, idque post decretum *Urbani VIII.* estque 8. inter prohibitas. Secunda n. 9. docentium, posse Sacerdotem cui in Missa celebranda traduntur, post decretum *Urbani*, substituere alium, collato illi minori stipendio, alia parte stipendii sibi retentâ. Tertia, n. 10. non esse contra iustitiam pro pluribus Sacrificiis stipendium accipere, & Sacrificium unum offerre, neque

propriâ auctoritate
reducere
Missas ad
minorem
numerum.

Quid circa
stipendium
statuerit
Alexand.
VII.

Quid de-
cretis Alex.
VII, non
contra-
rietur.

etiam esse contra fidelitatem, etiam si promittam promissione etiam juramento firmatâ danti stipendiû, quod pro nullo alio offeram. His tamen non obstat, quin Sacerdos, si noverit majus se accepisse stipendium intuitu amicitiz, quam habet cum offerente stipendium, possit per alium Sacerdotem satisfacere, dato illi ordinario stipendio. Idem est, si is, cuius operâ usus es, tibi benevolè & liberaliter donet partem stipendii, aut etiam totum, jam enim non prohiberis retinere illud. In praxi tamen non est præsumenda hujusmodi liberalis donatio, eum plezumq; magis fieri soleat ex metu, ne tu aliis Sacra tua celebranda committas, quàm ex liberalitate, Vid. *Tamb. l. 3. c. 1. § 5.* Hinc quoque excipiuntur Parochi, & alii beneficiati, pro quibus facta est largior fundatio. Nam hi non solum acquirunt dominium fundatæ eleëmofynæ, sed etiam videtur id esse conforme voluntati Fundatoris. Proindè si talibus per alium celebrare liceat vi fundationis possunt, ut respondit sacra Congregatio, dare Sacerdoti congruam eleëmofynam secundum

morem

UT SACRIFICIO. 159

morem Civitatis vel Provincie ; nisi forte in fundatione beneficii aliter e. utum fu. nec. Vid. *Declarat. Cardin. cit. ap. Gab. tr. 3. cas. 16.* Denique qui stipendium accipit ad Sacrum faciendum in certo Altari, peccat graviter, si celebret alibi. Quia in re gravi facit contra suam obligationem, nisi forte ut justa causa eum excuset, aut ter vel quater per annum alibi celebret, quia non solet esse intentio Fundatoris, tam arctè obligare. Vid. *Dian. p. 2. tr. 14. resolu. 29. &c.*

Quid si sit obligatio celebrandi in certo Altari.

CAPUT VIII.

De caeremoniis Missæ.

Peccat mortaliter, qui in Sacro tam inultas caeremonias negligit, ut mortaliter censetur observare ritum alium ab eo, qui in Missa præscriptum est. Nam Pius V. gravissimè præcipit, statuti- bus Missalis reformati. Vid. *Gab. tr. 3. cas. 22. &c.* Item quoties in Rubricis habetur, hæc vox : *Graviter peccas*, certum est significari mortale. Habetur autem septies,

Quando censetur Sacerdos per neglectum caeremoniarum graviter peccare.

160 DE EUCHARISTIA

Septies. Primò, si Sacerdos latinus non confectet in pane azymo. Secundo, si cum vino corrupto, aut sine aqua naturali. Tertio, si forma consecrationis addat aliquid, aut detrahat, nisi fortè omittatur particula *enim*; nam hæc non est de substantia consecrationis. Quarto, si celebret irreveritus censurâ vel irregularitate. Quinto, si non sumat integrâ Sacramentâ. Sexto, & Septimo, si celebret in mortali habens copiam Confessarii, aut sine contritione non habens Copiam. Denique quando materia Rubricæ pertinet ad integritatem Sacramenti seu Sacrificii, censetur id à Rubrica ita graviter præcipi, ut illius omissio sit mortale. Ejusmodi sunt, quæ de pane, vino, mixtione aquæ, intentione, forma, sumptione utriusque speciei præscribuntur.

CAPUT IX.

Quid sit Rubrica, & quæ ex illis graviter obligent.

CUm Rubrica nihil aliud sit nisi mera manu ductio sive directio

directio circa ea, quæ in Sacro dis-
cenda sunt vel facienda, rubricæ eos-
lore seribi solita; hinc nulla Ru-
brica præcisè quæ talis est præcep-
tiva, sed tantum directiva. Illæ tam-
en censentur præceptivæ seu obli-
gantes sub mortali; quæ conti-
nent seu notant aliquid, quod ex
jure vel legitima consuetudine
graviter jubetur, vel quæ expressè
aliquid sub mortali præcipiunt.

Vid. *Tomb tract. de Sacrif. l. 2.*
cap. 9. l. 1. Lug. &c. Conveniunt
autem ferè plerique Doctores, se-
quentes Rubricas esse de re gravi;
& sub mortali observandas, scilicet
de loco celebrandi non prohibe-
bit. Debet autem is esse conse-
cratus, aut factus benedictus, &
non violatus, aut execratus.
Quamvis in casu necessitatis, item
per privilegia Sedis Apostolicæ;
Imò etiam ex concessione Episco-
pi, si iusta causa adsit, in loco non
consecrato, aut benedicto conse-
crari possit. Potest etiam in Ho-
spis probabiliter ex *Leym. & Cib.*
in privato oratorio ad divinum
cultum duntaxat destinato dare
facultatem sacrificandi. Item de

Quid de-
cendum de
loco cele-
brandi.

De Altari,

Ara consecrata, eaque vel fixa &
stabilis, vel portatilis seu viatica, u-
traque

De lumine.

traque ex lapide. Tertio de lumine. In necessitate tamen etiam non valde gravi probabiliter unum sufficiet, & quidem ex oleo vel sebo, si cera haberi non possit.

De hora celebrandi.

Quarto de hora celebrandi, que est non celebrare ante auroram, nec post meridiem, nisi iusta causa, rationabilis consuetudo, vel privilegium exuset. Intellegitur autem per auroram illud tempus, quo primum apparet vestigium advenientis diei, & cum Missa possit incipi tanto ante auroram, ut sub initium illius finiatur, ipsa autem aurora seque hanc secundum quosdam comprehendat, poterit Sacrum duabus horis ante ortum solis inchoari. Quinto, de

De statu gratia & jejuniis naturali.
De Ministro.

statu gratia, de jejuniis naturali. Sexto, de Ministro & quidem ministro. In necessitate tamen gravi, v. g. diei festi, dandi Vicarij, poterit celebrari absque Ministro. Imò si habeas Ministrum, qui possit omnia facere, præterquam respondere, probabiliter etiam ex sola devotione eum illo celebrare poteris. Septimo, de Missali. Nisi forte Sacerdos ob visis debilitatem ad legendum insufficientem felici memoriâ Missam ce-

De Missali

ceat,

UT SACRIFICIO. 163

neat, ut non sit mortale periculum
omittendi aliquid ex Missa. Erit
tamen in illo casualiter ponendus
liber ad vitandum scandalum.
Octavè, de Calice & Patena con-
secrata, quæ debent esse aurea vel
argenteæ, aut saltem cuppa Cali-
cis argentea; & intus inaurata.
Probabiliter tamen sufficit esse
stannea, imò in magna pauper-
tate plumbea, ea tamen esse ne-
cessariò inaurata non requirunt
Doctores, quamvis Rubricæ per
modam directionis id afferant.
Nonè, de Corporali & Palli
secundùm campartem, se-
cundùm quam tegunt Calicem, &
ab Episcopo vel Privilegiato be-
nedictio. *Savant.* tamen non
improbat usum, quo adhibetur
Palla cambina. Decimò, de Ca-
noni integrè & secretè recitando,
in quo debet nominari Episcopus
loci, in quo facis Sacrum, ut de-
claratum restat *Savant.* Pet-
rò Canon secundùm probabilem
sententiam incipit ab illis verbis;
Qui pridè, quàm pateretur, & desi-
nit ad orationem Domini à inclu-
sivè. Denique de numero, mundi-
tia, integritate & benedictione
vestium Sacerdotalium. Absque
cingulo

De Calice
& Patena.

De Corpo-
rali & Palli.

De Canonè
integrè re-
citando.

De nume-
ro, mundi-
tia, integri-

tate & benedictione Sacerdotalium vestitum.

De Missa cantanda de feriis privilegiatis post nonam in Ecclesiis Collegiatis;

cingulo tamen non benedictione celebrare non erit grave; imò in casu necessitatis absque uoa al e rāve ex minoribus v. g. Stola, cingulo, manipulo celebrare licet. Quibus *Sav.* addit illam Rubricam, quæ est de Missa cantanda de feria privilegiata post nonam in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis, quando eo die sit Officium de Festo. Si quæ sint aliæ graviter obligantes videri possunt in obviis Auctoribus. Quamvis jam dictæ ferè sint potissimæ, & religiose vel nullam vel solum venialem obligationem inducant, idque ob levitatem materiam, quæ etiam in Canone locum habet, ut si nomen alicujus Sancti omittentes, aut illud, quod additur tempore Paschali, commutantes.

CAPUT X.

De Rubricis merè directivis.

Quid dicendum de orationibus ante & post Missam.

Probabiliter ne quidem sub veniali obligant sequentes Rubricæ; quæ sunt de orando ante & post Missam (subintellige de illis precibus, quæ pro opportu-

mitate

pitate Sacerdotis ante Sacrum
 faciendæ sunt) de numero oratio-
 num , de coloribus sacrarum ve-
 stium , de lotionè manuum ante &
 post Sacrum , ut insinuat *Suar* &
Tamb. non agnoscentes in hac
 Rubrica rigorosum præceptum ,
 nisi ante Sacrum manus forent
 notabiliter immundæ. Decens
 tamen est ob reverentiam Sacra-
 menti , ut hæc Rubrica de lavandis
 manibus non omitatur. Quod si
 sub Sacrificio Missæ adverteres
 unum alterumve digitum esse
 atramento illitum , & id notares
 antequam diceres : *Lavabo inter*
innocentes ; lava digitos aliquantò
 validius , & diutius more solito ,
 non tamen quoad abluatur omne
 atramentum , partim ob nimiam
 moram , quæ traheretur , partim
 quia macula ex atramento non
 transferretur moraliter esse tam inde-
 cens , quàm quæ ex luto , sanguine,
 &c. Si post *Lavabo* id adverte-
 res , perge sine alia sollicitudine ,
 quia nec salivâ nec aqua decet
 tunc detergere illam maculam
 utpote non magnopere indecen-
 tem. Ubi simul observa graviter
 ab illis peccari , quorum culpâ sit ,
 ut vestes , paramenta , aliæque
 valde

De numero
 orationum
 in Missa.
 De coloribus
 sacrarum
 vestium.
 De lotionè
 manuum
 ante & post
 Sacrum.
 Quid si sub
 Sacrificio
 unum
 alterumve
 digitum
 atramento
 notaretur
 illicitus.

Notanda
 quædam
 circa mun-
 valde

dittem ve-
stia sacra-
m̄, & para-
mentorum.
Item lotio-
nem Cor-
poralis &
Purifica-
toꝝ.

Aut Cali-
cis & Pa-
tenæ.

Quid de
Rubrica
prescriben-
te, ut nihil
addatur
verbis
Missalis.

valde immunda, non mundeatur,
priusquam in illis sacrificetur.
Corporale autem & Purificato-
rium, aliæque his similia saltem
ex reverentia sunt à Sacerdote aut
Diacono in vase ad hoc preparato
lavanda, & lotio mittenda in pis-
cinam. Quod intellige de prima
lotione, quæ factâ possunt accu-
rari à Virginibus lavati & refici.
Idem est de Calice & Patena, si
quid in illis à laico reficiendum
foret, aut si forte mixtus munda-
ulterius lavanda essent. Nam à lai-
co absque necessitate hæc minime
tangi debent. Similiter Rubrica de
non addendo aliquid verbis præ-
scriptis in Missali, est motu dicitur
va, si hæc intelligas de piis affecti-
bus aut precibus jaculatoriis ipsi
Sacro opportunè immixtis, dum-
modo illis non intempestivè ur-
aris, item de actibus humilitatis,
contritionis, amoris, &c. mino-
ris momenti breviter excandis,
dum immediatè ante sumptionem
sacram Hostiam manibus tenes.
Vid. *Gob. 17. 3. cap. 32.* Dicere au-
tem alia v. g. *Credo, Gloria*, cum
omitti debeant, videretur veniale
ob parvitatem materiz. Vid. *Suar.*
dispus. 83. sect. 3. &c. Quis usur-
patur

paratur novus ritus contra prohibitionem Pij V. Sic neque per dictam Rubricam prohibetur tempore proxi cantus aut concionis oratio vocalis secretò à sacerdote facta. Et tamen casu non rectè Sacerdos se exuet sacris vestibus, & interim domi eaaget, quæ ageret ante Sacrum nondum inceptū. Quia mortalis continentiè Sacrificii videtur lædi per illam depositionem vestium cum egressu ex templo. Quibus adde recitationem Matutini & Laudum ante Sacrum, maxime si iusta causa adsit, imò probèb liter sine illa, juxta *Tamb. l. 1. de Sacrif. cap. 7. §. 1.* & alios, eò quòd hæc recitatio non sit tam ritus Missæ, quàm quid requisitum ad eam. Contrarium tamen est communius & probabilius eorum, qui dicunt non posse omitti sine causa saltem sub veniali. Item Rubrica de secunda ablutione seu perfusione digitorum faciendâ in vino & aqua. Hæc enim ad libitum Sacerdotis fieri potest vel in sola aqua vel in solo vino. At prima purificatio, quæ est ipsius Calicis immediatè post sumptam Sanguinem, sub veni. Si est faciendâ in vino, &

Quid Sacerdoti liceat tempore proxi cantus, aut concionis sub sacro.

Quid de Matutino & Laudibus dicendis ante Sacrum.

Quid de secunda ablutione quæ d giti Sacerdotis perfunduntur. De prima purificatione si ne Calicis

aliter erit
sentendū.

Quid de
Rubricis,
quæ sunt de
Missæ defe-
ctibus cor-
rigendis.

De Rubrica
quæ est pro
calu effusi
sacri Sanguinis vide-
tur aliter
esse lo-
quendum,

si contingeret per errorem à Mi-
nistro aquam affusam fuisse, ut
hic error siæ tumultu corrigatur,
tantum vini per Ministrum affun-
datur aquæ, ut quantitate vini
aquam superante, ex utroque siæ
vinum usuale. His denique adde
Rubricas, quæ agunt de Missæ de-
fectibus corrigendis. Nam illæ
non obligant ad ullum peccatum
in quantum sunt præcisæ Rubricæ
Missæ. Quæ tales enim sunt, tan-
tùm instructiones datæ juxta pro-
babiles sententias quarum oppo-
sitionem nisi agatur de valore Sacra-
menti ex communibus principiis
constat, quemvis licet sequi posse.
Quod si tamen ex his essent ali-
quæ, quæ continerent præcepta vel
Divina vel in jure Canonico ex-
pressa, utique obligabunt ad cul-
pam. V. d. *Suar disp 25 sect. 15.*
Et ex hac ratione ceaset *Quarti*
p. 3, tit. 10. n. 12. graviter pecca-
ri, si in casu effusionis Sanguinis
omittatur ea diligentia, quæ ex
decreto *Pij 7. Si per negligentiam*
de consecrat. dist. 2. (demptis qui-
busdam, quæ modo non sunt in
usu) à jure communi præscribitur,
& n. 12. Rubricatum, de defectibus
in ministerio ipso occurrentibus
expri-

UT SACRIFICIO. 169

exprimitur, eo quod si transgref-
ho rigorosi præcepti iuris com-
munis in materia gravi, nisi excu-
setur parvitas materiae, Et si Sacer-
dos his sufficienti diligentia lava-
ret linæum, in quod effusus erat
sacer Sanguis, tertiâ loc esse omif-
sâ, Quia hæc omiffio leviter oppo-
nitur hui præcepti, qui est debita
reverentia erga augustissimum
Sacramentum. Hæc igitur & simi-
les Rubricæ, cum solùm sint di-
rectivæ non inducunt obligatio-
nem peccati, Econtra verò oble-
vitatem materiae censetur esse
veniale omittere *Gloria vel Credo*,
item orationes, quæ Sacerdoti
prescribuntur, dum induit vestes
sacras, & aliæ similes, quæ ob
parvitem materiae à gravi ex-
cufant. Vid. *Dico*, p. 2. fr. 14.
fol. 49. Laym. &c.

Item si o-
mitteretur
Gloria vel
Credo, aut
preces di-
cenda, dum
vestes sacre
induuntur,
aut aliæ si-
miles Ru-
bricæ qua-
rum trans-
gressionem
levitas ma-
teriz à gra-
vi excufat.

CAPUT XI.

*De violatione, pollutione, & ex-
secratione rei Sacrae.*

Quoriam facta est mentio vio-
lationis, pollutionis, & ex-
secrationis; sciendum est primò,

Locus sacer
quomodo
violatur aut
profanatur.

A jure sta-
tuuntur
quinque
actiones,
locum sa-
crum, si pu-
blice fue-
rint, profa-
nantes,

locum sacrum pollui, violari, ac
profanari, quando in eo exercetur
actio, ita repugnans loci san-
ctitati, ut propter illam iterum
debeat benedici. Sunt autem quinque
que actiones in jure Canonico ex-
pressæ, quibus (si non occulta, sed
publicæ fuerint) locus sacer
polluitur. Et primò quidem per
homicidium mortaliter malum in
eo factum, quando existenti ni-
mirum in loco sacro inferitur vul-
nus, ex quo vel ibi vel alibi mori-
atur. Imò licet occisio non sit
injuriola occiso; sufficit tamen
esse injuriosam sanctitati loci, ut
si quis se ipsum occidat, aut iudex
reo mortis supplicium inferat.
Secundò per mortaliter malam
sanguinis effusionem. Tertiò per
graviter malam seminis humani
effusionem. Quartò per sepultu-
ram infidelis. Quintò per sepultu-
ram nominatim excommunicati,
aut notorii percussoris Clerici,
quamvis hæc dux posteriores ac-
tiones fortè sine peccato sint ex-
ercitæ. Non igitur polluitur per
sepulturam hominis hæretici, nisi
sit nominatim denunciatus, ut
docet *Laym.* cum aliis, sicut nec
probabiliter per sepulturam in-
fantis

fantis non baptizati, eò quòd bu-
 julsmodi infantes non censeantur
 propriè infideles, & prop'èr fidem
 patentum videantur posse com-
 putari inter fideles. Præterquam
 quod multi Authores loquentes
 de sepultura infidelis non bap-
 tizati, nos loquantur de sepultura
 infantis non baptizati. Contra-
 tamen sententiæ ob authorita-
 tem Doctorum est probabilior.
 Adde quod polluta Ecclesia et-
 iam sint polluta Altaria illius
 fixa; imò & cæmeterium ad-
 hærens ipsi. Sciendum secundò
 locum sacrum; Altaria, Vestes sa-
 cræ, &c. exsecrari, quando ita de-
 struuntur, ut denudè debeant con-
 secrari. Quod fit, quando per sui
 destructionem, formam & usum
 perdunt. Sic exsecratur Ecclesia;
 quando muri Ecclesie vel ex toto,
 vel ex majori parte simul combu-
 tuntur, aut destruuntur; non au-
 tem si solum tectum destruat,ur,
 nam consecratio est in parietibus.
 Altaria si fixa fuerint exsecran-
 tur per Ecclesie pollutionem. U-
 traque tam fixa, quàm mobilia
 exsecrantur, quando ita frangun-
 tur, ut non maneat ulla pars inté-
 gra sufficiens ad recipiendum Ca-

Quid di-
 cendum de
 sepultura
 infantis
 non bap-
 tizati.

An quando
 Ecclesia est
 profanata,
 etiam Al-
 taria & cæ-
 metrium
 censentur
 pollutum;
 Res sacræ
 qua ratione
 exsecratur.

Præter Al-
tara exse-
cratum per
fracti-
onem
Sepulchri.

neem & Patenam; non autem ex-
secrantur probabiliter per fra-
ctionē sepulchri. Quia nullo jure
probatum necessitas imponendi
reliquias Altaribus, dum conse-
crantur; quod vel maxime verum
est in Altaribus mobilibus, in
quibus saltem per consuetudinem
derogatum est iuribus illam ne-
cessitatem insistentibus.

Vid. *Lugo* l. 3. tit. 3. §. 1.

1 *Lugo*. &c.

D I N I S

Index rerum & verborum, quæ
hoc Libello continentur.

A

ABSORBĒRE syllabas sub Horis Canonicis, 20
& qualiter culpabile. pag. 13. AMENITES, se-
misatui, surdi & muri ad ad Communionem ad-
mittendi. p. 37. APPLICATIO MISSÆ quibus,
& qualiter facienda. p. 148. & seqq. ATTENTIO
quotuplex, & qualis in recitatione Horarum ad-
hiberi debeat. p. 25. & seqq.

B

Boni Sacerdotis Missa an præferenda Missæ malæ
Sacerdotis. p. 135 & seq. BREVIARIO Romæ
no an licitum sit iis Clericis uti, qui inducentis aânis
ante const, Pii V. alio Breviario usi sunt. p. 16.

C

CÆREMONIAS Missæ negligendo qualiter pec-
cetur. p. 159. & seqq. CASUS sive lapsus Ho-
riarum aut particule sub distributione Communionis,
de eo varia documenta practica. p. 114. & seqq.
CAUSÆ excusantes à divino Officio. p. 30. Ciboriæ
purificatio qualiter facienda. p. 116. Clericus jam
suprà horâ veniens ad chorum quid faciet. p. 15.
COMEDERE an licitum statim à Commuione.
p. 99. CONFESSIO mortalium an necessariò præ-
mittenda Communioni. p. 82. Quid si dubites de
peccato mortali. p. 89. COMMUNICATURUM
qualis

I N D E X

qualis necessitas excuset à Confessione mortali
Communioni præmittenda. p. 93. & seqq.

D

DEVOTIO actualis utrum sub Communione re-
quisita. p. 119.

E

EUCHARISTIA in quo consistat, ut est Sacra-
mentum, & in quo, ut est Sacrificium. p. 57. U-
nitas specifica & numerica Sacramenti Euch. unde
desumenda. p. 43 EUCH. quæ materia, quæ forma.
44 & seq. Quid si dubitet sub sumptione Calicis,
sueritne vinum an acetum. p. 118. Verba forma
nimis altè pronuncians an peccet. p. 48. Quid si
eadem historicè solum ac materialiter ex privato
errore pronunciarit, an idcirco habendus ser-
pulus. p. 60 EUCH. an causet gratiam toto eo
tempore quo durat species. p. 60. Quis illius Mi-
nister, & an Minister à suscipiente necessariò di-
stinctus. p. 62 & seqq. Ad licentiam Euch. dispen-
sationem quæ requisita. p. 63 An Euch. clam in sinu
ad infirmos deterrè possit. p. 67 & seq. Item an in
Ecclesia cum lumine asservanda. p. 73 **A**QUIBUS
& quando sumenda, & in specie quando à pueris
aut puellis. p. 78 & seqq. **EXSEGRARI** rem sa-
cræ quid sit, & quâ ratione exsecratur. p. 171
Expungere statim à Communione an licitum. p. 99.

F

FRUCTUS Sacrificii quadruplex, Varia præctica
de fructu Sacrificii p. 141. & seq.

G

GADIUM aut alia arma gestans an Commu-
nionem adire possit. p. 99. Generalissimus &
socialis fructus Sacrificii, vide fructus Sacrif.

H Ho

HORA CANONICA quid sint, & cur alio nomine dicantur Officium Ecclesiasticum aut Breviarium p. 1 Quam ad illas obligati p. 2. An recitanda juxta Breviarium Romanum, item quo tempore, ordine, loco, corpori situ dicenda. p. 35. & seqq. **HOSTIÆ** plures consecranda an ponenda necessariò super Altare ante Offertorium, p. 56. & seqq.

JEJUNIUM an & quale ad Communionem requisitum. p. 102. Varii casus in quibus non violatur naturale jejunium Ibid & seqq. Quid si dubites an concederis aliquid die Communionis, vel post duodecimam noctis quidpiam supereris p. 104. **NON JEJUNO** quando licitum communicare. p. 105. Ubi varia de Sacerdote, qui sub sacro recordatur se non esse jejunum, aut post sumptam ablu-tionem reperit in Patena Corporalis particulas sive fragmenta sui vel alieni Sacrificii, vel in Patena, dum suam hostiam offert, advertit particulas, de quibus dubitat, sintne fragmenta hostiæ à priore Sacerdote consecratæ aliæque practica pro periculo incendii, aut irreverentiæ ab Hæreticis sacræ Hostiæ inferendæ &c Ibid & seqq. **IMMEMOR**, se dixisse aliquam Horam, quid faciet, p. 32. Interruptio Horarum an & quâ ratione licita. p. 14. & seqq.

LOCUS sacer quomodo profanetur. p. 169. & seqq. **LOTIO** Corporalis aut Purificatoriæ quo faciendæ. p. 166. Lotio manuum ante & post Sacramentum an necessariò addicendæ. p. 165.

I N D E X.

M

MACULA, vel alia corporis immunditia an Communionem impediat. p. 98 **MATERIA** Consecrationis utrum debeat esse præsens & per intentionem consecrantis determinata. p. 53. Quid si per errorem plures essent hostiæ, quàm sacerdos opinaretur, aut ante Consecrationem oblitus esset aperire Ciborium. p. 56. Quid de guttis vini, quæ Calici, aut micis panis, quæ hostiæ adhærent, dicendum p. 55. Modus recitandi **Horas** ostenditur. p. 72. & seqq.

N

NEO SACERDOTES, hoc est, noviter ordinati, quâ ratione pronunciebunt cum Episcopo verba Consecrationis. p. 137. & seqq.

O

OMITTENS unam Horam etiam minorem quantum peccet. p. 10. **OFFICIUM** defunctorum an sub obligatione sit dicendum in die animarum, item an pridie post Matutinam recitari possit p. 17. Quid sentiendum de Litanis, quæ in festo S. Marci, & Rogationum diebus dicuntur. Ibid. **OMITTENS** Horas ad quid obligetur. p. 32. & seqq. Quid si semel aut bis in anno omitteret. p. 33.

P

PARTICULÆ Hostiarum. V. **Jejunium**. In particulis Hostiæ colligendis qualis requiratur diligentia. p. 116. Peccata venialia utrum Communionem impediant. p. 89. Pollui locum sacrum, quid sit, & quâ ratione polluatur sive violetur. p. 170 & seqq.

I N D E X.

seq. Praxis cavendi distractiones sub recitatione
Horarum. p. 99 Adde *ibid.* post lit. X. &c. Item,
littera X.

Q

QUANTUS honor & laus accretat Deo ex Sa-
crificio novæ Legis. p. 134. **QUINAM** cum
Sacerdote aliquomodo fraternitate sentendi sint.
ibid. & seq.

R

RECITANS Horas cum solo quid observabit.
p. 12 Item an privatim recitans teneatur te-
nere. p. 14. Religiosus quid liceat circa dispensa-
tionem Eucharistiae. p. 74. Quid si daretur absque
jurisdictione p. 123. Restitutio fructuum ab omit-
tente Horas qualiter & cui faciendâ p. 35 & seq.
Rubrica quid sit p. 160. & seq. Quæ ex illis gra-
viter aut leviter obligent *ibid.* & p. seq. Et quæ
non obligent; p. 164

S

Sacer Sanguis quomodo sumendus. p. 127. Hoc
dem caso effuso quid faciendum. p. 120. & seq.
SACERDOS more laico communicans an peccet
omittendo stolam p. 85. Quid si celebraverit in
necessitate sine confessione mortalium an quam-
primum confiteri teneatur. p. 98. & seqq. Quid si
dubitet se omisisse aliquid ad Missam pertinens.
p. 118. Aut per errorem loco vini consecrasset
aquam p. 107 **SACRIFICIUM** in genere quid
sit, & quàm aptè novæ Legis sacrificio competat
ratio Sacrificii Latreutici Eucharistici, Propitiatorii
& Impetratorii p. 126. Quâ ratione per caremo-
nias

I N D E X.

nias Missæ ratio quadruplicis Sacrificii exprimatæ p. 129. Sacrificii novæ Legis essentia utrum habeatur in consecratione unius speciei. p. 127. S I I P E N D I U M - Missæ que titulo detur varia & valdè practica de stipendio Missæ. p. 146. S Y N C O P A sive vocum omisso sub recitatione Horarum an & qualiter culpabilis. p. 12. & seqq.

T

T E M P U S, quo Horæ Canonice recitandæ. Vt Horæ Canon. Item, quo Sacram celebrare licitum. Vid Rubric. Uno eodemque die an licitum sæpius celebrare. p. 140. An die Nativitatis quis teneatur tres Missas celebrare, vel audire. ibid. & p. seq.

V

V O M I T U S an die Communionis ex casu necessitatis licitè possit procurari. p. 100. Quid si vomitus hac ipsa die fuerit præter intensionem. ibid. Usus rei veneræ licitus, aut illicitos an impedias Communionem. p. 103.

plena fuerit scriptura
sequens in eadem
non scripta. 70. 71. 72.
et sic de cetero. 73. 74.
75. 76. 77. 78. 79. 80.
81. 82. 83. 84. 85. 86.
87. 88. 89. 90. 91. 92.
93. 94. 95. 96. 97. 98.
99. 100.

7
Causa secunda 7
et sic de cetero. 7
8. 9. 10. 11. 12. 13.
14. 15. 16. 17. 18. 19.
20. 21. 22. 23. 24. 25.
26. 27. 28. 29. 30. 31.
32. 33. 34. 35. 36. 37.
38. 39. 40. 41. 42. 43.
44. 45. 46. 47. 48. 49.
50. 51. 52. 53. 54. 55.
56. 57. 58. 59. 60. 61.
62. 63. 64. 65. 66. 67.
68. 69. 70. 71. 72. 73.
74. 75. 76. 77. 78. 79.
80. 81. 82. 83. 84. 85.
86. 87. 88. 89. 90. 91.
92. 93. 94. 95. 96. 97.
98. 99. 100.

omnino et sic de
cetero. 70. 71. 72.
73. 74. 75. 76. 77.
78. 79. 80. 81. 82.
83. 84. 85. 86. 87.
88. 89. 90. 91. 92.
93. 94. 95. 96. 97.
98. 99. 100.

TR
BE

Natur

imon

De V
CI

Qua

e
capu
E

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8
Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue	Cyan	Green	Yellow	Red	Magenta	White	3/Color	Black
Light Blue	Light Cyan	Light Green	Light Yellow	Light Red	Light Magenta	White	Light Gray	Light Black
Dark Blue	Dark Cyan	Dark Green	Dark Yellow	Dark Red	Dark Magenta	White	Dark Gray	Dark Black

TIFFEN® Gray Scale

© The Tiffen Company, 2007

A	1	2	3	4	5	6	M	8	9	10	11	12	13	14	15	B	17	18	19
		R	G	B			W	G		K				C	Y		M		